

ДОКЛАД

ЗА

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

на

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН

(Фаза: Предварителен проект)

НА ОБЩИНА КЪРДЖАЛИ

Октомври 2016 г.

Идентификация на обществената поръчка

Предмет на договора:	<i>”Изготвяне на Част Екологична оценка на Общия устройствен план на Община Кърджали в процеса на неговото изработване”</i>
Номер на договора:	11644 – 03/04.02.2015 г.
Възложител:	Община Кърджали с адрес: гр. Кърджали, бул. "България" № 41 представявана от: Хасан Азис – Кмет на Община Кърджали Валентин Иванов – Главен счетоводител
Лица за контакт:	Веселина Танчева – Началник отдел „Опазване на околната среда” тел.: 0361/ 673 79, 0885 86 89 22 ел. поща: ekologia_kj@abv.bg
Изпълнител:	Обединение „За Кърджали 2014” с адрес: гр. София, ул. Михаил Тенев 12, Бизнесцентър ЕВРОТУР, етаж 6, офис 22 представявано от Мирослава Тодорова Терзийска
Лица за контакт:	Светла Андреевска – ръководител колектив за изготвяне на екологичната оценка тел. 02/ 974 49 76, 0888 837063 ел. поща: svetla.traycheva@povvik.com Ваня Ченова – Координатор проект и ключов експерт Отпадъци тел. 02/ 974 49 35, 0887 617 937 ел. поща: vania.chenova@povvik.com

СЪДЪРЖАНИЕ

1	Въведение.....	7
1.1	Предмет на договора	7
1.2	Фаза на изготвяне на Общ устройствен план на община Кърджали	7
1.3	Нормативна рамка за изготвяне на Екологична оценка.....	7
1.4	Методически подход за изготвяне на ЕО.....	8
2	Цели и обхват на ОУП на Община Кърджали	9
2.1	Цели на ОУП.....	9
2.2	Обхват на ОУП	10
2.3	Времева рамка.....	11
3	Връзка на ОУП с други съотносими планове и програми.....	12
3.1	Основни стратегически документи на ЕС.....	12
3.2	Национални стратегии, програми и планове	13
3.3	Регионални, областни, общински и секторни стратегии и планове	15
4	Състояние на околната среда	16
4.1	Въздух и климат.....	16
4.2	Води	18
4.2.1	Повърхностни води.....	18
4.2.2	Подземни води	22
4.3	Земни недра.....	26
4.4	Почви и земеползване	30
4.5	Ландшафт	31
4.6	Биологично разнообразие	36
4.6.1	Флора	36
4.6.2	Фауна.....	38
4.6.3	Защитени територии	40
4.6.4	Защитени зони.....	41
4.7	Културно-историческо наследство	44
4.8	Материални активи.....	44
4.9	Отпадъци	46
4.10	Шум.....	48
4.11	Опасни вещества.....	50
4.12	Население, човешко здраве	50
5	Евентуално развитие без прилагането на ОУП	55
5.1	Въздух и климат.....	55
5.2	Води	56
5.2.1	Повърхностни води.....	56
5.2.2	Подземни води	56
5.3	Земни недра.....	56

5.4	Почви и земеползване	57
5.5	Ландшафт	57
5.6	Биологично разнообразие	57
5.7	Културно-историческо наследство	58
5.8	Материални активи.....	58
5.9	Отпадъци	58
5.10	Шум.....	58
5.11	Опасни вещества.....	59
5.12	Население, човешко здраве	59
6	Характеристики на околната среда за територии, които може да бъдат значително засегнати	59
6.1	Ландшафти и територии от интерес за Общността.....	59
6.2	Ландшафти и територии с национален защитен статут.....	60
6.3	Зони, предвидени за добив на вода за човешка консумация.....	60
6.3.1	Повърхностни води.....	60
6.3.2	Подземни води	60
6.4	Водни тела, предназначени за активен отдих, включително места, определени за води за къпане.....	61
6.5	Зони с води, чувствителни към биогенни елементи, включително уязвими зони	61
7	Съществуващи екологични проблеми.....	61
7.1	Въздух и климат.....	61
7.2	Води	62
7.2.1	Повърхностни води.....	62
7.2.2	Подземни води	67
7.3	Земни недра.....	68
7.4	Почви	68
7.5	Ландшафт	69
7.6	Биологично разнообразие	70
7.7	Културно-историческо наследство	70
7.8	Материални активи.....	71
7.9	Отпадъци	72
7.10	Шум.....	73
7.11	Опасни вещества.....	73
7.12	Население, човешко здраве	73
8	Цели на опазване на околната среда	73
8.1	Цели на опазване на околната среда на международно равнище	73
8.2	Цели на опазване на околната среда на национално равнище	75
8.3	Цели на опазване на околната среда на поднационално (общинско) равнище	75
9	Въздействия върху околната среда	76
9.1	Оценка на въздействията на ниво цели	76

9.2	Оценка на въздействията на ниво устройствено планиране.....	79
9.3	Трансгранично въздействие	87
10	Смекчаващи мерки.....	87
10.1	Мерки за отразяване в окончателния вариант на ОУП.....	87
10.2	Мерки за изпълнение при прилагане на ОУП.....	88
11	Алтернативни решения	90
12	Трудности	91
13	Мерки за мониторинг и контрол	91
14	Заклучение.....	92
15	Приложения	93

Приложение 1 Районна ситуация на територията на община Кърджали и предвижданията в ОУП 93

Приложение 2 ОУП на община Кърджали във фаза Предварителен проект– графична част ...93

Приложение 3 Използвана литература и източници на информация относно методите за оценка и прогноза на въздействието върху околната среда.....94

Приложение 4 Справка за проведените консултации, получените становища и начина на тяхното отразяване в Доклада за Екологична оценка.....94

Приложение 5 Списък с имената и подписите на ръководителя и експертите, изготвили Доклада за Екологична оценка.....94

Приложение 6 Декларации по Член 16(1) от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми.....94

СЪКРАЩЕНИЯ

Съкращение	Дефиниция
АИС	Автоматична измервателна станция
БД	Басейнова дирекция
БПС	Благоприятно природозащитно състояние
ВЕЦ	Водноеlectрическа централа
ДГС	Държавно горско стопанство
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗЗ	Защитена зона (по смисъла на ЗБР)
ЗКН	Закон за културното наследство
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗТ	Защитена територия (по смисъла на ЗЗТ)
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИБР	Източнoбеломорски район
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
Наредба за ЕО	Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
НСИ	Национален статистически институт
ОПРОК	Общински план за развитие на община Кърджали за 2014-2020 г.
ОПРР	Оперативна програма Регионално развитие 2007-2013
ОС	Оценка за съвместимост
ОПУДО	Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците на територията на община Кърджали 2011-2021 г.
ОУП	Общ устройствен план
ОУПО	Общ устройствен план на община
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПСПВ	Пречиствателна станция за питейни води
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИМ	Регионален исторически музей
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РЦУО	Регионален център за управление на отпадъците

Съкращение	Дефиниция
СОЗ	Санитарно-охранителна зона
ХМС	Хидрометрична станция
ЦСМП	Център за спешна медицинска помощ
ЧКБ	Червена книга на РБългария, електронно издание, 2011 г.

1 Въведение

1.1 Предмет на договора

Предмет на Договор № 11644 – 03/04.02.2015 г. е изпълнението на обществена поръчка с предмет: „Изготвяне на Част Екологична оценка на Общия устройствен план на Община Кърджали в процеса на неговото изработване“.

Дейностите, попадащи в обхвата на поръчката, са:

- Изготвяне на Част Екологична оценка на Общия устройствен план на Община Кърджали в процеса на неговото изработване във фаза Предварителен проект; и
- Изготвяне на Част Екологична оценка на Общия устройствен план на Община Кърджали в процеса на неговото изработване във фаза Окончателен проект.

1.2 Фаза на изготвяне на Общ устройствен план на община Кърджали

Съгласно обхвата на поръчката, Общият устройствен план на община Кърджали (ОУП) се изготвя в две фази. Настоящата разработка е Екологична оценка на ОУП на фаза Предварителен проект. Докладът за екологична оценка (ЕО) съответства на степента на подробност на ОУП и приложените методи за оценка са съобразно изискванията на чл. 86ал. 2 от ЗООС и в обхват и съдържание съобразно изискванията на чл. 86ал. 3.

1.3 Нормативна рамка за изготвяне на Екологична оценка

Съгласно писмо Изх. № ПД-327/03.07.2015 г. на Компетентния орган по ЕО за ОУП на община Кърджали (РИОСВ – Хасково), проектът на ОУП попада в областите (по специално устройствено планиране), изброени в чл. 85, ал.1 от ЗООС, както и в обхвата на чл. 2, ал. 1от Наредбата за ЕО и подлежи на задължителна екологична оценка.

ЕО е разработена в съответствие с разпоредбите на Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 юни 2001 г. относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда, транспонирана в националното законодателство с Наредбата за условията и реда на извършване на екологична оценка на планове и програми.

В допълнение, ЕО се съобразява със следните документи:

- Практически наръчник на ЕК по прилагане на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна;
- Директива 79/409/ЕИО за опазване на дивите птици, кодифицирана с Директива 2009/147/ЕО;
- Оценка на планове и проекти, съществено засягащи зони от Натура 2000 – Методическо ръководство по разпоредбите на чл. 6 (3) и (4) на Директивата за местообитанията 92/43/ЕИО;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г.,разработено от консорциум с участието на ПОВВИК ООС със съдействието и под редакцията на Министерство на околната среда и водите, България;

1.4 Методически подход за изготвяне на ЕО

В съответствие с чл. 5(4) от Директива 2001/42/ЕО е извършен процес на определяне на обхвата на екологичната оценка, за да се вземе решение относно обхвата и нивото на подробност на информацията, която трябва да бъде включена в Доклада за ЕО. Съответно е разработено и съгласувано със съответните органи проекто-задание за обхват и съдържание на ЕО. Получените бележки и коментари са взети предвид при изготвянето на доклада за ЕО.

Методите и техниките, предвидени за оценка на околната среда и за изготвяне на доклада за екологична оценка, са тези, посочени в насоките и ръководствата, изброени в предходния раздел, и по-специално в следните документи:

- Практически наръчник на ЕК по прилагане на Директива 2001/42/ЕО относно оценката на последиците на някои планове и програми върху околната среда;
- Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, 2002 г., разработено от консорциум с участието на ПОВВИК ООС със съдействието и под редакцията на Министерство на околната среда и водите, България.

За да се позволи идентификация на взаимодействията между ОУП и околната среда, ЕО включва преглед на съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда и ги оценява спрямо целите на ОУП.

Докладът за ЕО анализира и оценява вероятните значителни въздействия върху околната среда, включително вторични, кумулативни, синергистични/едновременни, краткосрочни, средносрочни и дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни въздействия на предвижданията на ОУП, които са разгледани по отделни компоненти и фактори на околната среда.

За намаляване на очакваните въздействия върху околната среда от предвижданията на ОУП и въз основа на анализ за очакваните въздействия в ЕО са представени препоръки за смекчаване на въздействието на ОУП, включително мерки за предотвратяване, намаляване или компенсиране на неблагоприятните въздействия. ЕО разглежда също така евентуални алтернативи, включително нулевата алтернатива, която се определя като „изходна точка“ за целия процес на оценка.

Оценката на положителните и отрицателните въздействия на заложените в ОУП цели и предвиждания се обобщава в **рейтинг матрица**, като се използват следните обозначения:

Таблица 1.4-1 Рейтинг матрица (матрица на оценките)

+	Очаквано положително въздействие
0/+	Клони към резултат от позитивно въздействие
/	Очаква се незначително или никакво въздействие
0	Като цяло се очаква нулево резултатно въздействие, тъй като положителните и отрицателните въздействия взаимно се компенсират
0/-	Клони към резултат от негативно въздействие
-	Очаквано отрицателно въздействие
=	Очаква се въздействие, но поради недостатъчни данни оценката на въздействието е невъзможна

В допълнение към тази матрица в ЕО е направено описание на възможните положителни или отрицателни въздействия, които са предизвикани от целите и

предвижданията на ОУП на Община Кърджали, както и са направени предложения за смекчаващи мерки. Като част от ЕО са предложени и мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ОУП.

2 Цели и обхват на ОУП на Община Кърджали

2.1 Цели на ОУП

Основната цел на Общия устройствен план на Община Кърджали е да даде цялостна концепция за развитие на територията на общината, отчитаща изискванията за интегриран подход, ресурсна ефективност, опазване на околната среда и адаптация към промените. Решенията на задачите, които произтичат от основната цел съответстват на нормативната уредба за устройство на територията и на съвременните постановки за интегрирано пространствено планиране и устойчиво развитие. Обхватът на ОУП включва землищата на всички села на територията на Община Кърджали – 116, както и землището на общинския център – гр. Кърджали.

Универсалните задачи на ОУП са:

- Определяне на общата структура на територията и преобладаващото предназначение на съставните и структурните ѝ части – местоположението и границите на урбанизираните територии; земеделските територии; горските територии; защитените територии; нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение
- Регламентиране на общия режим на устройство по отношение на всяка от териториите, както и на извън селищните територии – изключителна държавна, публична, държавна и публична общинска собственост, който включва най-общи цели, мерки и изисквания за тяхното опазване, използване, изграждане и развитие.
- Определяне на насоките и устройствените мерки за усъвършенстване на структурата на селищната мрежа, вкл. селищните елементи без собствен демографски ресурс за развитие.
- Обосноваване развитието на комуникационно-транспортната инфраструктура и определяне съответстващото усъвършенстване на транспортните мрежи.
- Обосноваване развитието на системите на техническата инфраструктура на територията и определяне разположението на мрежите и съоръженията им, вкл. връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение
- Регулиране на взаимодействието между устройството на територията и природната ѝ среда и регламентиране на допустимото натоварване на естествените рекреационни и други ресурси, както и дефиниране на необходимите компенсационни мероприятия.
- Създаване на условия за социализация на обектите на културно-историческото наследство и природните забележителности.
- Идентифициране на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и регламентиране на необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита.
- Определяне на териториите за активно прилагане на ландшафтно устройствени мероприятия и естетическо оформяне, в т.ч. териториите за превантивна устройствена защита съгласно чл. 10, ал. 3 ЗУТ.

- Извеждане на приоритетните устройствени мероприятия и определяне на общата последователност на реализиране на устройствените мероприятия, ангажиращи публични инвестиционни и други ресурси.

2.2 Обхват на ОУП

Обхватът на разработката се определя от действащото законодателство за устройство на територията (Закон за устройство на територията, обн. ДВ бр. 1/2001 г., Наредба № 7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, обн. ДВ бр. 3/2004 г. и Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове, обн. ДВ бр. 57/2001 г.), изискванията на Община Кърджали и заданието за проектиране.

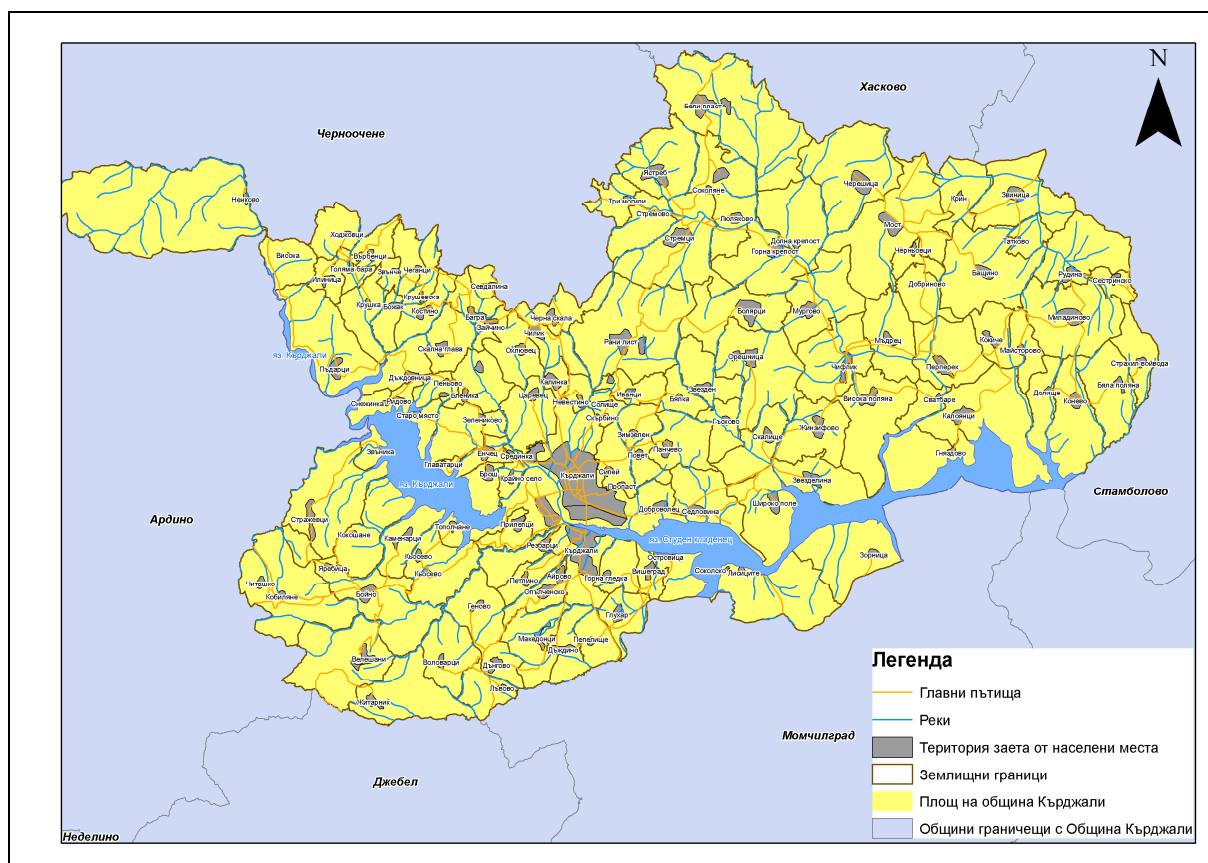
Географският обхват на ОУП включва цялата територия на община Кърджали – 624 km² (съгласно ОПРОК) и 118 населени места (по данни от ГРАО към 15.03.2015 г.) - град Кърджали (административен център) и 117 села (Айрово, Багра, Бащино, Бели Пласт, Бленика, Божак, Бойно, Болярци, Брош, Бяла Поляна, Бялка, Велешани, Висока, Висока Поляна, Вишеград, Воловарци, Върбенци, Главатарци, Глухар, Гняздово, Голяма Бара, Горна Крепост, Гъсково, Добриново, Долище, Долна Крепост, Дъждино, Дъждовница, Дънгово, Енчец, Жинзифово, Житарник, Зайчино, Звезделина, Звезден, Звиница, Звъника, Звънче, Зелениково, Зимзелен, Зорница, Иванци, Илиница, Калинка, Калоянци, Каменарци, Кобиляне, Кокиче, Кокошане, Конево, Костино, Крайно Село, Крин, Крушевска, Крушка, Къосево, Лисиците, Лъвово, Люляково, Майсторово, Македонци, Мартино, Миладиново, Мост, Мургово, Мъдрец, Невестино, Ненково, Опълченско, Орешница, Островица, Охлювец, Панчево, Пенъово, Пепелище, Перперек, Петлино, Повет, Прилепци, Пропаст, Пъдарци, Рани Лист, Резбарци, Ридово, Рудина, Сватбаре, Севдалина, Седловина, Сестринско, Сипей, Скалище, Скална Глава, Скърбино, Снежинка, Соколско, Соколяне, Солище, Срединка, Старо Място, Стражевци, Страхил Войвода, Стрерово, Стремци, Татково, Тополчане, Три Могили, Ходжовци, Царевец, Чеганци, Черешница, Черна Скала, Черньовци, Чилик, Чифлик, Широко Поле, Яребица и Ястреб). Територията на общината представлява 20 % от територията на област Кърджали. В Приложение 1 е представена районна ситуация на територията на община Кърджали и придвижданията в ОУП.

Фиг. 2.2-1 Обзорна карта

2.3 Времева рамка

Разглежданият период от време, за който ще бъде оценяван ОУП на община Кърджали е 15 години, за който ОУП следва да създаде планова основа за дългосрочно устойчиво развитие на територията на община Кърджали с всички населени места и землищата им, съобразно целите за развитие, приети на национално, областно и общинско ниво.

Фиг. 2.3-1 Административна карта на община Кърджали

3 Връзка на ОУП с други съотносими планове и програми

Определянето на взаимовръзките между съотносимите стратегически документи и оценката на ОУП има следните цели:

- установяване на наличието на потенциални взаимодействия се елементи или потенциални различия и ограничения;
- установяване на проблеми, които вече са дефинирани от други политики, планове, програми или проекти;
- преценка на кумулативните ефекти върху основни рецептори за изпълнение на многобройни свързани планове/програми, за да се потвърди оценката на конкретните последствия на оценявания план.

Плановите, програмите и стратегиите, които биха могли да взаимодействат с ОУП на община Кърджали са разгледани съответно на ниво ЕС, на национално, на регионално, областно, общинско и секторно ниво.

3.1 Основни стратегически документи на ЕС

Основните стратегически документи на ЕС, които са относими към ОУП на Община Кърджали, са:

- Стратегия "Европа 2020": Европейска стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж

Стратегията Европа 2020 (ЕС 2020) е стратегия на Европейския съюз, която цели главно да се преодолее кризата, която продължава да се отразява на европейската икономика. Стратегията си поставя за цел да премахне недостатъците на сегашния

модел на развитие и да създаде условия, даващи възможности за по-интелигентен, по-устойчив и по-благоприятен за включване икономически растеж. За бъде въведена в действие, Европейският съюз постави 5 основни цели, които иска да постигне през настоящото десетилетие. Те включват области като заетостта, образованието, изследванията и иновациите, социалното включване, намаляването на бедността и енергетиката/климата.

Стратегията „Европа 2020“ предлага три взаимно подкрепящи се приоритета:

- интелигентен растеж - развитие на икономика, основана на знанията и иновациите;
- устойчив растеж - насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;
- растеж, предразполагащ към социално включване - насърчаване на икономика с високи равнища на заетост, осигуряване на социално и териториално сближаване.

Предвижданията на ОУП на община Кърджали за пространствено развитие са насочени основно към социално-икономическото развитие, създаване на условия за реализация на инвестиционни инициативи, отговарящи на целите и приоритетите на регионалното развитие, както и доразвиване на положителните идеи и тенденции, заложи в предходни устройствени планове за територията на общината.

- Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2020 г.;

Стратегията има за цел да обърне процеса на загуба на биологично разнообразие и унищожаването на екосистеми в Европейския съюз (ЕС) до 2020 г., като определя шест приоритетни цели:

- Опазване и възстановяване на природата;
- Поддържане и подобряване на екосистемите и техните услуги;
- Гарантиране на устойчивото развитие в селското и горското стопанство;
- Гарантиране на устойчивото използване на рибните ресурси;
- Борба с инвазивните чужди видове;
- Мерки срещу глобалната криза по отношение на биологичното разнообразие.

Стратегията е неотменна част от стратегия „Европа 2020“ и по-конкретно на водещата инициатива със заглавие „Европа за ефективно използване на ресурсите“.

Основната цел на Общия устройствен план на Община Кърджали е да даде цялостна концепция за развитие на територията на общината, отчитаща изискванията за интегриран подход, ресурсна ефективност, опазване на околната среда и адаптация към промените. Решенията на задачите, които произтичат от основната цел съответстват на нормативната уредба за устройство на територията и на съвременните постановки за интегрирано пространствено планиране и устойчиво развитие.

3.2 Национални стратегии, програми и планове

Основните планове, програми и стратегии, съотносими с ОУП на Община Кърджали, са следните:

- Национална програма за развитие: България 2020 г.

Националната програма за развитие: България: 2020 г. (НПР BG2020) е

водещият стратегически и програмен документ, излагащ подробно целите на политиките на развитието в страната до 2020 г.

Главната цел на НПП ВГ2020 е да се постигне качествен и балансиран дългосрочен икономически растеж. За тази цел са определени три цели:

- Повишаване на стандарта на живот чрез конкурентно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и осигуряване на достъпно и качествено здравеопазване.
- Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряване на оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението.
- Повишаване на конкурентоспособността на икономиката чрез осигуряване на благоприятна среда за бизнеса, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и подобряване на ефективността на ресурсите.

Предвижданията на ОУП на община Кърджали за пространствено развитие са насочени основно към социално-икономическото развитие, създаване на условия за реализация на инвестиционни инициативи, отговарящи на целите и приоритетите на регионалното развитие.

■ Национална стратегия за регионално развитие 2012 – 2022 г.

Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) за периода 2012 – 2022 г. е основополагащ документ, определящ стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на регионите в страната и за преодоляване на междурегионалните и вътрешнорегионалните различия в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

Главната стратегическа цел на НСРР е да се постигне устойчиво интегрирано регионално развитие на основата на използване на местния потенциал и сближаване между регионите в икономическо, социално и териториално отношение. Основната стратегическа цел на НСРР се рационализира в четири стратегически цели, както следва:

- Стратегическа цел 1: Икономическо сближаване в европейски, национален и междурегионален контекст чрез развитие на собствения потенциал на регионите и опазване на околната среда.
- Стратегическа цел 2: Социално сближаване и намаляване на регионалните различия в социалната област чрез възможностите за развитие и реализиране на човешкия капитал.
- Стратегическа цел 3: Териториално сближаване и развитие на трансграничното, вътрешнорегионалното и междурегионалното сътрудничество.
- Стратегическа цел 4: Балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градски центрове, подобряване на връзките в регионите и качеството на градската околна среда в населените места.

Заложеният в ОУП на Община Кърджали модел на развитие на общината се характеризира със селищните системи и стремеж към устойчиво и балансирано развитие на цялата територия съобразявайки се с естествените демографски процеси, природните дадености и потенциала за развитие на туризма.

■ Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г.

Крайната цел на Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г. е формулирана както следва: „Пространствена координация на процесите в националната територия чрез създаване на пространствена база за планиране на земеползването и регулатор за прилагането както на регионално планиране, така и отделно социално-икономическо отраслово планиране на национално равнище в контекста на общото европейско пространствено развитие с цел да се постигне комплексно интегрирано планиране“. Стратегическите цели са:

- Стратегическа цел 1: Интегриране в европейското пространство - развитие на национален и трансграничен транспорт, енергетика, урбанизация, културни и екологични коридори с цел да се постигне териториално сближаване, сътрудничество и интеграция в региона и европейското пространство.
- Стратегическа цел 2: Полицентрично териториално развитие - укрепване на умерено полицентричната мрежа от основни градове с подобро качество на градската среда, допринасящо за постигане на балансирано териториално развитие и намаляване на различията между централните градски и периферните селски райони.
- Стратегическа цел 3: Пространствено сближаване и достъп до услуги - развитие на националната инженерна и социална инфраструктура за подобряване на пространственото сближаване на регионите и градските центрове и достъпа до образование, здравеопазване и социални и културни услуги.
- Стратегическа цел 4: Добре запазено природно и културно наследство. Опазване и развитие на националната система от защитени природни и културни обекти с цел поддържане на биологичното равновесие, пространствената природна и културна идентичност на територията и интегриране на техните ценности в съвременния живот.
- Стратегическа цел 5: Насърчаване на развитието на конкретни области - Интегрирано планиране и насърчаване на развитието на територии със специфични характеристики (черноморското крайбрежие, басейна на река Дунав, планинските, граничните и периферните райони) с цел запазване и ефективно използване на техния природен, икономически, социален и културен потенциал за развитие.
- Стратегическа цел 6: Конкурентоспособност чрез растеж и области на иновации - повишаване на конкурентоспособността на българската територия чрез държавно подпомагане на областите на растеж и иновации в градските центрове на високо равнище на полицентричния модел.

Преобладаващата селищна структура на община Кърджали е компактна и линейната, обусловена от природо-географските условия и преминаващи през населените места реки и главни пътища, които са градообразуващи фактори. Предвиждания на ОУП на община Кърджали за разширяване на строителните граници на населените места обхващат основно непосредствено прилежащите земеделски територии до населените места, които са подходящи за застрояване, или вече са с променено предназначение, но са разпръснати, самостоятелни или не са в група.

3.3 Регионални, областни, общински и секторни стратегии и планове

Стратегическите документи на регионално, областно, общинско или секторно ниво, които имат връзка с ОУП на община Кърджали, са следните:

- План за управление на речните басейни на Източноромански район (2010-2015).
- Регионален план за развитие на Южен централен район 2014 – 2020 г.
- Областна стратегия за развитие на област Кърджали 2014-2020 г.
- Общински план за развитие на община Кърджали (2014-2020 г.)

Преобладаващата селищна структура на община Кърджали е компактната и линейната, обусловена от природо-географските условия и преминаващи през населените места реки и главни пътища, които са градообразуващи фактори. Предвиждания на ОУП на община Кърджали за разширяване на строителните граници на населените места обхващат основно непосредствено прилежащите земеделски територии до населените места, които са подходящи за застрояване, или вече са с променено предназначение, но са разпръснати, самостоятелни или не са в група. Основната цел е да се даде цялостна концепция за развитие на територията на общината, отчитаща изискванията за интегриран подход, ресурсна ефективност, опазване на околната среда и адаптация към промените. В тази връзка конкретните предвиждания на ОУП на община Кърджали не противоречат на целите на съответните стратегически планове и стратегии.

4 Състояние на околната среда

4.1 Въздух и климат

Според климатичната класификация на Събев и Станев (“Климатични райони на България и техният климат” 1959 г.) районът на Кърджали попада в Континентално-средиземноморската климатична област, Южно-българската климатична подобласт, Климатичният район на Източно-родопските речни долини (до 400 m н.в.) и Източно-родопския нископланински климатичен район (400 – 1000 m н.в.). Климатичните особености за района се определят, както от разположението на България в умерените ширини на северното полукълбо, така и от орографията на района с характерните елементи от топографията и релефа на Източните Родопи. Особеностите на релефа и надморската височина, наклон и изложение на склоновете оказват влияние на разпределението на топлината, светлината, количеството на валежите и влагата, ветровата картина и разпространението и разсейването на замърсяванията на атмосферния въздух. Климатът в района на община Кърджали е континентално-средиземноморски, обусловен от характера на атмосферния пренос и трансформация на въздушните маси върху повърхнината на релефа.

Слънчевата радиация е основен климатообразуващ фактор и главен източник на топлинна енергия за природните процеси протичащи върху земната повърхност, в атмосферата и хидросферата. За района на Кърджали общото времетраене на слънчево греене в района възлиза средно на 2249 часа годишно (при максимално за страната 2330 часа), като максималната му продължителност е през юли и август. Средната годишна температура на въздуха е 12,5 °C. Относителната влажност на въздуха е най-ниска през летните месеци от 57 до 67 %, а най-висока през зимните месеци 78-83 %. Морфографските особености на района оказват силно влияние и върху режима на валежите. Поради есенно-зимния максимум на валежите, лятото е засушливо, а по долината на Арда силно засушливо. Поради южното положение на общината голяма част от зимните валежи падат във вид на дъжд или дъжд и сняг. През пролетта падат достатъчно количество валежи, които осигурят добро овлажняване на почвата. От юли започва сравнително ясно очертан безвалежен период, проявен най-добре в края на лятото и в началото на есента, който продължава до октомври. Средно годишните суми

на валежите са около 550-600 mm, което е по-ниско от средните за страната. По данни от ХМС Кърджали преобладаващата честота на ветровете е по посока север (32,4 %) и юг (21,5 %), което определя района с характерна двупосочна роза на ветровете. Тихото време (скорост на вятъра под 1 m/sec) е с висок относителен дял в годината – средно 58,7 % от дните в годината. Тихото време преобладава през зимните месеци (63-66 %), когато могат да се очакват и инверсионни състояния на атмосферата с мъгли.

Основните замърсители в атмосферния въздух, вредни за човешкото здраве, са: *азотен диоксид, серен диоксид, общ прах и фини прахови частици (ФПЧ₁₀), бензен, олово, кадмий, арсен, полиароматни въглеводороди (ПАВ), толуол, стирол, амоняк, фенол и серовъглерод*. Най-близкият пункт за мониторинг за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (КАВ) е АИС “Студен кладенец” - разположен в застроената част на гр. Кърджали, отчитащ влияние на емисии от производствени дейности и емисии от битовия сектор. Резултатите от пробовземането (автоматично) се извеждат ежечасно.

Съгласно информация публикувана в Общинския план за развитие на Община Кърджали 2014-2020 г. Общината има разработена Програма за качеството на атмосферния въздух (КАВ). Потенциалните замърсители на въздуха са големите промишлени предприятия, разположени в град Кърджали и в някои други населени места, но при строг контрол и ефективно управление много от вредните емисии могат да се сведат до стойности, съобразени с изискванията на действащото законодателство. В района на гр. Кърджали по-големи замърсители са “Ес енд Би Индастриъл Минералс” АД, “ОЦК” АД (при извършване на дейности). При определени метеорологични условия /продължително безветрие, мъгла, ниска облачност/ се натрупват замърсители в приземния слой от фини прахови частици /ФПЧ/ - ФПЧ₁₀, серен диоксид, олово и кадмий, превишаващи пределно допустимите норми. През 2011 г. регистрирания брой превишения на ФПЧ₁₀ е 123 над допустимата норма от 50 µg/m³ или 33,7% от общия брой средноденонощни стойности. През 2012 г. са регистрирани по-малко превишенията над допустимата норма. Основните превишения се регистрират през зимните месеци - януари, февруари, ноември и декември. Измерените високи нива по този показател са резултат от все по-масовото използване на твърди горива за отопление в бита през зимния период на годината, интензивния автомобилен трафик, състоянието на пътната и прилежаща инфраструктура и съвсем малък дял има промишлеността.

Замърсяването на Кърджали със серен диоксид е с тенденция за сериозно намаляване през 2012 г., в резултат от спряната производствената дейност на “ОЦК” АД. Община Кърджали осъществява контрол по изпълнение на програмите за привеждане на дейността на “S&V Индастриъл Минералс” АД и “Горубсо - Кърджали” АД в съответствие с нормативните изисквания по околна и работна среда. “S&V Индастриъл Минералс” АД изпълнява програма за поддържане в изправност на прахоуловителните съоръжения и спазване на нормите за емисии. С цел предотвратяване на запрашаването в районите на промишлените фабрики през летните месеци системно се оросяват вътрешнозаводските пътища. “Горубсо - Кърджали” АД изпълнява предвидените мероприятия за предотвратяване на замърсяването с прах, като поддържа в изправност оросителната инсталация на хвостохранилище „Кърджали 2”, извършва почистване (измиване) на работната площадка на завода и ул. ”Заводска”. Спряната производствената дейност на “ОЦК” АД – гр. Кърджали се отразява и върху регистрираните превишения на средногодишните норми по показателите олово, кадмий и арсен, като за 2012 г. няма отчетени превишения на средногодишните норми (СГН).

От значение за разпространението и разсейването на замърсителите на атмосферния въздух са особеностите на релефа и надморската височина, наклон и

изложение на скатовете, които определят разпределението на топлината, светлината, количеството на валежите и влагата, ветровата картина. Наличието на локален приземен пренос на въздушни маси по поречието на р. Арда в посоките изток - запад също съдейства за натрупване на замърсители в атмосферния басейн през някои периоди от годината.

Допълнителен фактор за влошеното качество на атмосферния въздух в населените места са: емисиите от транспорта, локални горивни източници, битовото отопление, както и вторично замърсяване на въздуха с прах, поради нередовно почистване и миене на уличната мрежа. Усилията на местните власти са насочени към рехабилитация на пътната мрежа и подобряване организацията на движение.

4.2 Води

4.2.1 Повърхностни води

Съгласно утвърдения и в сила План за управление на речните басейни в Източнобеломорски район 2010 – 2015 г. на територията на община Кърджали попадат следните повърхностни водни тела:

Таблица 4.2.1-1 Списък на повърхностните водни тела

Код на водното тяло	Наименование
BG3MA100R007	р.Бисерска и притоци до устие
BG3MA100L012	яз. Тракиец
BG3MA100R011	р. Харманлийска и притоци до устие
BG3AR500R023	Яйль дере до яз. Кърджали
BG3AR300R011	р. Перперек до вливането ѝ в яз. Студен кладенец
BG3AR500R020	р. Арда между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец
BG3AR500R019	Кюшедере-приток на Арда в частта ѝ между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец
BG3AR400R074	р. Върбица и притоците от гр. Златоград до устие
BG3AR350L010	яз. Студен кладенец
BG3AR600L025	яз. Боровица
BG3AR600R024	р. Боровица и притоци от яз.Боровица до вливане в яз. Кърджали
BG3AR570L021	яз. Кърджали

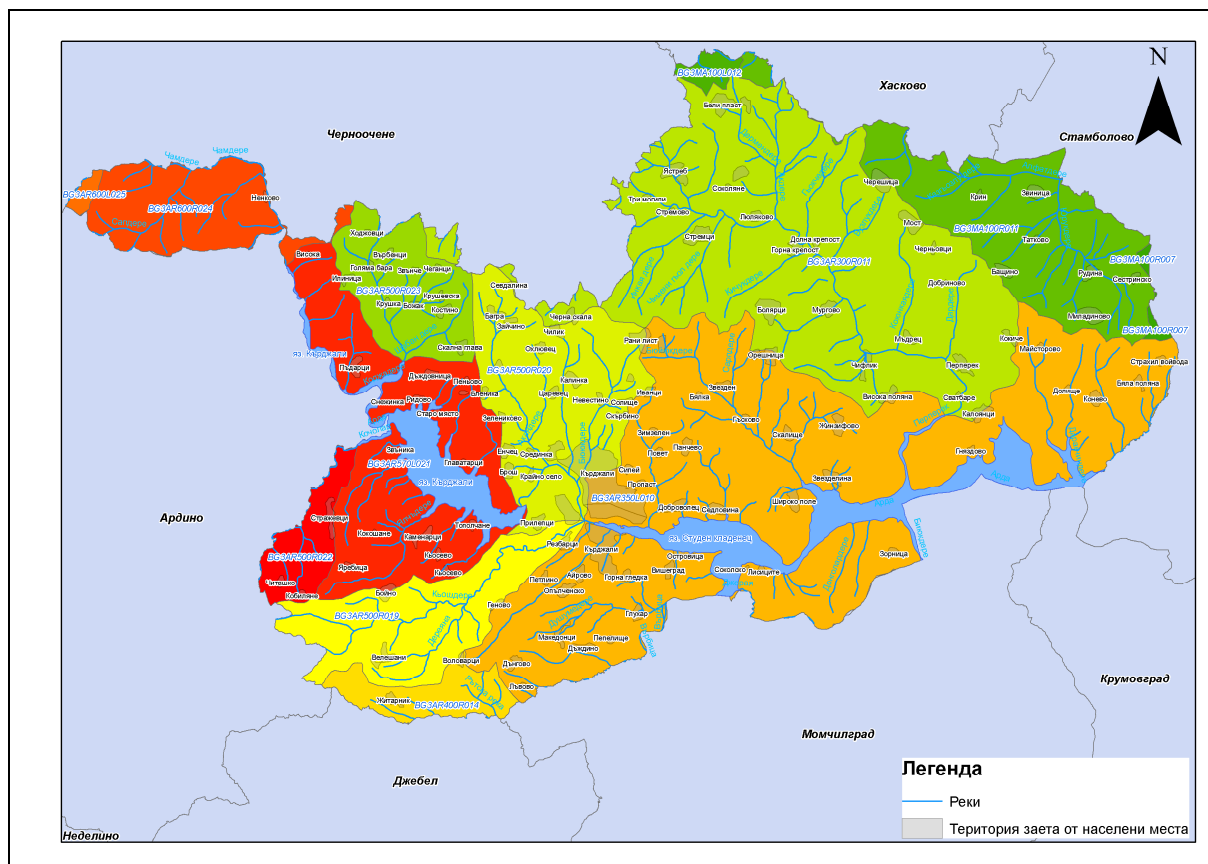
Река Арда извира от Ардин връх, тече през дълбока долина до турско-българската граница и се влива в Марица на турска територия при гр. Одрин. Водосборната ѝ област до границата е с площ от 5 201 km². Средно годишната стойност на оттока на р. Арда се изчислява на 32,5 m³/s. За река Арда и притоците ѝ са характерни внезапни поройни прииждания, които в някои случаи придобиват стихийен характер. Причина за това са интензивният характер на валежите, чиито максимуми достигат до 100 mm за едно денонощие и бързото разтопяване на снежната покривка.

Река Перперек се влива в язовир „Студен Кладенец“, като 60% от течението на реката попада на територията на община Кърджали.

Река Кюшдере е приток на р. Арда в частта ѝ между яз. „Кърджали“ и яз. „Студен кладенец“. 80% от течението на реката попада на територията на Община Кърджали.

На р. Боровица е изграден яз. „Боровица“ (общ обем 27,3 млн. m³), който служи за питейно-битово водоснабдяване на 47 села в общините Кърджали, Момчилград и Черноочене. На територията на община Кърджали попада 15% от течението на реката - притоци от яз. „Боровица“ до вливане в яз. „Кърджали“. За акумулиране на водите на р. Арда и нейните притоци на територията на община Кърджали са изградени два язовира

- “Студен кладенец” с обем 489 млн. m^3 (попада на 70% на територията на Община Кърджали) и яз. “Кърджали ” с обем 532,9 млн. m^3 . Основното им предназначение е регулирането на големия и силно променлив отток на р. Арда по сезони.

Фиг. 4.2.1-1 Повърхностни водни тела

На територията на община Кърджали попадат 12 пункта от Националната система за мониторинг на околната среда (Програма за мониторинг на водите по Заповед № РД-182 / 26.02.2013 на МОСВ). В тези пунктове се провежда мониторинг по биологични елементи за качество, като в три от тях („Река Арда след гр. Кърджали“, опашка на яз. Студен кладенец с код BG3AR00053MS0190, яз. Студен кладенец - средна част с код BG3AR00033MS0080 и яз. Студен кладенец - опашка с код BG3AR00039MS010) се провежда и оперативен мониторинг по физико-химични елементи за качество за определяне на екологично и химично състояние на повърхностните води.

Съгласно Плана за управление на речните басейни в Източнореломорски район 2010 – 2015 г. състоянието на повърхностните водни тела на територията на община Кърджали е както следва:

Таблица 4.2.1-2 Състояние на повърхностните водни тела

Код на водното тяло	Наименование	Екологично състояние/потенциал	Химично състояние
BG3MA100R007	р.Бисерска и притоци до устие	добро	добро
BG3MA100L012	яз. Тракиец	умерено	добро
BG3MA100R011	р. Харманлийска и притоци до устие	много лошо	лошо
BG3AR500R023	Яйль дере до яз. Кърджали	добро	добро
BG3AR300R011	р. Перперек до вливането ѝ в яз. Студен кладенец	добро	добро
BG3AR500R020	р. Арда между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец	лошо	лошо

Код на водното тяло	Наименование	Екологично състояние/потенциал	Химично състояние
BG3AR500R019	Кюшедере-приток на Арда в частта ѝ между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец	добро	добро
BG3AR400R074	р. Върбица и притоците от гр. Златоград до устие	лошо	лошо
BG3AR350L010	яз. Студен кладенец	много лошо	лошо
BG3AR600L025	яз. Боровица	добро	добро
BG3AR600R024	р. Боровица и притоци от яз.Боровица до вливане в яз. Кърджали	добро	добро
BG3AR570L021	яз. Кърджали	лошо	лошо
BG3AR500R022	Оваджик дере до яз. Кърджали	добро	добро

Съгласно Заповед № РД - 970/28.07.2003 г. на основание на чл. 12 от Наредба № 6 / 09.11.2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти всички водни обекти във водосбора на р. Арда са в списъка на „Чувствителни зони” (територии, обявени за защита на повърхностните водни тела от замърсяване с биогенни елементи). За питейно - битови нужди на територията на община Кърджали е яз. „Боровица”, който е с добро качество и отговарят на нормативните изисквания.

Състоянието на водите в яз. ”Студен кладенец” е лошо, което се дължи на заустване на промишлени и битови отпадъчни води от гр. Кърджали и производствено замърсени води от ОЦК-Кърджали. Съгласно информация публикувана в Общинския план за развитие на Община Кърджали 2014-2020 г. при извършваните анализи за химично състояние се констатира периодични отклонения от стандартите за качество на околната среда и са регистрирани отклонения в съдържание на цинк (Zn), БПК₅, общ азот (Nt) и общ фосфор (Pt), както и периодични отклонения - олово (Pb) и кадмий (Cd) над пределно допустимите концентрации. В този участък има количество утайки с високо съдържание на тежки метали и органични вещества, натрупани през последните десетилетия.

Язовир ”Кърджали” също е в лошо състояние. По данни от Общинския план за развитие на Община Кърджали 2014-2020 г. замърсяването с тежки метали (кадмий Cd, олово Pb и никел Ni) се причинява от р. Маданска (извън границите на общината).

Съгласно информация публикувана в Общинския план за развитие на Община Кърджали 2014-2020 г. основно водните тела се замърсяват с отпадъчни непречистени води от населението и промишлените предприятия. Лимитиращ е замърсителният товар, заустван директно в р. Арда и притоците ѝ, от отпадъчните води от населението и промишлените предприятия, като към момента отпадъчните води от гр. Кърджали се заустват без пречистване в р. Арда. В по-малките населени места без изградени канализационни мрежи, отпадъчните води най-често се отвеждат в земните пластове и са предпоставка за замърсяване на почви, подземни и повърхностни води и създаване на условия за здравен риск в район.

Съгласно информация представена в Планово задание на Общ устройствен план на Община Кърджали голям приемник на непречистени битови отпадъчни води от много населени места по течението и на производствени отпадъчни води най-вече от добив и преработка на метални руди е р. Арда. Характерно за язовирите, изградени на реката на територията на РИОСВ-Хасково е отлагането по дъното им на утайки, съдържащи тежки метали. Тези фактори обуславят лошото състояние на някои водни тела по р.Арда. През 2012 г. в определени водни тела в област Кърджали са извършвани анализи за наличие на приоритетни вещества (Pb, Cd, Ni, Hg). Във водното тяло (на р.

Арда) резултатите показват превишаване на стандартите за качество на околната среда, въведени с Директива 2008/105/ЕО. Резултати от определяне на химичното състояние: са 23 случая на отчет „добро” и 1 „лошо”. На територията на Кърджалийска област се намират 2 водохващания за питейно-битово водоснабдяване от повърхностни води в басейна на р. Арда - яз. Боровица и р. Козма дере. И двата водоизточника са от категорията А2, означаващо добро състояние на източника. Най-значителен замърсител на повърхностните водни обекти в са канализационните системи на населените места.

На територията на община Кърджали има една изградена ПСОВ (ПСОВ на гр.Кърджали). Наскоро община Кърджали приключи изпълнението на проект „Интегриран воден проект за Кърджали: Изграждане на ПСОВ и довеждащ колектор, разширение и реконструкция на водоснабдителната и канализационна мрежа”, подписан на 18.01.2013 г. със срок на изпълнение до 2015 г. Проектът е на стойност 30 674 584 лв. и обхваща дейности в сектор водоснабдяване и отпадъчни води. Включени за изграждане в проекта са ПСОВ (за 58 525 ЕЖ.), изграждане на нова канализационна мрежа 17 707 м и рехабилитация на 5 529 м.

На територията на община Кърджали има изградена само една Пречиствателна станция за питейни води (ПСПВ) - в землището на с.Енчец, местността „Държавата”. В ПСПВ „Енчец“ се третира суровата вода от язовир „Боровица“. Изградеността на ПСПВ „Енчец“ е 100 %. В експлоатация е от 1990 год. С оглед усъвършенстване технологията на пречистване на водата главно по показател мътност и подобряване експлоатационните качества на съоръженията и апаратурата, се предвижда да се реализират намеренията за основен ремонт и реконструкция на ПСПВ. За целта е изработен проект с възложител МРРБ.

По отношение на риска от наводнение, в проекта на Плана за управление на риска от наводнения (ПУРН), изготвен от БД ИБР и Приложение 3.1.1 Карта на обхвата на наводнения с малка, среда и голяма вероятност в Източнореломорския район, на територията на община Кърджали няма отбелязани райони със значителен потенциален риск от наводнения.

В Приложение 2.1.7 Таблични приложения към ПУРН е включено потенциално бъдещо наводнение от р. Къошдере, което може да засегне гр.Кърджали, като прогнозата е да бъдат засегнати 12946 жители, населеното място, оловноцинков завод и бензиностанция. В същата таблица е включено и потенциално бъдещо наводнение от р.Перперек, което да засегне жп линия край с.Жинзифово без да има засегнати жители.

В ПУРН също така е обърнато внимание, че потенциална опасност от наводнение представляват по-малките язовири, които са често само частично поддържани и контролирани от общините, като собственици на повечето от тях. В повечето случаи те са изградени със земнонаситни стени, които са силно уязвими при преливане. Това предполага, че населени места в долното поречие на техните реки имат по-висока степен на риск при наводнение. В Приложение 2.1.7 Таблични приложения към ПУРН има списък с потенциално опасните язовири от група 3, предоставен от Областно управление "Пожарна безопасност и защита на населението". На територията на община Кърджали попадат следните такива язовири:

Таблица 4.2.1-3 Потенциално опасни язовири от група 3 в община Кърджали

Язовир	Собственост	Технически характеристики					Потенциално опасен за:		
		Вис.стена	Обем m ³	Тип ширина преливн. m	Котакорона, прел. m	Осн. изп. Ф mm	Нас. място	Бр. жит.	Инфраструктура
Невестино	община Кърджали	21	446	Бетонна облиц. 1.8 m		400	Кърджали, кв.Байкал	250	водопровод, мост

Язовир	Собственост	Технически характеристики					Потенциално опасен за:		
		Вис.стена	Обем m ³	Тип ширина преливн. m	Котакорона, прел. m	Осн. изп. Ф mm	Нас. место	Бр. жит.	Инфраструктура
Соколяне	община Кърджали	23	279	Бетонни стени. 2m		400	край с.Люляково,Долна Крепост	50	мост Кърджали-Хасково
Мургово	община Кърджали	15	123	Бетонни стени. 2m	100, 98.5	2x400	Мургово	50	път IV 50705
Висока Поляна	община Кърджали	20	340	Бетонни стени. 4 m	98.2, 95.7	2x400	Чифлик	271	път III 507
Болярци	ДЛС Женда	15.2	200		100, 98.5	400	Долна Крепост	265	път IV 50705
Ястреб 1	НС – Сз	20	655	траншеен 20 m	368.3, 367	400	Ястреб	310	СтремциБели Пласт
Ястреб 2	НС – Сз	20	560	траншеен 20 m	392.5, 390.5	259	Ястреб	310	СтремциБели Пласт
Карамфил	НС – Сз	22	572	траншеен 10 m	340	600	Горна Кула	308	
Люляково	Земинвест	XXX	4440		320.2	800	Люляково	50	Чифлик Черноочене

4.2.2 Подземни води

Хидрогеоложки условия

Хидрогеоложките условия в обхвата на община Кърджали, която е изцяло на територията, обслужвана от Басейнова дирекция за управление на водите Източнореломорски район - Пловдив, се обуславят от пукнатинни и порови подземни води.

Пукнатинните води формират подземни водни тела „Пукнатинни води - Централно Родопски комплекс“ с код BG3G00000Pt046 и „Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс“ с код BG3G00000Pg028.

Подземно водно тяло „Пукнатинни води – Централно Родопски масив“ с код BG3G00000Pt046е формирано в метаморфни скали (гнайси, гнайсошисти, мигматити, шисти и др.). Подземните води са с плитка циркулация и свободно водно ниво в хипергенната напукана и изветряла зона на скалите. Подхранването им е основно от валежи. Дренират се чрез извори и водовземни съоръжения. В регионален аспект подземното водно тяло заема площ 4367km². Средният модул на подземния отток1,0l/s.km². Подземното водно тяло е определено като зона за защита на питейни води с кодBG3DG00000Pt046. Химичното му състояние е добро.

Подземно водно тяло „Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс“ с код BG3G00000Pg028 представлява слоест водоносен комплекс с широко площно разпространение, значителна дебелина и анизотропност във вертикална и хоризонтална посока. Подземните води са привързани към изветрителната зона на палеогенските вулканогенно-седиментни скали (риолити, латити, андезити, базалти, туфи, туфити, конгломерати, брекчи, брекчоконгломерати, мергели, органогенни варовици). Подхранването е от атмосферни валежи, а дренирането е в речно-овражната мрежа и чрез водовземни съоръжения. В регионален аспект подземното водно тяло заема площ 3228 km². Средният модул на подземния отток 0,3 l/s.km². Подземното водно тяло е определено като зона за защита на питейни води с код BG3DG00000Pg028. Химичното му състояние е оценено като добро в „Междинен преглед на значимите проблеми в

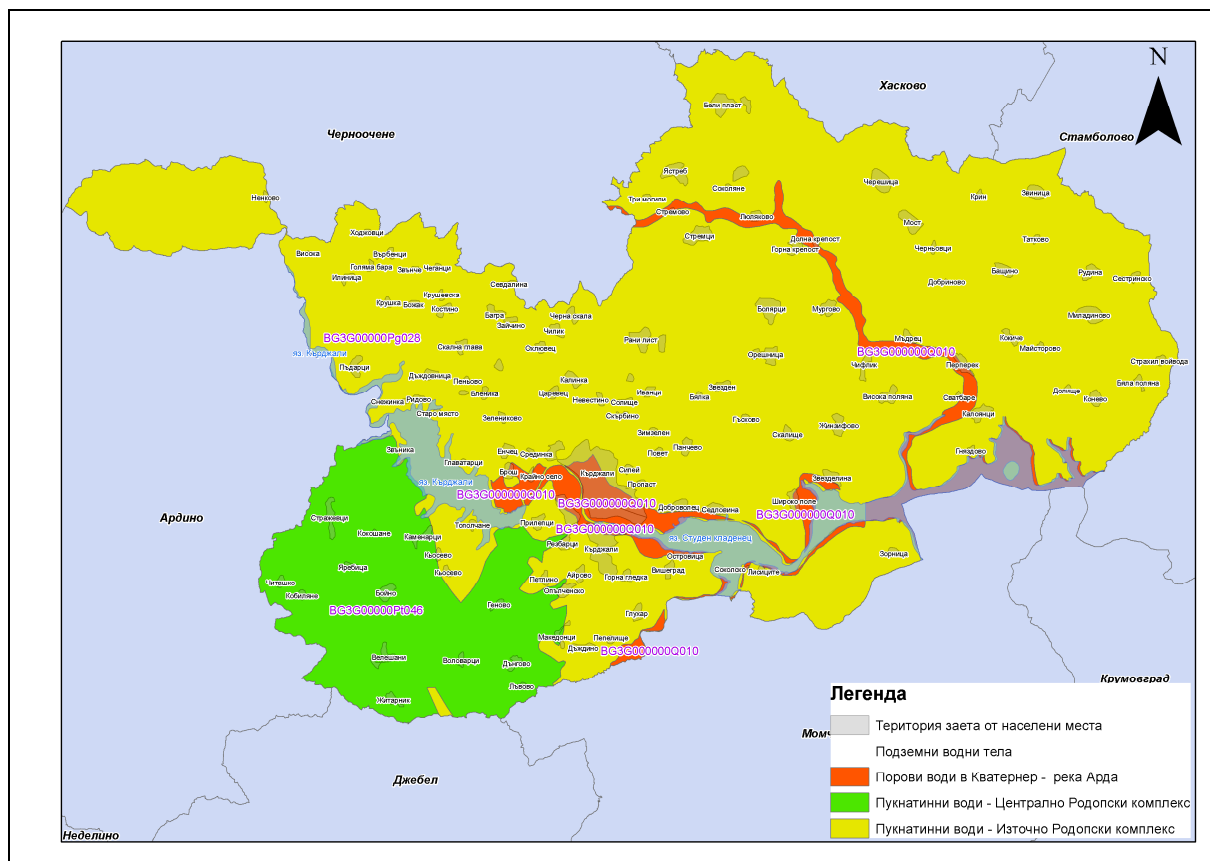
управлението на водите в Източнореломорски район“ по информация за 2012 г.В „Годишен доклад за състоянието на околната среда в Хасковска и Кърджалийска област през 2014 г“, изготвен от РИОСВ-Хасково и Басейнова дирекция Източнореломорски район, химичното състояние на подземното водно тяло е оценено като лошо.

Поровите води формират подземно водно тяло, „Порови води в Кватернер р. Арда“ с код BG3G000000Q010. Обособено е в речните тераси на р. Арда и реките Перперек, Крумовица и Върбица с техните притоци, изградени от алувиални пясъчливо-чакълести образувания. Дебелината на алувия се изменя в широки граници – от 1÷2 m в периферните части на терасите до 10 m в отделни участъци по р. Арда. Подхранването на подземните води се осъществява от валежи, частично отпукнатинни и пукнатинно-карстови води и от речни води при високи водни стоежи. Подземните води се дренират в реките при ниски водни стоежи, в чашата на яз. Студен кладенец и от водовземните съоръжения. В регионален аспект подземното водно тяло заема площ 101 km² със средна дебелина 5,0 m. Филтрационните свойства на водоносните колектори се характеризират със среден коефициент на филтрация 90 m/d. Средният модул на подземния отток е 2,0 l/s.km². Подземното водно тяло е определено като зона за защита на питейни води с код BG3DG000000Q010. Химичното му състояние е добро.

Разрешеното водно количество от описаните подземни водни тела е по-малко от разполагаемите им ресурси, поради което количественото им състояние е оценено като добро.

На територията на община Кърджали няма съоръжения и находища на минерални води.

Частите от подземните водни тела на територията на община Кърджали са илюстрирани на фиг. 4.2.2-1.

Фиг. 4.2.2-1 Подземни водни тела на територията на община Кърджали

На територията на община Кърджали попада един пункт с код BG3G00000PgMP067 - Извор, с. Миладиново (Контролен мониторинг на химичното състояние) от Националната система за мониторинг на околната среда по Заповед № РД-182/26.02.2013 на МОСВ.

Водовземни съоръжения от подземни води. Санитарно-охранителни зони

Питейно-битовото водоснабдяване в община Кърджали се осъществява от водовземните съоръжения от подземни води, описани в таблица 4.2.2-1 с титуляр „Водоснабдяване и канализация“ ООД - Кърджали по данни от писмо № КД-04-204/12.11.2015 г. на БД ИБР В табл. 4.2.2-2 са посочени водовземните съоръжения за промишлени и други цеви. Срокът на действие на разрешителните за водовземане на всички водовземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване е изтекъл, с изключения на ТК-Костино със срок на действие до 2030 г.

В писмо №КД-04-204/12.11.2015 г на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ се съдържа информация за следните учредени санитарно-охранителни зони на водоизточници от подземни води по Наредба № 3/16.10.2000 г за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване, и експлоатация на санитарно.охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди: СОЗ-А-4/24.11.2003 г, СОЗ-А-4/24.11.2003 г,СОЗ-М-5/24.11.2003 г, СОЗ-М-5/24.11.2003 г, СОЗ-А-9/07.02.2005 г, СОЗ-А-9/07.02.2005 г иСОЗ-А-9/07.02.2005 г.

Таблица 4.2.2-1 Водовземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване на община Кърджали

№ по ред	Водоснабителна система- тип на водовземното съоръжение	Място на водоползване	№ на разрешителното	Дата на издаване на разрешителното	Разрешено водно количество куб.м./год.	Код на подземното водно тяло /ПВТ/
1	С. Миладиново - КИ	Миладиново, Рудина, Сестринско	300054	22.05.2003	63072	BG3G00000Pg028
2	С. Ястреб - ШК	Водоснабителна група „Ястреб-Минзухар”	300066	01.09.2003	129842	BG3G000000Q010
3	С. Калоянци - ШК	Водоснабителна група „Мост-Бащино”	300139	16.10.2003	221698	BG3G000000Q010
4	С. Костино - ТК	Костино	301086	02.11.2005	7726	BG3G00000Pg028
5	ПС „Стремци” – ШК-1 (4 м), ШК-2 (8 м), ШК-3 (н.д.)	Стремци, Соколяне, Стремово	0349	06.06.2001	56939	BG3G000000Q010
6	ПС „Бели пласт” – КИ-1, КИ-2	Били пласт	0349	06.06.2001	12194	BG3G00000Pg028
7	ПС „Г. Крепост” – ШК (10 м)	Горна крепост, Долна Крепост Люляково	0349	06.06.2001	32919	BG3G000000Q010
8	ПС „Мургово” – ТК (20 м)	Мургово	0349	06.06.2001	18440	BG3G000000Q010
9	ПС „Бойно” – КИ	Бойно, Кокошане	0349	06.06.2001	16809	BG3G00000Pg028
10	ПС „Воловарци” - КИ	Воловарци	0349	06.06.2001	1870	BG3G00000Pg028
11	ПС „Охлювец” - КИ	Охлювец, Чилик	0349	06.06.2001	14503	BG3G00000Pg028
12	ПС „Рани лист” - КИ	Рани лист	0349	06.06.2001	14123	BG3G00000Pg028
13	Скална глава - КИ	Скална глава	0349	06.06.2001	2640	BG3G00000Pg028
14	Широко поле – дренаж	Широко поле	0349	06.06.2001	25505	BG3G000000Q010
15	Конево - КИ	Конево, Бяла поляна	0349	06.06.2001	18665	BG3G00000Pg028
16	Чифлик – ШК (8 м)	Чифлик, Мъдрец, Висока поляна	0349	06.06.2001	41827	BG3G000000Q010
17	Перперек – ШК (6 м)	Перперек, Калоянци, Гняздово	0349	06.06.2001	30597	BG3G000000Q010
18	Черешница – КИ	Черешница, Мост	0349	06.06.2001	21851	BG3G00000Pg028
19	Кобиляне - КИ	Кобиляне	0349	06.06.2001	2488	BG3G00000Pt046
20	Бели пласт, община Хасково - КИ 1, КИ 2 и КИ 3	Широка поляна	Н. д.	Н.д.	Н.д.	BG3G00000Pg028

Таблица 4.2.2-2Водовземни съоръжения за промишлени и други цели

№ по ред	Водовземни съоръжения	Титуляр	Код на подземното водно тяло	Номер и дата на разрешителното за водовземане/срок на разрешителното	Цели на водовземане
1	ВС „Инанър“	„Инанър“ ООДс. Мост	BG3G00000Pg028	31530224/21.11.2011/21	Промишлени цели
2	Тръбен кладенец	„ЕС енд БИ ИндастриълМинералс“ АД-Кърджали	BG3G00000Pg028	31510428/14.1.2013/23	Други цели

4.3 Земни недра

Геоложки строеж

Територията на община Кърджали в структурно отношение попада в Източнородопския дял на Родопския масив. Той представлява морфоструктурно понижение с блоково-разломен строеж, дълбоко разчленено от река Арда и нейните притоци. На фона на тази голяма структурна единица са развити Маданско-Давидковско и Кесибирско подуване, изградени от докамбрийски метаморфити, както и Ардинската зона (разломна зона, грабен-синклинала) в северната част на Момчилградско понижение, разглеждано като фрагмент на обширното Източнородопско палеогенско понижение.

По източната периферия на Маданско-Давидковското подуване се разкриват докамбрийските скали на Въчанската пъстра свита (дребнозърнести биотитови гнайси, сред които се срещат прослойки от двуслюдени гнайси, гнайсошисти и шишти).

Момчилградското понижение представлява сложно изградена палеогенска депресионна структура. Ардинската зона в неговия обхват е изпълнена от горноеоценски и олигоценски седименти и вулканогенно-седиментни отложения и кватернерни образувания.

Горноеоценските седименти са представени от Въгленосно-песъчлива задруга -(конгломерати, пясъчници, глинести алевролити, въглища) и Мергелно-варовикова задруга (органогенни и песъчливи варовици, мергели).

Олигоценът обхваща три задруги с няколко пачкиот кисели и среднокисели туфи, туфити, алевролити, органогенни (рифови) варовици,риолитови и риодацитови туфи и туфити, с отделни тела от латити, андезити, андезитобазалти, шошонити.

Кватернерните образувания са представени предимно от алувиални чакъли, пясъци и глинени, изграждащи руслата и заливни тераси на р. Арда и нейните притоци от делувиялни и елувиални песъчливи глиненичакъли със скални включения и песъчливо-глинест запълнител, заемащи заравнени участъци на терена върху палеогенските скали и склонови подножия.

Физико-геоложки процеси и явления

Съществено развитие на разглежданата територия имат изветрителните, ерозионно-аккумуляционните, карстовите и гравитационните процеси и явления.

Изветрителните процеси са изразени в механично разкриване на петрогенните и тектонски пукнатини, развитие на нови неориентирани пукнатини, разчленяване и дезинтеграция на масива в хипергенната зона и в химическо преобразуване на

скалообразуващите минерали в обсега на разкритията на скалите.

Ерозионно-аккумуляционните процеси включват повърхностна денудация и руслова ерозия. В по-голяма степен от нея са засегнати по-слабите теригенни седименти в откритите незалесени и незатревени участъци. Продукт на изветрителните и ерозионно-аккумуляционните процеси и явления са съвременния геоморфоложки облик на района, кватернерните делувиялни образувания по склоновете, алувиалните образувания и др.

Карстовите процеси и явления са проявени в карбонатните седименти на докамбийските скали. Следствие от тези процеси са различни повърхностни и подземни карстови форми - фунии, въртопи, валози, канали, ходове и пещери. На територията на общината са документирани 30 пещери с дължина до 490m. По-големи всред тях са пещерите „Карангил“ с дължина 490 m при с. Широк поле, „Иниклер“ с дължина 301 m при с. Стремци, „Маара“ с дължина 115 m при с. Стремци, „Асара“ с дължина 97 m при с. Снежинка, „Прилепната пещера“ с дължина 64 m при с. Висока поляна и др.

Гравитационните процеси и явления включват обрушвания и сипеи по стръмните речни брегове и свлачища. Според „Карта на свлачищата“, изготвената от „Геозащита Перник“, Приложение № 3 на „Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, ерозията и абразията по Дунавскотои Черноморското крайбрежие2015-2020 г (МРРБ) и „Списък на нововъзникналите свлачища към 15.04.2015 г“ в „Допълнение към Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, ерозията и абразията по Дунавскотои Черноморското крайбрежие2015-2020 г с нововъзникналите към 15.04-2015 г свлачища“, на територията на община Кърджали са регистрирани свлачищата, наличната информация за които е отразена в Таблица 4.3.1.

Сеизмичност на района

Установено е, че сеизмичната опасност в България се определя главно от сеизмичните източници, идентифицирани на територията на страната, групирани в географски определените основни сеизмични зони: Шабленска, Провадийска, Горнооряховска, Софийска, Маришка и Струмска (Кресненска) и с източник Вранча (Румъния). Относително по-слабо е влиянието на сеизмичните източници Мраморно море (Турция)и Ксанти (Гърция).

Най-силните земетресения в близост до община Кърджали са проявени североизточно от Кърджали на 20.02.2006 г с магнитуд 4,7, източно от Смолян на 02.02.2007 г с магнитуд 4,3, Пловдив и Асеновград на 06.04. 2002 г с магнитуд 4,0.

По Наредба № РД-02-20-2/27.01.2012 г за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони всички селища:

- северно от гр. Кърджали са в район с очаквани земетръсни въздействия с интензивност от VIII степен със сеизмичен коефициент $K_s = 0,15$.
- гр. Кърджали и селищата южно от него попадат в район от VII степен със сеизмичен коефициент $K_s = 0,10$.

Съгласно БДС EN 1998-1:2005/NA:2012, Приложение NA.D2 територията на община Кърджали попада в сеизмичен район с референтното максимално ускорение $0,11g$ за период на повторемост от 475 години.

Таблица 4.3-1 Информация за свлачищата на територията на община Кърджали

№ по ред	Местоположение/група па степен на активност и риск	Национален идентификатор	Година на регистрация	Възраст, състояние на свлачището	Засегната площ dka
1	Път гр. Кърджали - с. Повет -с. Панчево	KRZ16.30867.01	2004	Съвременно, стабилизирано	4,55
2	Кобилиане, мах. Билкова	KRZ16.37438.01	2004	Съвременно, потенциално	15,00
3	Кърджали, Детска железница	KRZ16.40909.01	1986	Съвременно, потенциално	2,00
4	Кърджали, над психоболницата	KRZ16.40909.02	1993	Съвременно, потенциално	5,60
5	Кърджали, път KRZ 1285,km 2+300÷2+600	KRZ16.40909.03	2009	Съвременно, активно (стабилизирано)	40,90
6	Пъдарци, яз. "Кърджали", магистрален водопровод, шахта - въздушник № 53	KRZ16.58997.01	1998	Съвременно, активно	13,05
7	Сипей, мах. Пропаст	KRZ16.66603.01	1987	Съвременно, потенциално	4,00
8	Бленика, път KRZ 1285 Бленика-Долна Бленика	KRZ16.04409.01	2015	Съвременно, активно	0,35
9	Енчец, път, УЛ, ЕЛ, училище, 2 бр. ЖС	KRZ16.27512.01	2015	Съвременно, активно	11,20
10	Енчец, УЛ, ПС, В и К, 3 бр. ЖС	KRZ16.27512.01	2015	Съвременно, активно	3,50
11	Невестино, УЛ, ЕЛ, 2 бр. ЖС	KRZ16.27512.02	2015	Съвременно, активно	5,25
12	Кобилиане, път за мах. Билкова	KRZ16.37438.02	2015	Съвременно, активно	7,80
13	Крушка, пътKRZ 2284/KRZ1433 Свободиново - Чилик	KRZ16.40186.01	2015	Съвременно, активно	2,50
14	Кърджали, кв. „Веселчане“, кв. 46, ул. „Трапезица“ № 20 и 21	KRZ 16.40909.04	2015	Съвременно, активно	3,60
15	Кърджали, кв. „Веселчане“, ул. „Първи май“ № 21	KRZ 16.40909.05	2015	Съвременно, активно	0,60
16	Орешница, 4 бр. ЖС, УЛ, В и к, ЕЛ	KRZ16.53816.01	2015	Съвременно, активно	3,30
17	Пеньово, път KRZ 1285 Л-5/Кърджали - Енчец - Бленика	KRZ16.55823.01	2015	Съвременно, активно	4,00
18	Рани лист, път III-5009, 2 бр. ЖС, ЕЛ	KRZ16.62195.01	2015	Съвременно, активно	0.375
19	Сипей, кв. 4, 6 и10, 2 УЛ, 3 бр. ЕЛ 20 kV, 6 бр. ЕЛ	KRZ16.66603.02	2015	Съвременно, активно	22,40
20	Сипей, кв. 7, ЖС, В и К,ЕЛ	KRZ16.66603.03	2015	Съвременно, активно	3,75

Инженерно-геоложки условия

Множеството литостратиграфски единици с различна хроностратиграфска принадлежност и пъстрата мозайка от тектонски единици, чиито скални обеми носят следи на различни по време и характер пликативни и дизюнктивни деформации, обуславящи геолого-тектонския строеж, хидрогеоложките условия, както и проявените физико-геоложки процеси и явления, очертават твърде разнообразни и сложни инженерно-геоложки условия на територията на община Кърджали.

По литолого-петрографския състав на седиментите, метаморфитите и вулканитите и произтичащия от него широк диапазон на техните физико-механични свойства в приповърхностната геоложка среда, обект на антропогенно въздействие, се диференцират скални, полускални, глинести и рохкави инженерно-геоложки типове скали. По отношение на условията за изпълнение на строителната дейност (изкопи, насипи, фундиране на сгради и съоръжения и пр.), те се класифицират като земни и скални почви, както следва:

- Строителни почви с кватернерна възраст: алувиални и делувиални пясъчливи глинени, разнорънети пясъци и чакъли с глинести прослойки. Категория на изкопните работи-земни почви;
- Строителни почви с палеогенска възраст: седиментогенни скали (алевролити, органогенни варовици, конгломерати, пясъчници и др.) и вулканогенни скали (туфи, туфити, органогенни (рифови) варовици, риолитови и риодацитови туфи и туфити, латити, базалти, андезити и др.). Категория на изкопните работи-скални почви;
- Строителни почви с докамбрийска възраст: различни гнайси, шисти, гнайсошисти, лептинити и др.). Категория на изкопните работи-скални почви.

Подземни богатства

В община Кърджали се намират значителни находища на нерудни изкопаеми: бентонит, зеолит, перлит трас, фелдшпат, слюда, варовици, мрамори, гнайси, туфи, пясъци и чакъли.

На територията на общината са предоставени концесии за добив на подземни богатства, описани в Таблица 4.3-2.

Таблица 4.3-2 Концесии за добив на подземни богатства в община Кърджали

№	Находище на подземни богатства	Суровина	Местоположение	Концесионер
1	Железни врата, у-к „1“ и у-к „2“	Строителни материали (трас)	Седловина, Широко поле	Кооперация "ПК Трасинженеринг" ООД-София
2	Ангел тепе	Индустриални материали - (клиноптилолитовизеолити)	Бели пласт	„Зеорекс Интернационал" ЕООД-София
3	Капаклък	Индустриални материали - (туфити)	Мост	„Геонет“ ЕООД-София
4	Бели пласт	индустриални материали - (клиноптилолитовизеолити)	Бели пласт	„ЕС енд Би Индастриъл Минералс“ АД-Кърджали
5	Енчец	индустриални материали - (бели бентонитови глинени)	Енчец	
6	Пропаст-Доброволец	Индустриални материали - (бентонитови глинени)	Кърджали, Повет, Пропаст, Сипей	

С Протокол № 50/23.12.2009 г на Министерски съвет на „Евробетон“ ООД-София е предоставена площ от 0,52 km² за проучване на индустриални материали в площ „Ралица“.

С протокол № 19/17.05.2014 г на Министерски съвет на „Хидробетон“ ООД-София е предоставена площ от 1,334 km² за проучване на индустриални материали в площ „Габко“.

4.4 Почви и земеползване

Почвеното разнообразие в района се обуславя преди всичко от разнообразието на релефа, растителността, почвообразуващите основни скали и специфичните климатични условия със средиземноморско влияние.

В земеделските територии според бонитета от категоризация преобладават почви от 6^{-та} до 10^{-та} категория, със средно продуктивни възможности до лоши и непригодни за земеделско ползване. Почвите, които притежават добри до средни продуктивни възможности, заемат твърде ограничени площи.

От гледна точка на агроекологичното райониране на страната, почвите попадат в пета група – лоши до средни земи – добри за отглеждане на тютюн.

На територията на горския фонд преобладават канелените горски излужени почви, следвани от кафявите горски (светла, преходна, тъмна), хумусно – карбонатни, алувиални, алувиално – ливадни и алувиално – делувиални почви.

По данни от Общинския план за развитие на Община Кърджали 2014-2020 г. на територия на община Кърджали най-силно е замърсяването на почвите в района около „ОЦК“ гр. Кърджали и “S&V Индъстриъл Минералс” АД, гр. Кърджали, при което е установено, че поземленият фонд е увреден в различна степен. Засегнатите земи са около 6 000 dka, включително и около старото и сега действащо хвостохранилище. Замърсяването на тези площи е предимно с тежки метали.

Потенциални източници на замърсяване на почвите на територия на община Кърджали са транспорта, растително защитната дейност, сметищата, промишлеността и щети от стари замърсявания. При малките животновъдни ферми често се наблюдава нерегламентирано складиране и съхранение на оборски тор и неговото последващо използване, което е предпоставка за дифузно замърсяване на повърхностните и подземни води.

През последните години все повече се налага тенденцията за намаляване на замърсяването на земите и почвите. Пестеливото използване на пестициди и торове в земеделието, програмите за екологично земеделие и животновъдство, въведения контрол за ограничаване на емисионното замърсяване по отношение на въздуха и водите и управлението на отпадъците, технологичното обновление в производствените процеси са дейности, които водят до намаляване на деградацията на земите и почвите. До настоящия момент не е констатиран риск от замърсяване на водоизточници за питейно водоснабдяване, за водопой на животни, на водни обекти и чувствителни екосистеми. Съществува евентуален риск от замърсяване на почвите от незаконни сметища на територията на общината.

Като цяло почвите в общината са в добро екологично състояние поради отсъствието на “активна” промишлена дейност, както и интензивна селскостопанска дейност.

Характерни за територията на общината са ерозионно - акумулационните и гравитационните процеси и явления, обусловени от геолого - тектонски, климатични, хидроложки, инженерно-геоложки и други фактори. Ерозионно-акумулационните процеси включват повърхностна денудация и руслова ерозия. В по-голяма степен от нея са засегнати по-слабите теригенни седименти в откритите незалесени и незатревени участъци. Значителна част от територията на общината (15%) е с “умерен до висок действителен риск на почвена ерозия”, 4% - с “висок действителен риск”, а развитието на ерозия допринасят относително голямото вертикално разчленение на релефа, интензивността на валежите и начина на ползване на земите. Общината е със среден

риск от появата на площна водна ерозия на почвите на земеделските земи, със среден прогнозен интензитет от 10 - 12 t/ha/y.

На територията на община Кърджали са регистрирани множество стабилизирани, потенциални и активни свлачища, описани по-горе в Таблица 4.3-1. В резултат на свлачищните процеси са засегнати земеделски земи и горски фондове.

4.5 Ландшафт

Релеф

По данни от Общинския план за развитие за периода 2014-2020 г. община Кърджали е разположена в югоизточната част на Република България. Тя е най-голямата община в Източно – родопския планински масив с територия от 624 km².

Общината е част от Южен-Централен район, а град Кърджали е административен център на област Кърджали. Общината обхваща 118 населени места. На североизток и изток община Кърджали граничи с общини от област Хасково – Стамболово и Хасково. На юг граничи с общините Момчилград и Джебел, и в много малък участък с община Крумовград (района на язовир „Студен Кладенец“). На запад общината граничи с община Ардино, а на север и северозапад с община Черноочене.

Съгласно физикогеографското райониране на България (по Петров, 1997г.) територията на общината попада в Южнобългарската планинско-котловинна област и Източнородопската подобласт. Тази област се характеризира предимно с нископланински и хълмист релеф и увеличаване на надморската височина от север на юг. Релефа е нископланински хълмист със средна надморска височина от 329 m. Град Кърджали и общината са разположени в Ардинската подобласт. Тази подобласт обхваща долината на р. Арда, която се простира по паралела и е характерна с редуващите се долинни разширения и къси проломи. От запад към изток са разположени Кърджалийското, Гняздовско-Османовското, Рабовското и Бориславовското долинни разширения. Те се разграничават от запад към изток от проломите Бирмутски, Железни врата, Студен кладенец, Горномаджаровски, Долномаджаровски и Камилдолски. Релефът на общината е много разнообразен и се характеризира със силно изразена разчлененост. Билата са заоблени с полегати до стръмни склонове, като в районите на язовирите „Кърджали“ и „Студен кладенец“ склоновете са много стръмни. Централната част на общината е заета от долината на река Арда, в която се редуват долинни разширения и проломи, в които са посторени язовирите "Кърджали" и "Студен кладенец". На север от нея в рамките на общината попадат източната част на рида „Чуката“ и западната част на рида „Гората“. Те се характеризират с предпланинско-хълмист и нископланински релеф, като надморската височина не надвишава 700 m. Теренът е силно пресечен, което се обуславя от гъсто развитата хидрографска мрежа. Главното било в района е вододелното било между водосборите на р. Арда и р. Марица. В южна посока от главното било се спускат няколко заоблени била, на места разлати, но със стръмни и урвести склонове, прорязани с множество долове. На югозапад в общината попада и част от рида „Жълти дял“, а на юг и съвсем малка част от „Стръмни рид“.

Според класификационната схема на ландшафтите в България (Петров. П, География на България, 1997 г.), изготвена съгласно класифицирането на природно-териториалните комплекси в България, на територията на община Кърджали се срещат ландшафти само от клас планински ландшафти от групите ландшафти на нископланинските ксерофитнохрастови гори върху андезити и риолити със сравнително малка степен на земеделско усвояване, ландшафти на нископланинските

ксерофитнохрастови гори върху мезозойски и палеогенни глинесто-песъчливи наслаги със сравнително малка степен на земеделско усвояване, ландшафти на нископланинските ксерофитнохрастови гори върху метаморфни скали със сравнително малка степен на земеделско усвояване.

Териториите, от значение за оценка на състоянието на ландшафтите и промените в тях от реализирането на ОУП на община Кърджали са горските и земеделските територии, урбанизираните територии, транспортната инфраструктура, водните обекти и защитените територии и нарушените територии за възстановяване. По-долу е представено кратко описание на териториите от гледна точка на състоянието на видовете ландшафти. Състоянието на водните обекти и защитените територии е разгледано от експертите в съответните точки на екологичната оценка.

Ландшафти на земеделски и горски територии

Земеделските земи са 225 434 dka (39,2% от територията на общината). От тях нивите са 111 448 dka, мери и пасища - 102 496 dka, естествени ливади 2880 dka, трайни насаждения 8285 dka.

Горският фонд на територията на общината възлиза на 276 842 dka (48,2% от територията на общината), разположена е на терени между 350m и 500m н.в. Горските територии са разпределени по следния начин: гори и полезащитни пояси, разположени на 207 748 dka, голини, сечища, пожарища, заемащи 6 016 dka, и горски пътища и просеки – 1 545 dka.

Създадените значителни площи от иглолистни култури, предимно от черен бор, формират нови екосистеми и са променили ландшафта на големи територии. Широколистните видове са представени предимно от дъб, габър и бук.

Освен за дърводобив и пасищно животновъдство, значителните горски ресурси на общината създават възможности за много допълнителни стопански дейности, като събирането на горски плодове, билки, диворастващи гъби, горско пчеларство, пряко или косвено свързани с развитието на маршрутно-познавателния и селския туризъм. Горските ресурси са благоприятна предпоставка за значително фаунистично разнообразие и имат висока стойност за ловния туризъм. Разнообразието от горски ландшафти (иглолистни, широколистни, смесени, горски пасища и др.) и тяхната целогодишна достъпност дават възможност за създаване и използване на туристически маршрути с различна насоченост.

Ландшафти на зелените площи в населените места

Липсват точни данни за благоустройственото изграждане и развитие на населените места в общината.

Активно се усвояват за отдых терени край язовир „Кърджали“. Ключова роля за обединяването играе урбанизирането на водно-зеления диаметър на Арда и свързаните с нея паркови и открити пространства и комуникации, пространствената ориентация на отделните части на град Кърджали към реката.

В гр. Кърджали са изградени три градски парка, като в единия има атракция „Детска железница“.

Ландшафти на урбанизираните територии

Селищни ландшафти

Урбанизационната структура на общината се характеризира с 1 общински център (гр. Кърджали) и землищата на всички села на територията ѝ. Преобладаващата селищна структура на община Кърджали е дисперсната, което се обуславя от природно

географските условия. Населените места са съвкупност от различни махали и отделни жилищни сгради, разпръснати неравномерно по територията на всяко землище. Планинския релеф е в основата на този начин на формиране на жилищните зони. Всички населени места са достъпни по Републиканската и общинската пътни мрежи. Предвижданията на ОУПО Кърджали за пространствено развитие са насочени основно към социално-икономическото развитие, създаване на условия за реализация на инвестиционни инициативи, отговарящи на целите и приоритетите на регионалното развитие, както и доразвиване на стратегически планове в обхвата на общината и техните проекти.

Преобладаващата част от населените места са разположени по трите изходни артерии от гр. Кърджали към Хасково и по пътя към Ардино. Основен структуриращ елемент се явява меридианната урбанизационна линия Русе – Маказа и паралелната южна гранична ос. Административен център на общината е гр. Кърджали, в който са концентрирани и административните структури на централната власт. Градът, се явява център на икономическото развитие, съчетавайки различни отрасли от индустрия и услуги. Моделът на развитие на общината се характеризира със селищните системи и стремеж към устойчиво и балансирано развитие на цялата територия съобразявайки се с естествените демографски процеси, елементите на ландшафта и потенциала за развитие на логистични и производствени бази.

Туристическа обекти и инфраструктура:

Районът на Кърджали е добре известен с многобройните крепости и храмове, датиращи от древността. В съчетание с богатия, разнообразен и добре запазен природен ландшафт районът има възможност при добро управление на ресурсите и ефективен маркетинг да стане основен конкурент на вече утвърдени български дестинации с подобни ресурси и да се утвърди и наложи като туристическа дестинация. Природни, археологически и атрактивни ландшафтни обекти привличащи туристически поток са:

- Археологически комплекс „Перперикон“ – антична и средновековна крепост от VI – XIV век, разположен на 15 km североизточно от гр. Кърджали, на скален връх при надм. вис. 470 m. Това е една от най-големите родопски крепости (12 000 m²). Комплексът включва дворец - светилище от VI - V в. пр. н. е., укрепена тракийска крепост, селище и кръгъл храм - прорицалище. Смята се, че тук е била една от столиците - резиденции на тракийските царе. От 2000 г. са започнати мащабни археологически проучвания. За развитието на обекта, община Кърджали е реализирала различни инициативи, като към момента изпълнява проект финансиран от ОПРР „Перперикон – дом на богове и хора“, който е свързан с опазване и експониране на Археологически комплекс.

- Пещера „Утробата“, с. Ненково - датира от времето на траките, открита през април 2001 г. Тя се намира на 20 km от гр. Кърджали, в безлюдно място високо в планината над хижа "Боровица", в скалистата местност „Тангардък кая“. В близката околност се развиват едни от най-големите комплекси на скални тракийски ниши в Източните Родопи.

- Средновековен манастир „Св. Йоан Продом“ - Основан през VI – VIII век и е бил средище на една от големите средновековни епархии – Ахридос, в типично атонски стил. В него през 1998 г. се открива уникална гробница, съхранила мощите на високопоставен епископ от XIII – XIV век. Забележителното в този комплекс са трите храма и двете гробници.

- Тракийска и средновековна крепост „Вишеград“ - Близо до гр. Кърджали се намира най-добре запазеният средновековен замък в Родопите. Древната тракийска крепост от IV – IV в. е разположена на висок връх, на десния бряг на река Арда, в

местността Харман кая.

- Скални тракийски ниши при с. Дъждовница- разположени са непосредствено до селото и са част от такива комплекси по поречието на реките Арда, Върбица и техните притоци. Това са атрактивни ландшафти, в съчетание с близостта на яз. „Кърджали” и характерния източно-родопски ландшафт в района.

На територията на общината има и много пещери, които представляват голям туристически интерес: „Карангил”, с. Широко поле (варовикова пещера , триетажна с дълбочина 650 m и обиталище за прилепи и безгръбначни), „Иниклер”, с.Стемци (представлява добре запазен лабиринт от галерии на златна мина от I-III в. от н.е., римски, с обща дължина 460 m); „Снежинките”, с. Снежинките (седем пещери, които се намират под средновековната крепост Хасара), „Тилкин” с. Опълченци, образувана на скален венец с обща дължина 125 m, „Бръжлянина” с. Висока поляна, обитавана от прилепи.

Природните и културно – историческите дадености са добра предпоставка за развитие на туризма в общината. Според официалните данни в края на 2012 г. средствата за подслон на територията на община Кърджали са 12 броя: 10 с капацитет от 553 места, от които 7 хотела с капацитет от 441 легла. Основната част от хотелската база е от категория “3 звезди” и в нея се предлагат пълната гама услуги, съгласно изискванията на Закона за туризма.

По данни от Стратегия за развитие на туризма в община Кърджали 2006-2013г. в Кърджали дружество на Българския туристически съюз е създадено през 1926г. Формирани садесетки маршрути, включващи туристически обекти разположение в гр. Кърджали, зоните за отдих и по-големите села, по регионални дестинации които се използват и днес, като например:

- Маршрут – гр. Кърджали – резерват Чамлъка - крепостта Асара - хижа Устра – връх Алада – хижа Бели брези – село Дядовци – Дяволски мост – гр. Кърджали – 3 дни;

- Маршрут – гр. Кърджали – резерват Вълчи дол – хижа Студен кладенец – гр. Кърджали – 2 дни;

- Маршрут – гр. Кърджали – с. Солище – с. Бели пласт – с. Горна крепост – с. Пропаст – гр. Кърджали – 6 часов маршрут с автобус. Само между с. Горна крепост и крепостта Перперикон се отива пеша.

- Маршрут – гр. Кърджали – с. Сипей, с. Зимзелен, с. Гъсково, с. Широко поле, сп. Железни врата, с. Пропаст, гр. Кърджали – едnodневна;

- Маршрут – гр. Кърджали, с. Солище, ТВ кула при с. Иванци, с. Зимзелен, с. Сипей, гр. Кърджали – 7 часа пеш;

- Маршрут – гр. Кърджали, гр. Крумовград, с. Сърнак, хижа Свежест, с. Пелевун, с. Черни рид, гр. Ивайловград, с. Лъджа, с. Белополяне, гр. Ивайловград, с. Хухла, с. Железино, с. Гугутка, гр. Кърджали – 3 дни;

- Маршрут – гр. Кърджали – гр. Джебел – с. Бенковски –Трите пънараприс. Средна кайлоба – с. Китна – лъвът, гъбата, вековен дъб при с. Медевци – с. Фотиново (вековен чинар) – с. Кирково (минерален извор, старинен мост) – с. Чакаларово (вековен бряст) – с.Домище (средновековна крепост) – гр. Кърджали – едnodневно пътуване с автобус.

- Маршрут – гр. Кърджали – кв. „Веселчане: - Средновековния манастирски комплекс „Свети Йоан Предтеча” – р. Кьош дере – ЗМ на Венерин косъм – язовир

Кърджали – находище на силивряк- гр. Кърджали.

Общината има ключови правомощия свързани с подобряване на логистичните дейности и инженерната инфраструктура. Активизирането на общинския Туристически информационен център може да се окаже важен елемент от цялостната политика на общината за развитие на туризма. От една страна, той може да координира и да изпълнява ролята на медиатор между интересите и възможностите на общината и местните заинтересовани страни, от друга страна може да способства за подобряване имиджа сред туристите – българи и чужденци и за формиране на туристически продукт.

Транспортна инфраструктура

Пътната мрежа на община Кърджали включва пътища от републиканската и общинската пътна мрежа, с дължина от 368,615 km. Гъстотата е 31 km/100 km², като пътната мрежа в общината е развита под средното равнище за страната. Основната пътна артерия е Път 1-5 Русе -Бяла - Полски Тръмбеш - В.Търново - о.п. Дебелец - Дряново - Габрово - Шипка –Казанлък - о.п. Стара Загора - Средец -Димитровград - о.п. Хасково-Конуш -Черноочене - Кърджали - Момчилград- Маказа - граница Гърция" и новоизграденото трасе на подходен път „Подкова - ГКПП "Маказа", като част от международните пътища (Е-мрежа - Е-85). Пътят е част от Общоевропейски транспортен коридор (ОЕТК) № 9 през територията на Р България и ще осигурява връзка към строящия се Граничен контролно-пропускателен пункт за Р Гърция през прохода Маказа. С откриването на Граничен контролно пропускателен пункт (ГКПП) Маказа и рехабилитацията на пътя Кърджали – Подкова разстоянието до границата с Р Гърция ще е около 55 km, което ще допринесе за увеличаване на трансграничните контакти и всички произтичащи от тях възможности (търговия, трудов пазар, инвестиции и т.н).

Третокласната пътна мрежа е близо 95 km, като най-значими са: III – 507 – Кърджали – Жинзиво – Мост – област Хасково; III – 865 – Кърджали – Ардино – област Смолян; път III-508 "/Кърджали – Момчилград /- Джебел – Рогозче – Фотиново - /Бенковски-Подкова/. Основната част от пътната мрежа на общината е съставена от общински пътища с обща дължина от над258,7 km. През периода 2007-2012 г. са ремонтирани 177,252 km на стойност над 3,182 млн. лв.

Независимо от предприетите мерки от страна на общината, състоянието на пътната настилка, като цяло е незадоволително. В следствие дългогодишната експлоатация и атмосферните влияния, тя е износена и амортизирана. През годините са извършвани частични изкърпвания, което не е достатъчно да се подобри експлоатационното им състояние. Състоянието на пътищата е лошо, особено в направление към по-малките населени места (махали). Според експертни оценки е необходимо е да се извършат основни ремонти, реконструкция и рехабилитация на над 50% от общинските пътища и съоръжения. Като цяло, в града липсват обособени места за паркиране, което е условие за повишаване комфорта на живеещите в града.

Територията на община Кърджали се обслужва от участъка на IV главна жп линия "Русе – Димитровград – Подкова". На територията на общината общата дължина на жп мрежата е от 26 km. Линията не е електрифицирана и е с незначителен пътнически и товарен поток. Средните скорости на движение са 60-70 km/h, доста под европейските изисквания за международните железопътни линии със смесен трафик.

Община Кърджали разполага с летище, изградено в източната част на гр. Кърджали, което се намира в близост до Южната промишлена зона на града. В момента летището не функционира, поради липса на средства за експлоатация.

Нарушени терени

В общината се намират значителни по размери находища на нерудни изкопаеми: бентонит, зеолит, перлит трас, фелдшпат, слюда, варовик, пясък, чакъл и др. В гр. Кърджали е построен единственият в страната завод за производството на бентонит, перлит и зеолит. Полезните изкопаеми могат лесно да се използват, тъй като се намират на малка дълбочина и съществуват техники и технологии за добива им – открит добив. Все още не са разработени са огромните залежи на качествен мрамор и облицовъчни материали, като гнайс, туфи и варовици.

С извършените разкривни работи на находища за нерудни минерални суровини са нарушени общо 152 dka на територията на община Кърджали, а са възстановени и подобрени 150 dka пустеещи и слабопродуктивни земи в местността "Каваците" в землището на с.Седловина и 40 dka в участък "Пропаст-север" на находище Доброволец-Пропаст, които са предадени на бившия Аграрно промишлен комплекс и зачислени в поземления фонд.

4.6 Биологично разнообразие

4.6.1 Флора

Съгласно геоботаническото райониране на България (по Бондев, 1997 г) флората на територията на община Кърджали попада в Европейската широколистна област, Македонско-Тракийската провинция, Източнородопски окръг, който се характеризира предимно с ксеротермна растителност, изградена от формациите на благауна, косматия и виргилиевия дъб. Много от горите са изтощени и постепенно в тях проникват поустойчиви видове и се формират вторични гори от келяв габър и храстови формации от драка, червена хвойна или тревни формации с доминиране на садина, белизма и терофити.

В Кърджалийския район преобладават ксеромезофитните горски формации от горун, габър и смесени гори, а също и мезофитни гори от мизийски бук. На места има реликтни гори от черен бор. В Държавно горско стопанство (ДГС) Кърджали се добива дървесина от бял и черен бор и други иглолистни видове, както и от топола, бук, дъб, цер и други широколистни видове.

Флористичното разнообразие на територията на община Кърджали е богато, с присъствие на множество включени в Приложение III на ЗБР растения, защитени на територията на цялата страна, сред които родопска горска майка (*Lathraea rhodopaea*), родопски силивряк (*Haberlea rhodopensis*), венерин косъм (*Adiantum capillus-veneris*), странджанско сапунче (*Saponaria stranjensis*), сераделовидно клеоме (*Cleome ornithopodioides*), седефче (*Ruta graveolens*), оливеров минзухар (*Crocus olivieri*) вълнеста камбанка (*Campanula lanata*), румелийски трахелиум (*Trachelium rumelianum*), морковидна стефанофия (*Stefanoffia daucoides*), синкава триния (*Trinia glauca ssp. carniolica*), снежно кокиче (*Galanthus nivalis*), скален лопен (*Verbascum rupestre*) и др.

От растителните видове, които са предмет на опазване в защитени зони, в границите на общината се срещат обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*) и бодлив залист (*Ruscus aculeatus*).

На територията на общината има и находища на редица видове, включени в ЧКБ, сред които категоризираният като застрашен вид звездолен (*Asterolinon linum-stellatum*) и категоризираният като уязвим вид родопска люцерна (*Medicag orhodopaea*), който впрочем е български ендемит.

Повечето находища на билки на територията на общината попадат в горски

Обединение „За Кърджали 2014“, адрес: гр. София 1784, ул. Михаил Тенев № 12, Бизнесцентър ЕВРОТУР, етаж 6, офис 22, тел. 02 974 49 76, факс 02 974 37 56, e-mail: admin@povvik.com 36

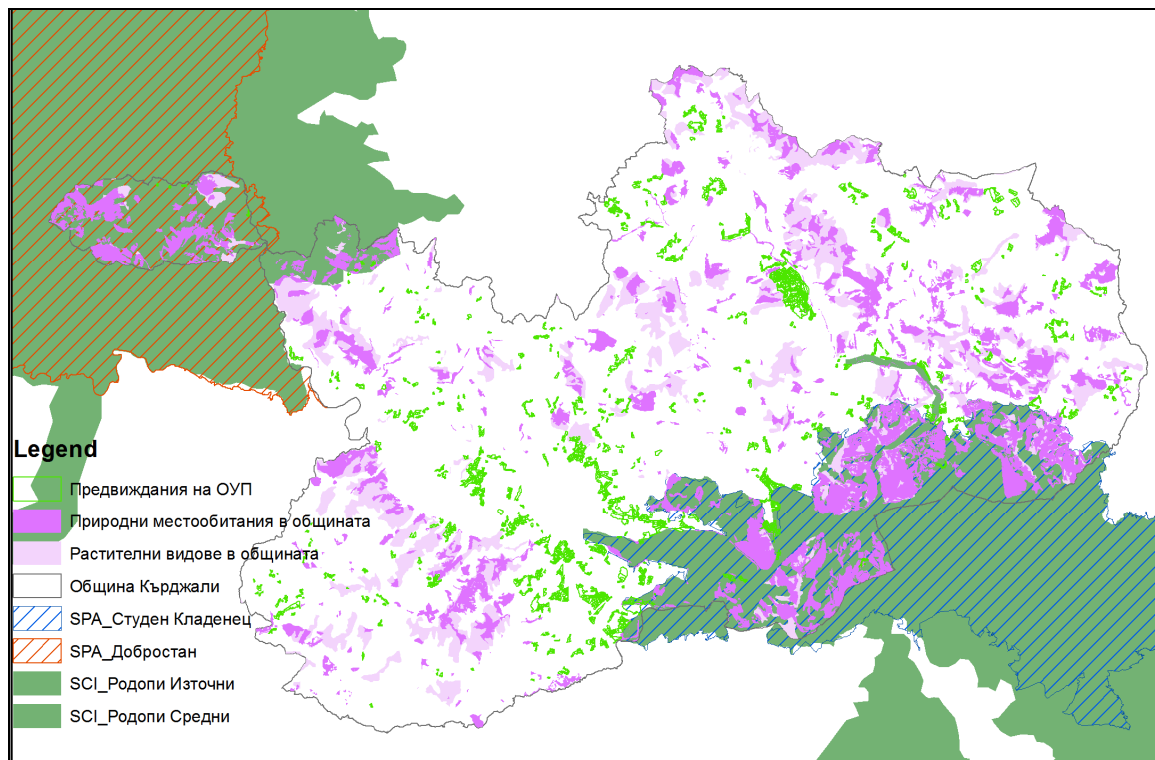
масиви. Сред най-характерните лечебни растения за района са лудо биле, мащерка, бял равнец, росен, бял риган, жълт кантарион, божур и др.

Съгласно данни от ГИС-модел, изготвен по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза 1“, потенциално разпространение в общината имат 23 типа природни местообитания. От тях при настоящите предвиждания на ОУП се очаква бъдат пряко засегнати 9 типа местообитания, а именно:

- 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*FestucoBrometalia*) (*важни местообитания на орхидеи)
- 6220 Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас *TheroBrachypodietea*
- 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества
- 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове
- 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове
- 91AA* Източни гори от космат дъб
- 91E0* Алувиални гори с *Alnusglutinosa* и *Fraxinusexcelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnionincanae*, *Salicionalbae*)
- 91M0 Балкано-панонскицерово-горунови гори
- 92A0 Крайречни галерии от *Salixalba* и *Populusalba*

Следва да се отбележи, че ОУП предвижда и забрани за промяна на предназначението на земята в площи, потенциално заети от природни местообитания 6210, 8220, 8230, 91E0 и 91M0, което означава, че реално ги опазва.

Потенциалното разпространение на растителните видове и природни местообитания в общината е илюстрирано на следващата фигура.

Фиг. 4.6.1-1 Предвиждания на ОУП спрямо потенциалното разпространение на растителни видове и природни местообитания с консервационна стойност

От фигурата е видно, че предвижданията на ОУП се припокриват площно с разглежданите природни местообитания и растителни видове в съвсем ограничен обхват. Това важи и за припокриването им в границите на защитените зони. Също така е видно, че съответните местообитания и растителни видове имат характерно кълъстерно разпространение, т.е. обособяват се географски съсредоточия, които ОУП очевидно се стреми да избегне. Вместо това е препоръчително тези кълъстери да бъдат включени в режим на превантивна устройствена защита.

4.6.2 Фауна

Според Георгиев (1982) животинския свят на територията на община Кърджали попада в два зоогеографски района – Рило-Родопски и Тракийски район. В Рило-Родопски район евросибирските и европейските видове преобладават значително над средиземноморските. Обширната територия, голямата залесеност и разнообразието на релефа и климатичните условия създават предпоставки за голямото видово богатство на животните в Западните Родопи. Специфичното разположение на Тракийския район и влиянието на долините на реките Марица и Тунджа са естествени коридори за навлизане от юг на средиземноморска фауна.

По данни от слоя с националното разпространение на видове птици, докладвани към Европейската комисия за периода 2008-2012 г. съгласно изискванията на чл.12 от Директива 2009/147/ЕО, на територията на общината гнездят 166 вида птици, сред които късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), бухал (*Bubo bubo*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), сокол орко (*Falco subbuteo*), керкенез (*Falco tinnunculus*), козодой (*Caprimulgus europaeus*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), гарван (*Corvus corax*) и др.

Съгласно данни от ГИС-модел, изготвен по проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза 1“, потенциално разпространение в общината имат 11 вида бозайници: кафява мечка (*Ursus arctos*), европейски вълк (*Canis lupus*), чакал (*Canis aureus*), дива котка (*Felis silvestris*), дива коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*), видра (*Lutra lutra*), горски сънливец (*Dryomys nitedula*), лешников сънливец (*Musccardinus avellanarius*), мишевиден сънливец (*Myomimus sroachi*), лалугер (*Spermophilus citellus*) и пъстър пор (*Vormela peregusna*).

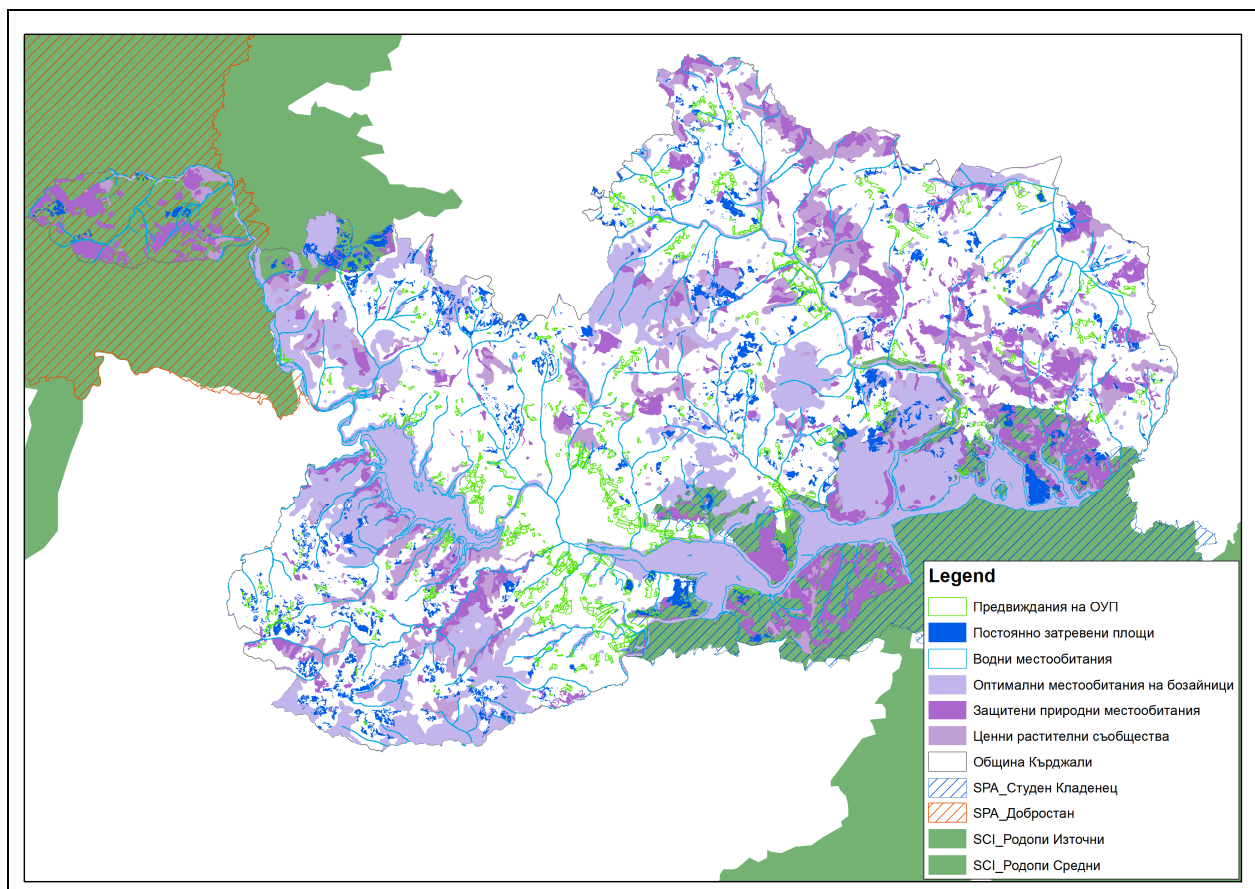
От видовете прилепи потенциални местообитания в общината имат широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), полунощен прилеп (*Eptesicus serotinus*), савиево прилепче (*Hypsugo savii*), дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*), дългоух нощник (*Myotis bechsteini*), остроух нощник (*Myotis blythii*), дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), голям нощник (*Myotis myotis*), мустакат нощник (*Myotis mystacinus*), малък вечерник (*Nyctalu sleisleri*), ръждив вечерник (*Nyctalus noctula*), средиземноморско прилепче (*Pipistrellus kuhlii*), натузиевоприлепче (*Pipistrellus nathusii*), кафяво прилепче (*Pipistrellus pipistrellus*), малко кафяво прилепче (*Pipistrellus pygmaeus*), кафяв дългоух прилеп (*Plecotus auritus*), сив дългоух прилеп (*Plecotus austriacus*), средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*) и булдогов прилеп (*Tadarid ateniotis*).

От земноводните и влечугите потенциално разпространение в общината имат късокрак гущер (*Ablepharus kitaibelii*), червенкоремна бумка (*Bombina bombina*), жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), зелена крастава жаба (*Bufo viridis*), смок-

стрелец (*Coluber caspius*), тънък стрелец (*Coluber najadum*), медянка (*Coronella austriaca*), нощен гушер (*Cyrtopodion kotschy*), смок мишкар (*Elaphe longissima*), пъстър смок (*Elaphe sauromates*), леопардов смок (*Elaphe situla*), обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), южна блатна костенурка (*Mauremis caspica rivulata*), жаба дървестница (*Hyla arborea*), ивичест гушер (*Lacerta trilineata*), зелен гушер (*Lacerta viridis*), жълтокореман гушер (*Ophisaurus apodus*), сива водна змия (*Natrix tessellata*), македонски гушер (*Podarcis erhardii*), стенен гушер (*Podarcis muralis*), кримски гушер (*Podarcis taurica*), горска дългокрака жаба (*Rana dalmatina*), водна жаба (*Rana ridibunda*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*) и пепелянка (*Vipera ammodytes*).

От безгръбначните в общината се срещат обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), буков сечко (*Morimus funereus*), бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), алпийска розалия (*Rosalia alpina*), ценагрион (*Coenagrion ornatum*), кордулегастер (*Cordulegaster heros*), *Cucujus cinnaberinus*, *Dioszeghyana schmidtii*, торбогнездица (*Eriogaster catax*), еуфидриас (*Euphydrya saurina*), *Euplagia quadripunctaria*, лицена (*Lycaena dispar*), офиогомфус (*Ophiogomphus cecilia*), осмодерма (*Osmoderma eremita*), паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*), полиоматус (*Polyommatus eroides*), *Probatiscus subrugosus*, ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), бисерна мида (*Unio crassus*), вертиго (*Vertigo angustior* и *Vertigo moulinsiana*).

От видовете риби във водните тела на територията на общината се срещат распер (*Aspius aspius*), маришка мряна (*Barbus cyclolepis*), обикновен щипок (*Cobitis taenia*), балкански щипок (*Sabanejewia aurata*) и европейска горчивка (*Rhodeus amarus*).

Фигура 4.6.2-1 Предвиждания на ОУП спрямо ключови местообитания на животински видове в община Кърджали

Ключовите местообитания на животински видове са пряко свързани с разгледаните по-горе растителни съобщества и природни местообитания с консервационна значимост. Заедно с водните обекти и прилежащите им крайбрежни местообитания те определят оптималните местообитания на видовете, в т.ч. водни, горски, храстови и тревни, сред които и постоянно затревените площи¹.

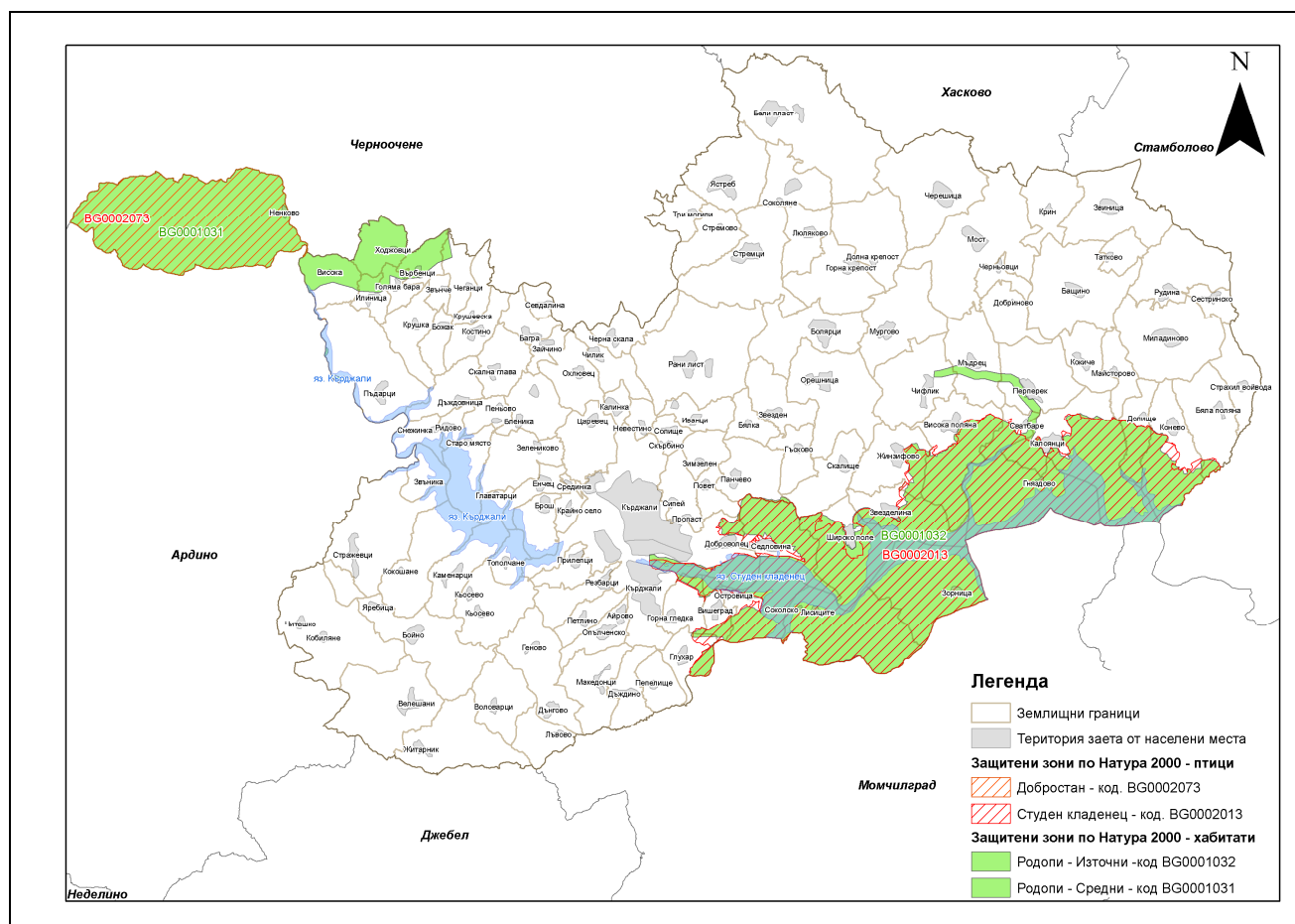
Предвижданията на ОУП се припокриват частично с тези ключови местообитания, включително в границите на защитените зони. Вместо това е препоръчително тези местообитания да бъдат включени в режим на превантивна устройствена защита.

4.6.3 Защитени територии

Съгласно данните, предоставени от РИОСВ – Хасково (Изх. № ПД-218/19.06.2014 г.), в териториалния обхват на община Кърджали попадат следните защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ):

- Защитена местност „Средна Арда”, обявена със Заповед № РД-380/24.07.2000 г.с цел опазване на местообитанията и популациите на защитени видове растения и животни в т.ч. египетски и белоглав лешояд, белоопашат мишелов, черен щъркел, скална зидарка.син скален дрозд, тракийски кеклик, прилепни колонии и съхраняване на забележителен източнородопски ландшафт, в землищата на с. Висока поляна и с. Звезделина;
- Защитена местност „Юмрук скала”, обявена със Заповед № РД-569/31.10.2000 г.с цел опазване на популации на защитени и застрашени от изчезване видове животни и растения, в т.ч. черен щъркел, египетски лешояд, белоглав лешояд, голям ястреб, белоопашат мишелов, черношипа ветрушка, сокол скитник, тракийски кеклик, бухал, синявица, скална лястовица, червенокръста лястовица, испанско каменарче, пъстър скален дрозд, син скален дрозд, червеногушо коприварче, скална зидарка, белочела сврачка и др., както и за опазване на типични за Източните Родопи скални и горски хабитати, в землището на с. Калоянци;
- Защитена местност „Находище на Венерин косъм”, обявена със Заповед № 1114/03.12.1981 г.с цел опазване на естествено находище на венерин косъм (*Adiantumcapillus-veneris*), в землището на гр. Кърджали;
- Природна забележителност „Находище на Родопски силивряк”, обявена със Заповед № 233/04.04.1980 г., в землището на с. Прилепци;
- Природна забележителност „Находище на Родопска горска майка”, обявена със Заповед № 542/23.05.1984 г.с цел опазване на *Lathraea rodopaea*, в землището на с. Перперек;
- Природна забележителност „Скални гъби”, обявена със Заповед № 1427/13.05.1974 г., в землището на с. Зимзелен;
- Природна забележителност „Каменни гъби”, обявена със Заповед № 1427/13.05.1974 г., в землището на с. Бели пласт;
- Природна забележителност „Скален прозорец”, обявена със Заповед № 415/12.06.1979 г., в землището на с. Костино;

¹Окончателният специализиран слой на постоянно затревените площи е одобрен със заповед № РД 46-288 от 06.03.2015 г. на министъра на земеделието и храните.

Фиг. 4.6.4-1 Защитени зони по ЗБР, разположение на територията на община Кърджали

Уязвимостта на защитените зони (ЗЗ) съгласно съответните Стандартни формуляри (SDF) е описана в следващата таблица.

Таблица 4.6.4-1 Уязвимост на защитените зони

Наименование / код на ЗЗ	Уязвимост
“Родопи Източни” BG0001032	ЗЗ е застрашена от планираното строителство на нови малки ВЕЦ, което ще унищожи крайречните местообитания, ще промени естествения хидрологичен режим и ще има отрицателно въздействие върху речните риби. Плановите за изграждане на вятърни паркове могат да имат значително въздействие върху тревните, скалисти и храстови местообитания. ЗЗ е застрашена от постепенното намаляване на традиционните пасища, които създават и поддържат полуестествените сухи тревни и храстови съобщества и съответно най-добрите местообитания за костенурки и лалугери. Събирането на костенурки е сериозен проблем. Естествени стари гори, много редки в България, са обект на изсичане. Засаждането на екзотични дървесни видове е заплаха. Оранта преди повторното залесяване също е заплаха. Наред с това, повечето дъбови гори са с издънков произход и са много уязвими към деградация – необходимо е активно стопанисване към постепенно естествено възобновяване на горите.
„Родопи-Средни“ BG0001031	ЗЗ е застрашена от планираното строителство на нови малки ВЕЦ, което ще унищожи крайречните местообитания, ще промени естествения хидрологичен режим и ще има отрицателно въздействие върху речните риби. Плановите за изграждане на вятърни паркове могат да имат значително въздействие върху тревните, скалисти и храстови местообитания. В случай на разширяване и реконструкция на пътищата в ЗЗ трябва да се предвидят мерки за предотвратяване загубата на местообитания и фрагментацията на популациите на мечката и дивата коза. Предотвратяването на интензификацията на човешката дейност и присъствие в горски райони е важна цел за опазване на местообитанията на мечката.

Наименование / код на ЗЗ	Уязвимост
	Бракониерство на мечки е сериозен проблем. ЗЗ е застрашена от постепенното намаляване на традиционните пасища, които създават и поддържат полустествените сухи тревни и храстови съобщества и съответно най-добрите местообитания за костенурки и лалугери. Събирането на костенурки е сериозен проблем. Естествени стари гори, много редки в България, са обект на изсичане. Засаждането на екзотични дървесни видове е заплаха. Оранта преди повторното залесяване също е заплаха. Наред с това, повечето дъбови гори са с издънков произход и са много уязвими към деградация – необходимо е активно стопанисване към постепенно естествено възобновяване на горите.
“Студен кладенец” BG 0002013	ЗЗ „Студен кладенец” е в район чувствителен към аспектите, свързани с традиционното животновъдство и горското стопанство. Горските местообитания са застрашени от опожаряване и естествени пожари, залесяване с неместни видове, както и незаконни сечи на дървета. Намаляването на пашата, както и превръщането на пасищата в обработваеми земи може да доведе до загуба на тревни местообитания за птиците. Миграцията на хора и намаляването на домашните животни, а също и намаляване на умрелите животни в природата значително ограничават възможностите за лешоядите да намират храна. Бракониерството и използването на отрови срещу вълците пряко влияят върху грабливите птици, особено на лешоядите. Съществуващите електропреносни мрежи са опасни за грабливите птици, особено за младите екземпляри. Преки заплахи за птиците са скалното катерене, делтапланеризъм, и делтапланеризъм, вземането на малки и на яйца от гнездата. През последните десетилетия туризмът започна да се развива по-интензивно, което би могло да доведе до негативни последици за птиците и местообитанията, ако процесът не е регламентиран. Една от потенциалните заплахи както за местообитанията и за птиците в района е изграждането на вятърни паркове.
“Добростан” BG 0002073	Районът на ЗЗ „Добростан” е особено чувствителен към аспектите, свързани с горското стопанство и земеделието, управлението на водите и туризма. Основните заплахи за горските местообитания са интензивното залесяване в старите широколистни и иглолистни гори, залесяване с неместни видове, умишлени пожари, горската паша, както и ерозията на почвата поради неподходящо управление на горите. Горските пасища са обект на обрастване и постепенно залесяване. Изгарянето на обикновената хвойна води до унищожаване на местообитания. Пашата се извършва на пасища в близост до селищата. Отдалечените пасища не се използват пълноценно, поради по-малкия брой животни в сравнение с миналото. Това, заедно с високото ниво на миграцията на хора от региона са причина за изоставянето на земя и бърза сукцесия на пасищата. Изсичането на дървета по планинските реки, както и изграждането на малки ВЕЦ ще промени цялостния режим на водата и ще засегне значителна част от местообитанията в „Добростан”. Общите заплахи за птиците са намаляването на хранителната база в региона, поради причините, описани по-горе, както и разпокъсаността и промяната на местообитанията. Преки заплахи за птиците са бракониерството (вземането на малки и на яйца от гнездата, стрелба по грабливи птици и сови, използване на капани), скалното катерене и офроуд трафик на моторни превозни средства и др. Независимо от това, че района е слабо населен той е една от основните туристически дестинации в Западните Родопи, особено за специализирания пещерен и алпийски туризъм. Района на Добростан е обект на сериозен интерес за изграждане на вятърни паркове и малки ВЕЦ. Изграждането на тези обекти ще наруши свободното движение на птици, особено на грабливите птици, и ще се ограничи до голяма степен достъпа на птиците до подходящи местообитания. Това може да доведе до пряк сблъсък в тях и смърт на индивиди, фрагментация и загуба на ценни местообитания. Изграждането на малки ВЕЦ ще наруши цялостния воден баланс и режим на региона, движението на рибите и ще се отрази на хранителната база на черния щъркел. Изграждането на мащабни рекреационни и туристически съоръжения е потенциална заплаха за района на Добростан.

Съгласно Стандартните формуляри на съответните зони, предмет на опазване в 33 BG0001032 “Родопи Източни” са 29 природни местообитания, 18 вида бозайници, 7 вида земноводни и влечуги, 4 вида риби, 13 вида безгръбначни и 1 растителен вид, а в BG0001031 „Родопи-Средни“ - 37 природни местообитания, 18 вида бозайници, 7 вида земноводни и влечуги, 3 вида риби, 12 вида безгръбначни и 2 вида растения.

Предмет на опазване в BG0002013 “Студен кладенец” са 101 вида птици, а в BG0002073 “Добростан” – 36 вида птици, включени в Приложение 2 на ЗБР, както и 6 вида редовно срещащи се мигриращи птици.

4.7 Културно-историческо наследство

По данни от Общинския план за развитие на Община Кърджали 2014-2020 г., на територията на общината се намират 33 различни културни институции съсредоточени главно в град Кърджали - музей, театър, библиотеки и читалища, галерии и др. Община Кърджали е богата с културни институции и мероприятия, които се организират – концерти и фестивали, които са залегнали в културния ѝ календар.

Съгласно информацията, представена в Планово задание на Общ устройствен план на Община Кърджали елементите на недвижимо културно наследство в общината са 71 и представляват изключителна ценност, защото са от различни епохи. Като елементи на недвижимото културно наследство са и войнишките паметници на територията на общината. Състоянието на отделните паметници, с изключение на тези в града не е характеризирано в последните 20 години, а състоянието на елементите на недвижимото културно наследство може да се определи като добро.

На територията на община Кърджали, по предоставена информация на НИНКН и РИМ-Кърджали, има 111 броя културно-исторически обекта паметници на културата, от които 2 броя исторически паметници на културата - възпоменателни знаци, паметни плочи, лобни места. Структура на археологическите недвижими културни ценности е както следва:

- Селища – 14 бр.
- Некрополи – 7 бр.
- Могила – 7 бр.
- Винарски съоръжения - 2 бр.
- Църква, джамия – 7 бр.
- Крепости – 17 бр.
- Скални ниши - 11 бр.
- Рудници - 2 бр.
- Мост – 1 бр.
- Архитектурно-строителни недвижими културни ценности – 40 бр.
- Исторически недвижими културни ценности – 2 бр.

4.8 Материални активи

В района на община Кърджали доболничната медицинска помощ се изпълнява от 1 ДКЦ и 4 Медицински центъра. Три са лечебните заведения, които предлагат болнична медицинска помощ на територията на община Кърджали, но обслужват и цялата област, тъй като Кърджали е областен град. В гр. Кърджали е разположена и

Държавна психиатрична болница, която е водещо лечебно заведение в Южна България за профилактика, диагностика и цялостно лечение на пациенти с тежки психични разстройства. Има и два хосписа, които обслужват населението на общината: Хоспис „Червен кръст“ и Хоспис „Добролюбие“.

В гр. Кърджали се намира и Дом за медико-социални грижи за деца – лечебно заведение, в което медицински и други специалисти осъществяват наблюдение и специфични грижи за деца с хронични заболявания и медико-социални проблеми.

В регион Кърджали има един ЦСМП, който е с осем филиала - Кърджали, Момчилград, Крумовград, Ардино, Джебел, Черноочене, Кирково, Чорбаджийско.

Предучилищното обучение се осъществява чрез 24 броя целодневни детски градини, от които 11 се намират в гр. Кърджали.

Общообразователните училища на територията на община Кърджали са 22. Има и едно специализирано училище - Помощно училище - интернат Д-р Петър Берон. Учебното заведение предлага обучение по специалност в паралелка - Озеленяване и цветарство. Професионалните училища са държавни и на територията на община Кърджали са 7 броя. Разположени са изцяло в общинския център. В община Кърджали има 3 представителства на висши училища:

- Филиал „Любен Каравелов“ е висше училище, основно звено в структурата на Пловдивски Университет “Паисий Хилендарски” - най-големият държавен университет в Южна България;
- Минно геоложки университет – Филиал Кърджали - е акредитиран да подготвя студенти в образователно-квалификационната степен “Бакалавър”;
- Висше училище по агробизнес и развитие на регионите.

На територията на общината се намират 33 различни културни институции съсредоточени главно в град Кърджали - музей, театър, библиотеки и читалища, галерии и др.

Според официалните данни в края на 2012 г. средствата за подслон на територията на община Кърджали са 12 броя, с капацитет от 553 места, от които 7 хотела с капацитет от 441 легла. Основната част от хотелската база е от категория “3 звезди” и в нея се предлагат пълната гама услуги, съгласно изискванията на Закона за туризма. Настанителната база предлага двуместни стаи с всички удобства, при това – на конкурентни цени (в сравнение с общите ценови равнища на основните хотелиерски услуги в страната). На територията на общината функционират 46 ресторанта с 3 591 места. Няма официални данни за туристически обекти от типа „къщи”, ”вили” или „самостоятелни стаи”, но има наличие на такова предлагане. По данни на общинска администрация, които се подават в Националния туристически регистър, на територията на общината са категоризирани и функционират: къщи за гости – 9 бр., апартаменти за гости – 2 бр., самостоятелни стаи – 10, пансиони – 2 бр. с капацитет 80 места.

Жилищният фонд в общината към 01.02.2011 г. наброява 30817 жилища, от които 7 767 необитаеми (19.3 %), разположени в 9 963 сгради.

Населението ползващо водоснабдителни услуги на територията на община Кърджали е 63 266 души от общия брой 67 460 души, населяващи общината. Това представлява общо 93,78 % водоснабденост. В община Кърджали, „ВиК“ ООД Кърджали обслужва 68 населени места, от общо 118. Останалите 50 селищни образувания не са обхванати от организирано водоподаване от ВиК оператори, като в същото време повечето от тях имат изградени собствени водопроводни мрежи, към

които има действащи водовземни съоръжения. Към момента осем села са водоснабдени и от водовземно съоръжение „Боровица“, но все още строежите не са предадени за експлоатация към „ВиК“ ООД Кърджали. За водоснабдяване с питейна вода на населението на град Кърджали, северната част от град Момчилград и 47 съседните села, се използват повърхностните води на р.Боровица, на която е изграден и едноименния язовир „Боровица“, с общ обем 27.3 млн. m³ (полезен обем 16.2 млн. m³). В останалите населени места се използват подземни води за питейно водоснабдяване. На територията на община Кърджали има изградена само една Пречиствателна станция за питейни води (ПСПВ) - в землището на с.Енчец, местността „Държавата“. В ПСПВ „Енчец“ се третира суровата вода от язовир „Боровица“. Изградеността на ПСПВ е 100 %. В експлоатация е от 1990 год. С оглед усъвършенстване технологията на пречистване на водата главно по показател мътност и подобряване експлоатационните качества на съоръженията и апаратурата, се предвижда да се реализират намеренията за основен ремонт и реконструкция на ПСПВ. За целта е изработен проект с възложител МРРБ.

На територията на община Кърджали е изградена канализационна мрежа единствено в гр. Кърджали. Населението на града наброява около 43 880 жители. От тях 97% са включени към канализация. Канализационната система на града е смесена. Битовите, дъждовните и промишлени водни количества се отвеждат съвместно в една тръба. Съгласно канализационната схема от 2003 г., гръбнакът на канализацията се състои от 18 главни колектора.

На територията на община Кърджали има една изградена ПСОВ (ПСОВ на гр.Кърджали). Наскоро община Кърджали приключи изпълнението на проект „Интегриран воден проект за Кърджали: Изграждане на ПСОВ и довеждащ колектор, разширение и реконструкция на водоснабдителната и канализационна мрежа“, подписан на 18.01.2013 г. със срок на изпълнение до 2015 г. Проектът е на стойност 30 674 584 лв. и обхваща дейности в сектор водоснабдяване и отпадъчни води. Включени за изграждане в проекта са ПСОВ (за 58 525 ЕЖ.), изграждане на нова канализационна мрежа 17 707 м и рехабилитация на 5 529 м.

Електроенергийната мрежа в общината е много добре развита и оразмерявана за товари, по-големи от настоящите като има възможност за допълнително натоварване при необходимост. Състоянието в общи линии е добро, като най-често се налагат ремонти на мрежата ниско напрежение в селата и кабели 20 kV в град Кърджали.

4.9 Отпадъци

Битови отпадъци

В изпълнение на Националната програмата за управление на дейностите с отпадъци за прилагане на Директива 1999/31/ЕС, на територията на община Кърджали е изграден и пуснат в експлоатация от Август 2016 г. „Регионален център за управление на отпадъците (РЦУО) - Кърджали“. До изграждането и въвеждане в експлоатация на първа клетка на РЦУО – Кърджали образуваните битови отпадъци са се извозват извозвали към площадката на старото депо на община Кърджали, в землището на с.Вишеград. В РЦУО се третират инертни, неопасни и опасни отпадъци, генерирани на територията на община Кърджали и на останалите общини от областта - Ардино, Джебел, Ивайловград, Кирково, Крумовград, Кърджали, Момчилград и Черноочене.

С решение № 216/23.09.2015 г. Общински съвет - Кърджали приема на основание чл. 21, ал. 1, т. 12, ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация Програма за разделно събиране на отпадъци от опаковки в цветни

контейнери на територията на Община Кърджали за периода 2015 – 2019 г. През май 2015 г. община Кърджали е сключила договор с организацията за оползотворяване на опаковки „Булекопак“ АД. Основната цел на Програмата е да осигури екологосъобразно и устойчиво управление на разделно събраните отпадъци от опаковки на територията на община Кърджали. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки се състои от жълти контейнери тип „Иглу“ с обем 1500 литра, предназначени за събиране на отпадъци от хартия, пластмаса и метали, и от зелени контейнери тип „Иглу“ с обем 1500 литра за събиране на стъклени отпадъци. Извозването на отпадъците ще бъде възложено на дружество, притежаващо всички необходими документи за дейност с отпадъци. Договорът предвижда метене около контейнерите и почистване на снега през зимата. Извозването на контейнерите с жълт цвят ще бъде два пъти месечно, а със зелен – един път на два месеца.

Строителни отпадъци

Съгласно Регионалния доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ – Хасково за 2014г на територията на община Кърджали няма изградени самостоятелни съоръжения за третиране (оползотворяване, вкл. рециклиране или обезвреждане) на строителни отпадъци, отговарящи на нормативните изисквания на законодателството по управление на отпадъците.

Производствени и опасни отпадъци

По данни от Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2014 година на РИОСВ – Хасково формираните в резултат от производствена дейност опасни и неопасни отпадъци на територията на общината предварително се събират и съхраняват разделно, без да се смесват. Площадките за съхранение и третиране на отпадъците са изградени и се експлоатират в съответствие с екологичните изисквания. Местата за съхранение на отпадъците са обозначени, оградени, с контролиран достъп. Осигурени са и необходимите подходящи съдове за съхранение на отпадъците.

На територията на община Кърджали са разрешени дейности по оползотворяване на опасни и производствени отпадъци, в следните съоръжения и инсталации:

- Леярски цех на „Монек – юг“ АД, Кърджали – оползотворяване на отпадъци от черни метали чрез топене и леене до готови изделия, оползотворяване на отпадъци от леярска пръст, преди и след леене, генерирани от същия цех – R5 и R9 за повторна употреба на собствен отпадък – минерални масла;
- Апарати за физикохимично третиране, чрез микровълни на болнични отпадъци на „Екостер“ ООД, разположени в гр.Хасково и гр.Кърджали;
- Ес енд Би индустриъл минералс АД, Завод „Бентонит и зеолит“ и Завод „Перлит“ - повторна употреба (R9) на собствен отпадък - минерални масла;
- Инсталация за предварително третиране на излезли от употреба батерии и акумулатори в „ОЦК“ АД.

По данни от ОПРОК Кърджали 2014-2020г на територията на общината съществуват депа за производствени и опасни отпадъци на фирми от секторите енергетика, химическа промишленост и цветна металургия. В община Кърджали има изградено депо за обезвреждане на отпадъци от преработка на руди (хвостохранилище „Кърджали“ 2), в което се депонира максимално 80 000 t отпадъчен хвост.

Операторите на съществуващите депа притежават утвърдени с решения на министъра на околната среда и водите Планове за привеждане на съществуващите депа в съответствие с изискванията на Наредба No 8/2004 г. за условията и изискванията за

изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. През 2014 г. не е извършвана техническа рекултивация на съществуващите депа за производствени и опасни отпадъци, които са с прекратена експлоатация. Подобрена е отчетността по отпадъците, в съответствие с изискванията на Наредба № 1 (ДВ бр. 51 / 2014 г.), както и по наредбите за масово разпространените отпадъци.

През 2014 г. не са генерирани количества производствени и опасни отпадъци, от производствената дейност на „ОЦК“ АД, Кърджали, поради прекратена производствена дейност на комплекса

Болнични отпадъци

По данни от РИОСВ-Хасково всички болници за активно лечение, голяма част от медицинските центрове и ДКЦ на територията на община Кърджали са въвели и изпълняват система за разделно събиране и съхранение на болничните отпадъци. За безопасното съхранение на генерираните отпадъци са обособени специални помещения с ограничен достъп, в съответствие с изискванията на Указание № 1 на министъра на здравеопазването. В изпълнение на изискванията на Закона за управление на отпадъците лечебните заведения на територията на общината имат сключени договори с лица, притежаващи необходимите разрешителни за дейности по третиране и транспортиране на генерираните болнични отпадъци. По-голяма част от лечебните заведения предават болничните отпадъци за предварително третиране чрез микровълново обеззаразяване на „Екостер“ ООД, гр. Хасково. Третирането на отпадъците се извършва в апарат тип „Медистер 160“ на фирма „Метека“ с капацитет 156 kg/d, разположен на територията МБАЛ „Д-р Атанас Дафовски“ АД, гр. Кърджали. Третираните по този начин болнични отпадъци се предават за обезвреждане чрез депониране на регионалното депо в с.Вишеград обл. Кърджали. Държавна психиатрична болница гр.Кърджали, предава болничните си отпадъци за третиране чрез автоклавиране на „МЛ-България“ АД. Генерираните отпадъци от лечебната дейност на болничните заведения на територията на общината, с код 18 02 02*, се транспортират до инсинератора за изгаряне на болнични отпадъци в Александровска болница, гр. София.

През 2015 г. се отчита, че и някои от по-малките здравни обекти, като клинични лаборатории, групови и индивидуални практики за първична и специализирана медицинска и стоматологична помощ въвеждат разделно събиране и съхранение на болнични отпадъци и сключват договори за последващото им третиране.

4.10 Шум

Според представената в ОПРОК информация, на територията на община Кърджали шумовото замърсяване се генерира от големите промишлени предприятия, които са разположени в отдалечени от жилищните райони промишлени зони на гр. Кърджали, като се предприемат мерки за обезшумяване на производствата и съоръженията – „Горубсо - Кърджали“ АД, гр. Кърджали, „ПневматикаСерта“ АД, „Ес Енд Би ИндастриълМинералс“ АД, фабрика „Бентонит и зеолит“ гр. Кърджали, „Устра - Бетон“ АД, гр. Кърджали. Емитери на шум са рудодобива, транспортният шум в градовете и населените места, разположени в близост до пътните участъци с натоварен трафик. Завишава се шумовото натоварване и при извършване на строителни работи.

РЗИ Кърджали извършва наблюдение на уличния шум в град Кърджали през 2014 година и резултатите показват, че продължава тенденцията на наднормен шум. Резултатите са: 64.4% от регистрираните шумови нива (58 измервания) са над

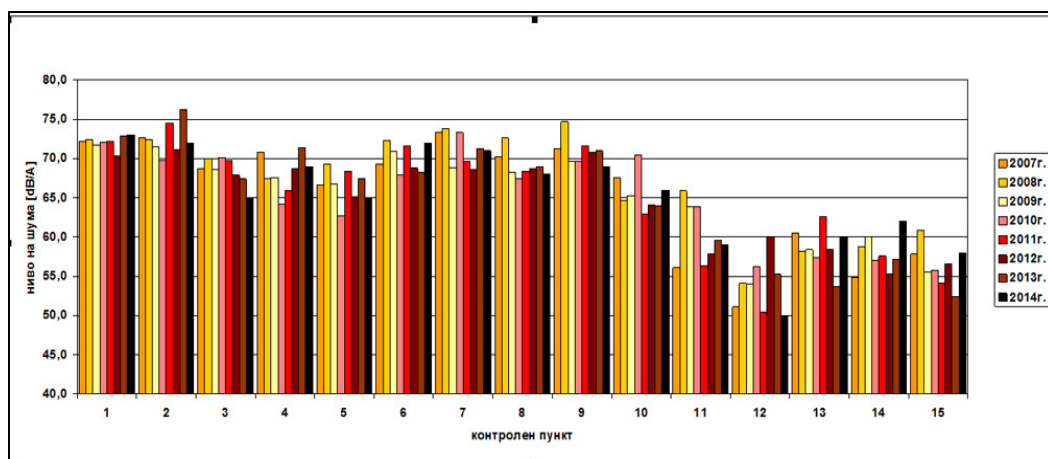
граничните стойности, а 35.6% (32 измервания) са в норма. Териториите с висок шум – над 67 dB са подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик и железопътен транспорт или са в зони с предприятия. С най-ниско ниво на шум е улица „Хвойна“ в квартал „Студен кладенец“.

Проследени са нивата на шум в 15 пункта, като за всеки пункт са отчетени вида и състоянието на пътното покритие, наклона на улицата, вида на околните сгради, озеленяването и влиянието на метеорологичните фактори по време на измерванията. Пунктовете са обособени в следните групи:

- 1-ва група - градски зони с интензивен автомобилен трафик и железопътен транспорт. Установява се, че за различните пунктове Максималното ниво на измерен шум е 73.0 dB(A), а минималното 67.0 dB(A) при норма 60. Средното завишаване на шумовите нива е около 1,2 пъти. В контролните пунктове от първата група повечето измервания са над допустимите дневни норми от 60 dB(A) за автомобилен транспорт и 65 dB(A) за железопътен транспорт
- 2-ра група- пунктове върху територии с промишлени източници на шумасустановено завишение на шума в района на АРЗ, гр. Кърджали.
- 3-та група - с усилен шумозащита – жилищни зони, места за общ отход, зони за лечебни заведения и санаториуми. Извършени са 30 измервания като 60% от тях надвишават нормата за 55 dB(A) за жилищни зони и територии и 45 dB(A) за зони за обществен и индивидуален отход и зони за лечебни заведения и санаториуми.

Изводите са, че максимална стойност на шума е отчетена в района на болницата в Кърджали на бул. „Беломорски“ 53. За периода от 2007 до 2014 г. стойностите на шум в района запазват относително постоянно високо ниво, но са били по-ниски от 2007 до 2013 година – през 2012 година с 2.7 dB(A).

През 2014 г. най-ниско ниво на шум от 43.0 dB(A) е измерено в пункта на улица „Хвойна“ в квартал „Студен кладенец“, разположен на територия, подлежаща на усилен шумозащита.

Фиг. 4.10-1 Максимални стойности на измерените шумови нива по пунктове в гр.Кърджали за периода 2007-2014 година

Анализът от проведения контрол на уличен шум показва продължаваща тенденция за превес на относителния дял на наднормените шумовите нива. Силният трафик на коли след отварянето на ГКПП „Маказа – Нимфея“ в момента преминава през централната част на Кърджали по бул. „Беломорски“ и създава риск за жителите на общината и областта.

Препоръките на РЗИ засягат организацията на движението: ограничени и

забранени за коли улици и зони; забрана за форсиране на двигателите; за движение на мотоциклети и тежки камиони в определени райони и часове. За ограничаване на шума в жилищните зони общината трябва да обърне внимание върху достатъчното отстояние на сградите от улиците, при планиране на жилищни сгради, разположени на улици, към тях да са обърнати сервизните им помещения. Необходимо е да се подобри ефективността на транспортните схеми в гр. Кърджали. Основен приоритет за намаляването на шумовите нива в града е изграждането на обходен път.

4.11 Опасни вещества

Съгласно писмо Изх.№ ПД-678/18.12.2015 г. на РИОСВ - Хасково, във връзка с прилагане на Глава седма, Раздел I на ЗООС, с цел предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях, към 18.12.2015 г. на територията на община Кърджали не са налични предприятия и/или съоръжения класифицирани с „нисък рисков потенциал“ или „висок рисков потенциал“, по смисъла на Глава седма, Раздел I на действащия към горесцитираната дата Закон за опазване на околната среда (ЗООС).

Към 12.10.2016 г., съгласно информация на сайта на РИОСВ - Хасково, на територията на община Кърджали са налични следните предприятия и/или съоръжения класифицирани с „нисък рисков потенциал“ или „висок рисков потенциал“, по смисъла на Глава седма, Раздел I ЗООС:

№ по ред	Предприятие и/или съоръжение	Адрес	Класификация съгласно ЗООС
1	„Хармони 2012“ ЕООД София (бивша площадка на „ОЦК“ АД Кърджали)	Кърджали бул. "България" №127	висок рисков потенциал
2	„Горубсо Кърджали" АД	Кърджали ул. „Републиканска" №83	висок рисков потенциал

При определянето на функционалното предназначение на терените по структурни единици в проекта на ОУП не се предвижда изграждането на нови предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал.

4.12 Население, човешко здраве

Разпределение на населението и демографски характеристики

Община Кърджали е с площ 624km² и население към 31.12.2014 г. 67 794 жители. По данни на НСИ към 31.12.2014 г. разпределението на населението в област, община и град Кърджали е както следва:

Таблица 4.12-1 Разпределение на населението в област, община и град Кърджали по местоживееене и пол (към 31.12.2014 г. - НСИ)

Община	Общо			В градовете			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Област Кърджали	152 053	75 684	76 369	62 874	30 352	32 522	89 179	45 332	43 847
Община Кърджали	67 794	33 083	34 711	43 668	20 895	22 773	24 126	12 188	11 938
Град Кърджали	43 668	20 895	22 773	-	-	-	-	-	-

Разпределението на населението по възрастови групи е посочено в следващата Таблица 4.12-2.

Таблица 4.12-2 Разпределение на населението в област и в община Кърджали по трудоспособни групи

	<i>Под трудоспособнавъзраст</i>	<i>В трудоспособна възраст</i>	<i>Над трудоспособна възраст</i>
Област Кърджали	22 756(14,96%)	95458(62,77%)	33 839(22,27%)
Община Кърджали	11 227(16,56%)	42 681(62,95%)	13 886(20,49%)
Средно за страната	14,32 %	61,87 %	23,81 %

Източник: Национален статистически институт

Като цяло, в община Кърджали са налице благоприятни тенденции, различни от средните за страната – тук относителният дял на младите хора (в под трудоспособна възраст – 16,56%) е по-висок от средния за страната – 14,32%. Съответно, хората в над трудоспособна възраст – 20,49% са по-малко спрямо този дял за страната – 23,81%, което показва по-младо население в община Кърджали, отколкото средно в страната.

Механичен прираст. През 2014 г. се отчита благоприятна тенденция – налице е положителен механичен прираст, нещо много рядко както общо за страната, така и за отделни райони.

Таблица 4.12-3 Механичен прираст на населението в община Кърджали (за 2014 г).

	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Област Кърджали	4856	2612	2244	3021	1494	1527	1835	1118	717
Община Кърджали	1856	926	930	1360	664	696	496	262	234

Образователно ниво на населението. В края на 2014 г. образователното равнище на заетите лица в община Кърджали са сред най-ниските стойности у нас. Това се дължи както на много ниския процент (под 20%) заети с висше образование, така и на високия относителен дял (46%) на лицата с основно и по-ниско образование в Кърджали.

Още по-неблагоприятни са тенденциите в относителния дял на учащите се. Докато в национален план се наблюдава относително стабилно съотношение 82% / 18% на учащите се в основно и средно образование към учащи се висше образование, то за област и община Кърджали съотношението е 89% / 11%. Относителният дял на висшистите е трайно под 0,35% за последните 5 години.

Голям проблем за района са училищата в селата - от една страна, в тях се учат предимно деца от семейства с нисък социален статус, от друга – качеството на обучението е ниско, честа практика са слети класове, липса на часове по чужд език. Налице са проблеми с транспорта, мотивацията, финансови и т.н. Разликата в достъпа до образование на градските и селските деца става все по-отчетлива. Живеещите в селски райони деца получават три години по-малко образование в сравнение с тези, живеещи в града. Високото равнище на бедност се свързва и с по-ниско образование.

Демографски показатели

Раждаемост. През 2014 г. в община Кърджали има 743 живородени деца – 373 момчета и 370 момичета.

Смъртност. Умиранията в община Кърджали за 2014 г. са 733, съответно 412 мъже и 321 жени.

Естествен прираст. Естественият прираст в област Кърджали е отрицателен както общо, така и по пол. Тенденцията през последните години е постоянна – намаляване на населението в следствие на отрицателен естествен прираст.

За община Кърджали обаче данните са различни – тук е налице положителен естествен прираст – с 10 човека е увеличено населението през 2014 г. Макар и малко, това е тенденция противоположна на общата за страната, показваща отрицателен прираст общо и по райони. Данните за 2014 г. за област и община Кърджали са представени на таблица 4.12-4.

Таблица 4.12.1-4 Естествено движение на населението в област и в община Кърджали (2014 г.)

	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	момчета	момичета	Общо	момчета	момичета	Общо	момчета	момичета
Област Кърджали	1423	739	684	1810	979	831	- 387	- 240	- 147
Община Кърджали	743	373	370	733	412	321	10	- 39	49

Здравен статус. Град Кърджали е определен за район с повишен здравен риск. Основни източници на замърсяване на околната среда са „ОЦК” АД - Кърджали, „Бентонит” АД и „Горубсо - Кърджали” АД.

Данните от Националния център по здравна информация (НЦЗИ) (за последните 6 години – 2005-2013 г.) показват, че здравните показатели на населението в област Кърджали като цяло са по-добри от средните за страната.

Таблица 4.12-5 Регистрирани инфекциознизаболявания през 2013 г. (на 100 000 жители) в област Кърджали

	Туберкулоза	Скарлатина	Варицела	Хепатит	Дизентерия
Област Кърджали	96.0	9.1	207.6	24.7	1.9
Страната	90.5	34.3	261.8	39.9	7.9

Инфекциозната заболеваемост в област Кърджали е значително по-ниска от средната за страната при всички отчитани заболявания. С най-висока болестност на 100 000 души от населението в страната са варицела (207,6 за област Кърджали и 261.8 за страната) и туберкулозата (96,0 спрямо 90.5), следвани от остър вирусен хепатит (съответно 24,7 спрямо 39.9) и скарлатина (9,1 към 34.3)

Хроничната заболеваемост сред населението в Южен Централен Район е по-ниска от средната за страната както общо, така и по отделни нозологични единици - особено важните социално-значими заболявания като туберкулоза, злокачествени заболявания са значително по-редки в областите от Южен Централен Район спрямо общо за страната.

Таблица 4.12-6 Регистрирани хронични заболявания през 2013 г. (на 100 000 жители) в област Кърджали

	Психични заболявания	Кожно-венерически-сифилис	Общо хоспитализирани	Първично инвалидизирани (общо)
Област Кърджали	2772.0	5.2	17918.2	7.5
Страната	2075,2	43.9	25446,3	10,0

Регистрираните психични заболявания преобладават в област Кърджали спрямо средното ниво за страната, но сравнителния анализ е труден, предвид фактът, че някои от случаите не се диагностицират, няма стриктен отчет на психично болните и не могат да се правят достоверни изводи.

Таблица 4.12-7 Регистрирани злокачествени заболявания в област Кърджали за периода 2005-2012 г. (на 100 000 жители)

Година	Област Кърджали	Средно за страната
2012	2324,7	3702,4
2011	2243,7	3602,7
2010	2064,9	3469,2
2009	1976,0	3453,3
2008	1865,9	3437,6
2007	1698,1	3330,7
2006	1646,2	3229,0
2005	1538,2	3069,9

Анализът на посочените данни недвусмислено показва, че област Кърджали е с много по-добри показатели на онкологична заболеваемост – през целия представен период относителният дял на злокачествените заболявания на 100000 жители в област Кърджали е значително по-нисък от средния за страната. Причините за това могат да се коментират в различни аспекти и са комплексни – могат да се свържат с възрастовото разпределение на населението в област Кърджали, качествата на околната среда, здравното обслужване и здравната култура на населението, обръщаемостта към медицинска помощ (към общопрактикуващи лекари и/ли тесни специалисти), финансови възможности за диагностика и лечение и др.

Хоспитализираната заболеваемост за 2013 г. е 10,8% или 51 792 случая, което е с 467 повече от 2012 г. Регистрираните заболявания в лечебните заведения за извънболнична помощ през 2009 г. по класове болести са представени в Таблица 4.12-8.

Таблица 4.12-8 Регистрирани заболявания в лечебните заведения за извънболнична помощ за 2013 г. по класове болести (на 1000 ч.население) в област Кърджали

	Класове болести	Област Кърджали
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	12,3
II	Новообразувания	15,3
III	Болести на кръвта и кръвотворните органи	6,8
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и обмяната на веществата	18,4
V	Психични и поведенчески разстройства	12,3
VI	Болести на нервната система	14,5
VII	Болести на окото и придатъците му	33,8
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	48,2
IX	Болести на органите на кръвообращението	41,2
X	Болести на дихателната система	128,5
XI	Болести на храносмилателната система	71,5
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	28,4
XIII	Болести на костно-мускулната система и съединителната тъкан	66,1
XIV	Болести на пикочо-половата система	43,8
XV	Бременност, раждане и послеродов период	3,9
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	2,1
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации	2,1
XVIII	Симптоми, признаци и отклонение от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	54,2
XIX	Травми,отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	55,7
XXI	Фактори, влияещи върху здрав.състояние на населението	4,3

Най-висок дял от хоспитализираната заболеваемост имат болестите на дихателната система (17,4%), следвани от болести на органите на кръвообращението - 16,8% и бременност, раждане и послеродов период, вкл. аборти-16,7%.

Таблица 4.12-9 Смъртни случаи по причини за област Кърджали

Причини за смъртта, МКБ - X ревизия	Област Кърджали		
	общо	мъже	жени
Общо	1 196.1	1 301.1	1 092.2
Клас I Някои инфекциозни и паразитни болести (A00-B99)	7.9	6.6	9.2
Туберкулоза (A15-A19, B90)	0.7	1.3	-
Други инфекциозни и паразитни болести	7.3	5.3	9.2
Клас II Новообразувания (C00-D48)	172.5	233.9	111.7
Злокачествени новообразувания	169.8	229.9	110.4
Новообразувания insitu, доброкачествени новообразувания и новообразувания с неопределен или неизвестен характер	2.6	4.0	1.3
Клас III Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	0.7	1.3	-
Клас IV Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	5.3	2.7	7.9
Захарен диабет (E10-E14)	5.3	2.7	7.9
Клас V Психични и поведенчески разстройства	0.7	-	1.3
Клас VI, VII, VIII Болести на нервната система и сетивните органи	2.6	5.3	-
Клас IX Болести на органите на кръвообращението	762.6	750.9	774.1
Ишемична болест на сърцето	128.2	143.5	113.0
в това число:			
Остър инфаркт на миокарда (I21-I22)	91.2	105.0	77.5
Други форми на ишемична болест на сърцето (I20, I23-I25)	37.0	38.5	35.5
Други болести на сърцето (I30-I51)	250.4	257.8	243.2
Мозъчносъдови болести (I60-I69)	308.6	279.1	337.8
Други болести на органите на кръвообращението (I00-I15, I26-I28, I70-I99)	75.3	70.4	80.2
Клас X Болести на дихателната система	44.3	63.8	25.0
Пневмония (J12-J18)	17.2	18.6	15.8
Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47)	16.5	29.2	3.9
в това число:			
Астма (J45-J46)	0.7	1.3	-
Други хронични болести на долните дихателни пътища (	15.9	27.9	3.9
Други болести на дихателната система (J00-J06, J20-J39, J60-J99)	10.6	15.9	5.3
Клас XI Болести на храносмилателната система	39.6	46.5	32.9
Язва на стомаха, на дванадесетопръстника, гастроеюнална язва (K25-K28)	1.3	2.7	-
Цироза, фиброза и хроничен хепатит на черния дроб (K70, K73-K74)	7.9	14.6	1.3
Други болести на храносмилателната система (K00-K22, K29-K66, K71-K72, K75-K92)	30.4	29.2	31.5
Клас XII Болести на кожата и подкожната тъкан (L00-L99)	-	-	-
Клас XIII Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	-	-	-
Клас XIV Болести на пикочо-половата система	15.9	19.9	11.8
Болести на бъбреците и уретера (N00-N29)	15.2	18.6	11.8
Други болести на пикочо-половата система (N30-N99)	0.7	1.3	-
Клас XV Бременност, раждане и послеродов период	-	-	-
Клас XVI Някои състояния, възникващи през перинаталния период	3.3	4.0	2.6
Клас XVII Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации (Q00-Q99)	2.0	2.7	1.3
Клас XVIII Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде (R00-R99)	100.4	106.3	94.6
Недобре определени и неуточнени причини за смърт	53.5	61.1	46.0
Други симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	46.9	45.2	48.6
Клас XX Външни причини за заболяемост и смъртност (V01-Y98)	38.3	57.1	19.7
Злополуки (V01-X59, Y85-Y86)	19.2	29.2	9.2
Умишлено самонараняване (X60-X84, Y87.0)	17.8	27.9	7.9
Нападение (X85-Y09, Y87.1)	1.3	-	2.6

Медицинско обслужване в област Кърджали

По данни от Общинския план за развитие на Община Кърджали 2014-2020 г. здравните лечебни заведения, които се намират в гр. Кърджали обслужват цялата област и имат важно значение за населението на общината. Като цяло област и община Кърджали разполага с добри специалисти, болници, медицински центрове и специализирани здравни заведения, които е необходимо да се поддържат в добро състояние, за да посрещат нуждите на населението на общината. В следващата таблица е представена информация за лечебните заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ на територията на община Кърджали.

Таблица 4.12-10 Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ

Община	Брой по здравна карта		Брой регистрирани в регионален център по здравеопазване (физически лица)			
			В инд. практики		В групови практики	
	лекари	дентални	лекари	дентални	лекари	дентални
Община Кърджали	45	39	35	78	10	4
гр.Кърджали	28	32	24	70	10	4
в селата	17	7	11	8	-	-

По Национална здравна карта за община Кърджали са определени 45 броя практики, от които са заети 35. Затруднен е достъпът на населението в отдалечените и труднодостъпни населени места и махали до лекарска помощ. Окрупняването на лекарските практики в общината води до понижаване качеството на здравното обслужване на населението.

Настоящото състояние на системата в община Кърджали се характеризира основно с това, че част от жителите в селата нямат достъп до първична медицинска помощ. Оказването на неотложна помощ като цяло е недостатъчно ефективно, поради затруднения достъп. Налице е трайна тенденция на намаляване броя на индивидуалните практики в кметствата на общината. Първичната помощ се оказва предимно от индивидуалните практики. Наблюдава се дисбаланс – осигуреността е по-висока в града в сравнение със селата, което се дължи основно на специфичната инфраструктура на общината.

5 Евентуално развитие без прилагането на ОУП

Евентуалното развитие на аспектите на околната среда без прилагане на ОУП се определя като „Нулева алтернатива“. Вероятните последствия се разглеждат по фактори/компоненти по-долу.

5.1 Въздух и климат

Налице е постоянно намаляване на основните замърсители на въздуха. За период от 10 години концентрацията на азотен диоксид в атмосферата е намаляла с 53%, на серен диоксид с 65% (главно заради намаляването на емисиите от топлоцентралите в резултат на инсталирането на сероочистващи съоръжения), на амоняк с 62%, на неметални летливи съединения с 85%. Очаква се тази тенденция да продължи и без осъществяването на ОУП, но с по-ниски положителни стойности.

Според данни, изнесени от Изпълнителната агенция по околната среда, през последните две десетилетия съществува положителна аномалия на средна годишна температура в сравнение с климатичната норма за периода 1961-1990 г. Климатът е комплексна система, която се влияе от много фактори, сред които е количеството на парникови газове в атмосферата, което от своя страна зависи от емисиите на парникови

газове в атмосферата на световно равнище. Така че може да се очаква тенденцията на нарастване на средногодишната температура да продължи за определен период, независимо от това дали ОУП се осъществява или не. Това предположение се потвърждава също и от резултатите на извършеното моделиране на климата в България в края на 21 век.

5.2 Води

5.2.1 Повърхностни води

През последните години се наблюдава тенденция на подобряване на качеството на водите в страната. Очаква се планове за управление на речните басейни (ПУРБ) да допринесат за постигането на добро екологично и добро химично състояние на повърхностните и подземните води и на екосистемите, свързани с тях. Благодарение на изпълнението на ПУРБ се очаква потреблението на вода да намалее (включително в енергетиката) с въвеждането на оборотни цикли и други методи за ефективно използване на водата, както и за намаляване на натоварването в резултат на изпускането на замърсени отпадни води.

България е поела ангажимент да спазва изискванията на Директива 91/271/ЕЕА относно почистването на отпадъчни води от населените места. Тя изисква от държавите-членки да изградят канализационни мрежи и да осигурят биологично или по-строго пречистване на събраните отпадни води. Очаква се предстоящият регламент за водовземането със съоръжения за водовземане от повърхностни и подземни води, проектирането, създаването и развитието на санитарно-охранителни зони около водоизточниците за питейни и домакински нужди в съответствие с изискванията на горепосочените разпоредби също да допринесат за подобряване на качеството на повърхностните води.

Предвид задължението за изпълнение на съответните разпоредби на национално и оттам на общинско ниво, тенденциите към подобряване качеството на водите няма да бъдат променени, но реализацията им може да се забави при неизпълнението на ОУП.

5.2.2 Подземни води

Без прилагането на ОУП подземните води са потенциално застрашени от замърсяване от зауствани отпадъчни води от населените места без изградена канализация и пречиствателни съоръжения, земеделски дейности и животновъдство, свързани с прилагане на торове и препарати за растителна защита, инфилтрация на замърсители от нерегламентирани сметища и от попивни кладенци и септични ями, състоянието на водовземането: значителни загуби на питейна вода преди достигане до потребителите; използване на питейна вода за промишлени нужди и напояване, местни замърсявания с петролни продукти и/или опасни вещества при пътни произшествия. Налице е обаче тенденция към подобрене на състоянието на подземните води поради продължаващото изпълнение на приетия план за управление на речните басейни в Източнобеломорски район за 2010-2015 г. и прилагането на актуализираният план за периода 2016-2021 г.

5.3 Земни недра

Без прилагането на ОУП земните недра са подложени както на естествени, така и на антропогенни въздействия, включващи механично нарушаване на приповърхностния слой от физико-геоложки процеси и явления (ерозия, срутища,

свлачища и др.), изкопни и насипни работи за жилищна, комунална, транспортна и друга строителна дейност, замърсяване с отпадъчни води от септични ями и попивни кладенци, с нефтопродукти и други опасни вещества при пътно-транспортни произшествия и пр.

5.4 Почви и земеползване

През последните години сме свидетели на забавяне на замърсяването и ерозията на почвите, което в значителна степен се дължи на прекратяването на работата на някои предприятия, по-съвременното пречиствателно оборудване и противоерозионните мерки, предприети в някои области, докато в същото време процесите на засоляване и вкисляване запазват равнищата си. Запечатването на почвите продължава да нараства, макар и с по-бавни темпове в сравнение със Западна Европа, въпреки че общият брой на населението намалява.

Очаква се без прилагането на ОУП от гледна точка на почвите тенденцията на намаляване на замърсяването на почвите да се запази, засоляването и вкисляването да останат без съществена промяна, а темповете на запечатване да останат същите.

5.5 Ландшафт

Развитието на околната среда без прилагането на ОУП ще доведе до запазване и до леко влошаване на съществуващото положение и тенденциите по отношение на ландшафта, тъй като ще се запази антропогенното натоварване, което поемат природните ландшафти около урбанизираните територии.

Към момента на възстановяване на земеделските земи на община Кърджали не е извършен оглед на имотите. Затова част от мерите и пасищата се обработват и са придобили статут на ниви, а земеделските територии – ниви са придобили статут на горски територии. Тъй като определянето на общата структура на територията и преобладаващото предназначение на съставните и структурните ѝ части – местоположението и границите на урбанизираните територии; земеделските територии; горските територии; защитените територии; нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение е една от задачите на ОУП без прилагането му ще се продължи нерегламентирания начин на трайно използване на имотите, което ще доведе до неприлагане на подходящи мерки за опазване на околната среда.

5.6 Биологично разнообразие

Флора и фауна

Без прилагането на ОУП се очаква запазване на съществуващото състояние на флората и фауната в община Кърджали, доколкото настоящите предвиждания на ОУП за разширение на урбанизираните територии имат потенциал да засегнат растителни съобщества и находища на защитени и редки растителни видове, както и местообитания на животински видове и да окажат преки и косвени въздействия върху тях.

Защитени територии

Без прилагането на ОУП не се очаква промяна по отношение на защитените територии (ЗТ), доколкото предвижданията на ОУП за разширение на урбанизираните територии и нови строителни граници на заселените места не засягат ЗТ или техните режими за опазване.

Защитени зони

Без прилагането на ОУП не се очаква промяна по отношение на природните местообитания и на растителните и животински видове, предмет на опазване в защитените зони, които частично попадат в границите на общината, тъй като се предотвратяват евентуалните въздействия на ОУП спрямо тях.

5.7 Културно-историческо наследство

Въпреки напредъка, отбелязан напоследък в отношението на обществеността към опазването и социализирането на културните ценности, и особено след изпълнението на Приоритетна ос 3.1 на ОПРР 2007-2013 г. (подобряване на туристическите забележителности), популяризирането на културното наследство се нуждае от активни мерки, без които то няма да може се превърне в активен фактор за икономически и социален напредък в регионалното развитие и няма да действа като фактор за увеличаване на заетостта на местното население.

Въздействието върху засилването на развитието на другите функционални системи на жизнената среда в регионите се очаква да стане по-слабо, ако практиката на т.нар. „частични изменения“ на устройствените планове продължи, което несъмнено ще повлияе на качеството на въздействието на устройствените мерки. В този смисъл липсата на цялостен ОУП за устройствено развитие на община Кърджали се смята за негативен фактор.

5.8 Материални активи

В контекста на продължаващата световна икономическа криза може да се очаква, че при недобро планиране и устройство на територията, което да позволява по-добро социално-икономическо развитие, общината ще среща по-големи трудности при покриване на разходите си за образование, здравеопазване, култура и социални услуги и вероятността да останат средства за развитие на щадяща околната среда и нисковъглеродна транспортна система е незначително. В този смисъл ако не се реализират предвижданията на ОУП може да се очаква, че състоянието на образователната, здравната, социалната и културната инфраструктура ще продължи да се влошава.

5.9 Отпадъци

Неизпълнението на ОУП няма да се отрази на количеството на създаваните отпадъци и начина на управлението им, тъй като предвижданията на ОУП не засягат пряко управлението на отпадъците.

5.10 Шум

Предвидените дейности в ОУП може да съдействат за намирането на пътища за икономическо възстановяване в границите на устройствените зони и територии, подобряване на акустичната градска среда и условията на живот на населението и други социални дейности, които са пряко свързани със състоянието на здравето и демографията на населението.

Без прилагане на ОУП ще се запазят негативните тенденции за наднормени нива на шум в градската среда. Няма да се осигурят възможности за подобряване на акустичното състояние в града – подобряване ефективността на транспортните схеми в Кърджали, ускоряване изграждането на обходен път на Кърджали, организиране на

движението в централните части на града и др.

5.11 Опасни вещества

Неизпълнението на ОУП няма да се отрази на опасните вещества, в ОУП няма да се определят нови зони за предприятия с опасни вещества.

5.12 Население, човешко здраве

Без прилагането на ОУП няма да се осигурят възможности за подобряване на битово-социалното, културно и образователно състояние на общината и на населението. Някои от отрицателните тенденции, свързани с демографията на района може да се изострят, тъй като няма да се създадат условия за осигуряване на по-добро качество на живот и подобрене на здравното обслужване на населението, особено в отдалечените райони.

6 Характеристики на околната среда за територии, които може да бъдат значително засегнати

Отчитайки, че няма конкретна информация за инвестиционните намерения, които ще бъдат изпълнени в предвижданите по ОУП устройствени територии и зони, на този етап се приема, че всяка една част от тези територии и зони би могла да бъде значително засегната от проектите в бъдеще. Затова най-важното условие преди изпълнението на подобни проекти е да се проведат конкретни оценки на въздействието върху околната среда и оценки за съвместимостта, където и приложимо. За да се насочи вниманието към най-уязвимите територии, които следва да бъдат взети под внимание при бъдещите оценки, по-долу е представен кратък обзор за основните групи от тези територии.

6.1 Ландшафти и територии от интерес за Общността

В териториалния обхват на община Кърджали попадат части от 4 **защитени зони** от екологичната мрежа Натура 2000 по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), описани в т. 4.6.4 на настоящия доклад.

В защитени зони **BG0002073 „Добростан“** и **BG0001031 „Родопи Средни“** предвижданията на ОУП са единствено за „зеделски територии с устройствен режим с допустима смяна на предназначението“, като тези в ЗЗ „Добростан“ са 2,91 ха (представляващи **0,003% от площта на зоната**), а тези в ЗЗ „Родопи Средни“ са 5,60 ха (**0,004% от площта на зоната**).

В защитена зона **BG0002013 „Студен кладенец“** предвижданите разширения по ОУП засягат общо 24,83 ха (**0,16% от площта на зоната**), от които:

- 22,52 ха за „зеделски територии с устройствен режим с допустима смяна на предназначението“;
- 1,52 ха за „зони за озеленяване“; и
- 0,79 ха за „предимно производствена устройствена зона“

В същата зона 38,95 ха се предвижда да бъдат „зеделски територии със забрана за промяна на предназначението“, т.е. да се запазят такива, каквито са.

В защитена зона **BG0001032 „Родопи Източни“** предвижданите разширения по ОУП засягат общо 56,32 ха (**0,03% от площта на зоната**), от които:

- 53,92 ha за „зеделски територии с устройствен режим с допустима смяна на предназначението“;
- 1,41 ha за „зони за озеленяване“;
- 0,26 ha за „предимно производствена устройствена зона“;
- 0,23 ha за „смесени устройствени зони“;
- 0,31 ha за „устройствена жилищна зона с преобладаващо застрояване с малка височина, плътност и интензивност“; и
- 0,18 ha за „рекреационни устройствени зони за вилен отдиш“

В същата зона 21,33 ha се предвижда да бъдат „зеделски територии със забрана за промяна на предназначението“, т.е. да се запазят такива, каквито са.

Следва обаче да се отбележи, че **всички** предвиждания на ОУП в защитените зони попадат в земи с висока природна стойност², поради което е препоръчително за тях да се въведе режим на превантивна устройствена защита, т.е. забрана за промяна на предназначението на земите.

6.2 Ландшафти и територии с национален защитен статут

Съгласно данните, предоставени от РИОСВ – Хасково (Изх. № ПД-218/19.06.2016 г.), в териториалния обхват на община Кърджали попадат 9 **защитени територии** по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ), описани в т. 4.6.3 на настоящия доклад.

Предвижданията на ОУП за разширение на урбанизираните територии и нови строителни граници на населените места не засягат тези защитени територии, доколкото не навлизат в техните граници и не нарушават режимите на тяхното опазване.

6.3 Зони, предвидени за добив на вода за човешка консумация

6.3.1 Повърхностни води

На територията на общината не се ползват повърхностни води за питейно водоснабдяване.

6.3.2 Подземни води

В изпълнение на изискванията от Директива 2000/60/ЕС и Директива 98/83/ЕС за качеството на водите, предназначени за консумация от човека, транспортирани в Закона за водите:

- всички подземни водни тела, части от които попадат на територията на община Кърджали, описани по-горе в раздел 4.2.2, са определени като зони за защита на водите, от които се извлича вода за консумация от човека със средно денонощен дебит над 10 m³ или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от Закона за водите;

²Физическите блокове на земите с висока природна стойност са одобрени със Заповед № РД 09-59 от 02.02.2010 г. на министъра на земеделието и храните.

■ учредени и предстоящи за учредяване санитарно-охранителни зони около водоземните съоръжения от подземни води за питейно-битово водоснабдяване, посочени по-горе в табл. 4.2.2.1, в които нормативно са въведени ограничения и забрани за опазването им, съгласно чл. 119, ал. 4, т. 2 и ал. 5 от Закона за водите.

Необходимо е осъществяване на процедури за получаване на Разрешителни за водоземане по изискванията в Наредба № 1/2007 за проучване, ползване и опазване на подземните води и за учредяване на СОЗ за всички водоизточници съгласно изискванията понастоящем в Наредба № 3/16.10.2000 г за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване, и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, впоследствие в Наредба за зоните за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води по чл. 135, ал. 1, т. 6 от Закона за водите, изготвянето на която е предстоящо.

6.4 Водни тела, предназначени за активен отдих, включително места, определени за води за къпане

На територията на общината попадат следните зони за къпане:

Код на зоната	Име на зоната	Населено място	Код на водното тяло	Име на водното тяло
BG3BATHAR01	яз. Кърджали Плаж 1	с. Брош	BG3 AR5 70L021	яз. Кърджали
BG3BATHAR02	яз. Кърджали Плаж 2	с. Главатарци	BG3 AR5 70L021	яз. Кърджали
BG3BATHAR03	яз. Студен кладенец	с. Гняздово	BG3AR350L010	яз. Студен кладенец

6.5 Зони с води, чувствителни към биогенни елементи, включително уязвими зони

Чувствителните райони имат за цел да опазят повърхностните води от увеличаващото се съдържание на хранителни вещества от отпадъчните води от населените места. Водосборните области на определените чувствителни райони трябва да отговарят на изискването за допълнително пречистване на градски отпадъчни води (стъпката за отделяне на азота и фосфора) за населени места с повече от 10 000 е.ж.

В актуализирания регистър на нитратно уязвимите зони по Заповед № РД-146/25.02.2015 г на министъра на околната среда и водите в обхвата на община Кърджали като замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници не са определени подземните водни тела.

Територията на община Кърджали не е определена като уязвима зона за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници.

7 Съществуващи екологични проблеми

Основните екологични проблеми и тенденции, касаещи околната среда в обхвата на община Кърджали са разгледани по-долу.

7.1 Въздух и климат

По данни от КАВ програмата на Кърджали (2011-2013г.), извършените анализи на получените резултати от моделирането показват, че качеството на атмосферния въздух в общината се характеризира с превишения на стандартите за КАВ по отношение на фини прахови частици FPЧ_{10} , серен диоксид SO_2 , олово и кадмий като превишения на съответните норми се отчитат през 2007 г. и през 2010 г. С много голям

принос за измерените концентрации на ФПЧ_{10} са стойностите на фоновото ниво – $10.37 \mu\text{g}/\text{m}^3$ през 2007 г. и $16.10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ през 2010 г. Като основен източник на замърсяване се посочва „ОЦК“ АД. Понастоящем дейността на предприятието е прекратена (от 2011г.) и вече са на лице положителни тенденции в качеството на атмосферния въздух. По данни от годишния доклад на РИОСВ Хасково и през 2014 година са регистрирани 69 превишения на средно денонощната норма за ФПЧ_{10} ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) в пункт АИС ”Студен кладенец” при нормативно допустими не повече от 35 превишения в рамките на календарна година. Тези превишения са в резултат от повишеното потребление на твърди горива в битовия сектор и характерните за сезона безветрие, мъгли и температурни инверсии, създаващи условия за задържане и натрупване на атмосферните замърсители в приземния слой. По отношение на серния диоксид обаче няма нито едно регистрирано превишение.

Друг неблагоприятен източник на замърсяване на атмосферния въздух е трафикът, в резултат на който се емитират отпадъчните газове от двигателите с вътрешно горене и реемисия на фини прахови частици от пътните настилки. Самият трафик не е до такава степен интензивен, че да доведе до формиране на наднормени нива на газовите замърсители в атмосферата. По отношение на реемисията на прах от пътните настилки, то при предприемане на мерки за редовно поддържане на пътищата и уличните мрежи, дози проблем ще бъде не само минимизиран, но и премахнат.

По отношение на климатичните условия не могат да бъдат посочени екологични проблеми, но трябва да се отбележи, че в процеса на урбанизиране на териториите се променят и микроклиматичните особености на съответните райони. В резултат на неправилни урбанистични решения и неподходящо планиране се създават неблагоприятни микроклиматични условия и предпоставки за некомфортни условия за живот на населението. В резултат от топлообмена от бетонни, каменни, асфалтни и други строителни материали и настилки се получава висока степен на топлинно замърсяване.

Негативни промени могат да се получат от влошени условия на аерация (въздухообмен), породени от всички елементи на урбанизацията и индустриализацията, които водят до промяна на ветровите характеристики. Неправилното разпределение на елементите на урбанизацията водят до формирането на зони със преобладаващо затишие и липса на възможност за нормален въздухообмен. В резултат на този факт се създават условия на задържане на замърсители от транспорт и други източници в приземния въздушен слой, имащи пряко отношение към здравето на населението.

7.2 Води

7.2.1 Повърхностни води

Основен проблем е замърсяване на водите на р. Арда, която е голям приемник на непречистени битови отпадъчни води от много населени места по течението и на производствени отпадъчни води най-вече от добив и преработка на метални руди.

Състоянието на водите в яз. ”Студен кладенец” е лошо, като се дължи на заустване на промишлени и битови отпадъчни води от гр. Кърджали и производствено замърсени води от ОЦК-Кърджали. При извършваните анализи за химично състояние се констатира периодични отклонения от стандартите за качество по отношение съдържание на цинк, БПК_5 , общ азот и общ фосфор, както и периодични отклонения на олово и кадмий над пределно допустимите концентрации (ПДК). В този участък има количество утайки с високо съдържание на тежки метали и органични вещества, натрупани през последните десетилетия. В Плана за управление на речните басейни

2010-2015 г. е предвидена мярка за подобряване стопанисването на хвостохранилище “Кърджали 2”. Язовир ”Кърджали” също е в лошо състояние - замърсяването с тежки метали (кадмий, олово и никел Ni) се причинява от р. Маданска (извън границите на общината).

В по-малките населени места без изградени канализационни мрежи, отпадъчните води най-често се отвеждат в земните пластове (чрез септични ями) и са предпоставка за замърсяване на почви, подземни и повърхностни води и създаване на условия за здравен риск в района.

Съществуващи екологични проблеми, за които са заложили съответни мерки в Приложения 7-1 и 7-3, Раздел 7 на ПУРБ на ИБР за територията на община Кърджали са следните:

- За р.Бисерска и притоци до устие с код BG3MA100R007:
 - Няма заложили мерки на територията на община Кърджали.
- За яз.Тракиец с код BG3MA100L012:
 - Няма заложили мерки на територията на община Кърджали.
- За р. Харманлийска и притоци до устие с код BG3MA100R011:
 - Необходимост проучване за установяване на замърсители и планиране на мерки;
 - Необходимост от проучване влиянието на дифузното замърсяване от селското стопанство;
 - Необходимост от осигуряване на екологичен минимум;
 - Необходимост от залесяване на бреговете с дървесни видове (4 бр. на 15 m);
 - Необходимост от залесяване на водосбора с подходящи местни видове.
- За Яйлъ дере до яз. Кърджали с код BG3AR500R023:
 - За природни местообитания 91E0*, 7140, 7230*, 3260 и 6510 за частта на водното тяло, попадаща в ЗЗ BG0001031 Родопи Средни е необходимо редуциране на влиянието на съществуващите ВЕЦ и баластриери (вкл. и премахването на съществуващите при лошо състояние на водните тела), недопускане на нови такива, както и всякакви нови негативни промени във водните тела и осъществяването на мерки по поддържане на местообитанието в БПС;
 - Необходимост от забрана за сечи на естествена дървесна растителност по бреговете и островите в реката;
 - Необходимост от съобразяване на управлението на водите с условията за постигане на БПС на предмета на опазване на ЗЗ BG0001031 Родопи Средни;
 - Необходимост от насърчаване на отглеждането на култури, изискващи малко вода;
- За р. Перперек до вливането ѝ в яз. Студен кладенец с код BG3AR300R011:
 - Необходимост от съобразяване на управлението на водите с условията за постигане на БПС на предмета на опазване на ЗЗ BG0001032 Родопи – Източни и ЗЗ BG000103 Родопи – Средни;

- За природни местообитания 91E0*, 92A0, 92C0, 92D0, 3260 и 6510 за частта на водното тяло, попадаща в 33 BG0001032 Родопи – Източни е необходимо редуциране на влиянието на съществуващите ВЕЦ и баластриери (вкл. и премахването на съществуващите при лошо състояние на водните тела), недопускане на нови такива, както и всякакви нови негативни промени във водните тела и осъществяването на мерки по поддържане на местообитанието в БПС;
- Необходимост от налагане на ограничителен режим за изземване на инертни материали за частта на водното тяло, попадаща в 33 BG0001032 Родопи – Източни и 33 BG000103 Родопи – Средни;
- Необходимост от забрана за сечи на естествена дървесна растителност по бреговете и островите в реката за частта на водното тяло, попадаща в 33 BG0001032 Родопи – Източни и 33 BG000103 Родопи – Средни;
- Необходимост от насърчаване на отглеждането на култури, изискващи малко вода.
- За р. Арда между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец с код BG3AR500R020:
 - Необходимост от доизграждане на канализация и осигуряване на подходящо пречистване на н.м. под 2000 еж за с.Брош;
 - Необходимост от проучване на биоаккумуляцията на приоритетни и опасни вещества в риби за гр.Кърджали;
 - Необходимост отпроучвания за несъбрани и непречистени руднични води, картирането им и набелязване на мерки за отвеждане и пречистване за участъка от реката между селата Багра, Бленикар, Зелениково и гр. Кърджали;
 - Необходимост от обследване и почистване на нерегламентирани сметища във водосбора на водното тяло;
 - Необходимост от осигуряване на екологичния минимум след ВЕЦ за участъка след яз.Кърджали;
 - Необходимост от насърчаване на отглеждането на култури, изискващи малко вода.
- За Кюшедере-приток на Арда в частта ѝ между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец с код BG3AR500R019:
 - Необходимост от насърчаване на отглеждането на култури, изискващи малко вода.
- За р. Върбица и притоците от гр. Златоград до устие с код BG3AR400R074:
 - Няма заложиени мерки на територията на община Кърджали.
- За яз. Студен кладенец с код BG3AR350L010:
 - Необходимост от модернизиране на индустриална ПСОВ на ОЦК - АД, гр. Кърджали (тази мярка не е актуална след закриването на предприятието);
 - Необходимост от подобряване стопанисването на хвостохранилище "Кърджали 2" на Обогабителна фабрика на "Горубсо-Кърджали" АД;
 - Необходимост от проучвателен мониторинг свързан с анализ на седименти, биоаккумуляция, пълен скрининг на приоритетни вещества във

връзка с евентуално обособяване на опасната част на яз.Студен кладенец в самостоятелно водно тяло;

- Необходимост от доизграждане на канализационна мрежа за над 10000 еж за гр.Кърджали;
- Необходимост от изграждане на ГПСОВ за над 10000 еж за гр.Кърджали (вече изпълнена);
- Необходимост от доизграждане на канализационна мрежа за 2000-10000 еж за с.Широко поле;
- Необходимост от изграждане на ПСОВ за 2000-10000 еж за с.Широко поле;
- Необходимост от доизграждане на канализация и осигуряване на подходящо пречистване на населено място под 2000 еж за с.Гняздово;
- Необходимост от доизграждане на канализация и осигуряване на подходящо пречистване на населено място под 2000 еж за с.Калоянци;
- Необходимост от доизграждане на канализация и осигуряване на подходящо пречистване на населено място под 2000 еж за с.Звезделина;
- Необходимост от доизграждане на канализация и осигуряване на подходящо пречистване на населено място под 2000 еж за с.Глухар;
- Необходимост от съобразяване на управлението на водите с условията за постигане на БПС на предмета на опазване на 33 BG0002013 Студен кладенец;
- Необходимост от съобразяване на управлението на водите с условията за постигане на БПС на предмета на опазване на 33 BG0001032 Родопи – Източни;
- За природни местообитания 91E0*, 92A0, 92C0, 92D0, 3260 и 6510 за частта на водното тяло, попадаща в 33 BG0001032 Родопи – Източни е необходимо редуциране на влиянието на съществуващите ВЕЦ (вкл. и премахването на съществуващите), недопускане на нови такива, както и всякакви нови негативни промени във водните тела и осъществяването на мерки по поддържане на местообитанието в БПС;
- Необходимост от спазване на забрана за сечи на естествена дървесна растителност по бреговете и островите в реката за частта на водното тяло, попадаща в 33 BG0001032 Родопи – Източни и 33 BG0002013 Студен кладенец;
- Необходимост от задължително изграждане на канализация, пречистване на водите и заустване извън зоната за къпане за с. Калоянци;
- Необходимост от строг контрол на замърсителите във водосбора за с. Калоянци;
- Необходимост от залесяване на 5% от водосбора с подходящи местни видове;
- Необходимост от привеждане на животновъдната ферма към изискванията;
- Необходимост от прилагане на добри земеделски практики в обработваемите площи във водосбора;

- Необходимост от проучване на влиянието на дифузното замърсяване от селско- и/или горско стопанство за урбанизираните територии на водното тяло;
- Необходимост от почистване на отпадъците от язовири/реки и/или прилежащите територии;
- Необходимост от борба срещу еутрофикацията (например чрез зарибяване с бял амур и бял толстолоб веднъж на три години);
- Необходимост от прилагане на биологични методи против цъфтежи на водорасли (алгализация) в опасната част на язовира.
- За яз. Боровица с код BG3AR600L025:
 - Необходимост от спазване на забрани и ограничения в СОЗ за повърхностни води във водосбора на язовира;
 - Необходимост от изграждане на СОЗ;
 - Необходимост от съобразяване на управлението на водите с условията за постигане на БПС на предмета на опазване на 33 BG0001031 Родопи – Средни;
 - Необходимост от съобразяване на управлението на водите с условията за постигане на БПС на предмета на опазване на 33 BG0002073 Добростан;
 - За природни местообитания 91E0*, 7140, 7230*, 3260 и 6510 за частта на водното тяло, попадаща в 33 BG0001031 Родопи – Средни е необходимо редуциране на влиянието на съществуващите ВЕЦ (вкл. и премахването на съществуващите), недопускане на нови такива, както и всякакви нови негативни промени във водните тела и осъществяването на мерки по поддържане на местообитанието в БПС;
 - Необходимост от забрана за сечи на естествена дървесна растителност по бреговете и островите за частта на водното тяло, попадаща в 33 BG0001031 Родопи – Средни и 33 BG0002073 Добростан;
 - Необходимост от съобразяване на местоположението на ГПСОВ и друга инфраструктура с местообитанията на видовете, предмет на опазване в зона по Натура 2000 BG0002073 Добростан;
 - Необходимост от забрана за сечи във водосбора на водното тяло;
 - Необходимост от залесяване на водосбора с подходящи местни видове;
 - Необходимост от проучвателен мониторинг и изследване на връзките между фитопланктон, зоопланктон, фитофаги, зоофаги, хищници и анализ на седименти за съдържание на пестициди от селскостопанска дейност във водосбора.
- За р. Боровица и притоци от яз.Боровица до вливане в яз. Кърджали с код BG3AR600R024:
 - Необходимост от съобразяване на управлението на водите с условията за постигане на БПС на предмета на опазване на 33 BG0001031 Родопи – Средни;
 - Необходимост от съобразяване на управлението на водите с условията за постигане на БПС на предмета на опазване на 33 BG0002073 Добростан;
 - За природни местообитания 91E0*, 7140, 7230*, 3260 и 6510 за частта на

водното тяло, попадаща в 33 BG0001031 Родопи – Средни е необходимо редуциране на влиянието на съществуващите ВЕЦ (вкл. и премахването на съществуващите), недопускане на нови такива, както и всякакви нови негативни промени във водните тела и осъществяването на мерки по поддържане на местообитанието в БПС;

- Необходимост от спазване на забрана за сечи на естествена дървесна растителност по бреговете и островите в реката за частта на водното тяло, попадаща в 33 BG0002073 Добростан и 33 BG0001031 Родопи – Средни;
 - Необходимост от съобразяване местоположението на ГПСОВ и друга инфраструктура с местообитанията на видовете, предмет на опазване в зона по Натура 2000 BG0002073 Добростан;
 - Необходимост от насърчаване отглеждането на култури, изискващи малко вода.
- За яз. Кърджали с код BG3AR570L021:
- Необходимост от проучвателен мониторинг свързан с анализ на седименти, биоаккумуляция на тежки метали, еутрофикация (в опасната част на язовира), дълбочинен профил на замърсяването и високи стойности на рН;
 - Необходимост от проучване за дифузно замърсяване от индустриални източници във водосбора;
 - Необходимост от строг контрол на замърсителите във водосборав зона за къпане по бреговата ивица в района на с.Енчец и с.Главатарци;
 - Необходимост от задължително изграждане на канализация, пречистване на водите и заустване извън зоната за къпане по бреговата ивица в района на с.Енчец и с.Главатарци;
 - Необходимост от осигуряване на екологичния минимум след ВЕЦ;
 - Необходимост от контрол върху садковото рибовъдство;
 - Необходимост от почистване на отпадъците от язовири/реки и/или прилежащите територии.
- За Оваджик дере до яз. Кърджали с код BG3AR500R022:
- Необходимост от насърчаване отглеждането на култури, изискващи малко вода.

По същество ОУП не включва конкретни проекти и дейности, свързани с повърхностни води (водовземане, ползване на повърхностни водни обекти, заустване на отпадъчни води), а регламентира устройствени зони, в които впоследствие да могат да бъдат реализирани евентуални инвестиционни предложения. Необходимо е при проектирането и изграждането на конкретните инвестиционни предложения, да бъдат предвидени и изпълнени адекватни мерки свързани с опазването на водите, за да не се влошават техните количествени и качествени показатели, както и да се подпомогне решаването на изложените по-горе проблеми.

7.2.2 Подземни води

Съществуващите екологични проблеми произтичат от обстоятелството, че приповърхностния слой на подземните водни тела не е защитен от антропогенни въздействия, които влияят върху количественото и химичното им състояние. Основни

всред тях са:

- заустване на отпадъчните води от населените места без изградена канализация и пречиствателни съоръжения;
- земеделски дейности и животновъдство, свързани с прилагане на торове и препарати за растителна защита;
- инфилтрация на замърсители от нерегламентирани сметища и от попивни кладенци и септични ями;
- състоянието на водовземането: значителни загуби на питейна вода преди достигане до потребителите; използване на питейна вода за промишлени нужди и напояване.

7.3 Земни недра

Съществуващите екологични проблеми произтичат от обстоятелството, че земните недра са подложени както на естествени, така и на антропогенни въздействия, включващи механично нарушаване на приповърхностния слой от физико-геоложки процеси и явления (ерозия, срутища, свлачища и др.), изкопни и насипни работи за жилищна, комунална, транспортна, туристическа и друга строителна дейност, замърсяване с отпадъчни води от септични ями и попивни кладенци, с нефтопродукти и други опасни вещества при пътнотранспортни произшествия и пр.

7.4 Почви

Основните екологични проблеми и тенденции по отношение на почвите се изразяват най-вече с развитие на проблемите свързани с почвено запечатване, ерозия, свлачищни процеси, локално замърсяване и вкисляване и засоляване.

Процесът на почвено запечатване се отнася за почви, използвани и трайно застроени за селищно изграждане, промишлено и инфраструктурно строителство, търговски и транспортни участъци, пътна и железопътна мрежа и др. Очаква се през следващите години процесът да е още по-силно изразен поради запазващите се темпове на разрастване на някои селищни структури и развитието на съпътстваща инфраструктура

Почвената ерозия, водна и ветрова,засяга огромни площи от територията на страната. Тя е естествен процес, който е силно зависим от антропогенните фактори. Обезлесяването и прочистването на естествената растителност при реализация на инфраструктурни, промишлени, туристически и др. проекти, интензивното земеделие и липсата на адекватни противоерозионни мероприятия водят до задълбочаване на проблемите, свързани със загуба на ценни почви в следствие на развитието на ерозия.На територията на община Кърджали съществен проблем представлява водната ерозия като застрашените площи в област Кърджали са над 100 хил.dka. През годините чрез извършване на мащабно залесяване (над 1 млн.dka.) водната ерозия е частично овладяна.

Свлачищата също са природни процеси и причините за възникването им са свързани със силно пресечения релеф и други специфични геоложки дадености в определени райони, но са и много зависими от дейността на човека в урбанизираните райони.

Локалното замърсяване на почвите е свързано най-често с транспортната мрежа, складовете за опасни вещества и промишлените предприятия. Проблемите, свързани с транспорта, се изразяват в локални замърсявания с нефтопродукти, засоляване на

околните почви в следствие на поддръжката на пътната мрежа в зимни условия и замърсяване с битови отпадъци. Всички складове за опасни вещества създават реална опасност за околната среда и населението, а промишлените предприятия са един от основните източници на замърсяване на почвите с тежки метали.

Вкисляването е процес при който под действие на природни и антропогенни фактори се увеличава съдържанието на киселини в почвата. Реакцията на почвата влияе пряко върху подвижността и усвояемостта на хранителните и нехранителните елементи, а оттам и върху растежа и развитието на растенията. Селскостопанските култури реагират силно на високата почвена киселинност, като най-уязвими са растенията в начален стадий на развитие.

Засоляването на почвата е процес, при който в почвата се натрупват водоразтворими соли. За засолени се смятат почвите със съдържание на водоразтворими соли над 1% или със съдържание на обменен натрий над 15% от сорбционния капацитет и рН над 8,6.

7.5 Ландшафт

Няколко са основните проблеми, свързани с ландшафта - липса на конкретно законодателство, замърсяване на компонентите на ландшафта, промяна на видовете ландшафт, неустановен начин на трайно използване на имотите и наличие на голям брой маломерни имоти, нарушения на ландшафта и визуално-естетично въздействие.

Понастоящем нормативният документ в България, който предвижда опазване и управление на ландшафта, е Европейската конвенция за ландшафта. Липсата на национално законодателство в областта на ландшафта е сериозна пречка за правилната оценка на въздействието върху ландшафта и компонентите му и съответно за опазването му. Дейностите по опазване и устойчиво управление на ландшафта следва да бъдат уредени в законодателството.

Строителните дейности за развитие на нови обекти, както и за реконструкция и рехабилитация на съществуващи обекти води до запрашаване и замърсяване на отделни компоненти на ландшафта с тежки метали и сажди от пътищата; с отпадъци и горивно-смазочни материали от превозни средства и строителна техника и от дейностите, свързани с транспортното осигуряване.

Промяната на съществуващите ландшафти, както и замърсяването им с отпадъци има неблагоприятно визуално-естетично въздействие върху ландшафтите. Създаването на нови видове ландшафт в резултат на изграждане на нови инсталации и влиянието на човека върху териториите също представлява значителен проблем.

Нарушаването на ландшафта може да бъде пряко и косвено. Прякото увреждане на съставните части на ландшафта става в хода на строителните работи и рехабилитацията на всички видове обекти в резултат от наличието и използването на строително оборудване на площадката; трябва да се държи сметка и за визуално-естетичното натоварване на териториите. Косвени промени в ландшафтите се наблюдават в резултат от следните дейности: промени в земеползването, поставяне на заграждения и осветление, промяна в характеристиките на ландшафта в резултат на интензификацията на ползването на терените, ерозията на почвите, влиянието върху ландшафтите в резултат на предложенията за оформянето им. Косвените промени в съставните части на ландшафта са резултат също от изграждането на нови постройки и обекти

Към момента на възстановяване на земеделските земи на община Кърджали не е извършен оглед на имотите. Част от мерите и пасищата се обработват и са придобили

статут на ниви, а земеделските територии – ниви са придобили статут на горски територии. В тази връзка е необходимо да се извърши проверка на поземления и горски фонд. Основните проблемни области са свързани със забавяне на идентификацията и актуването на имотите, неустановен начин на трайно използване на имотите и наличие на голям брой маломерни имоти.

7.6 Биологично разнообразие

Като цяло, усилената урбанизация и презастрояване, интензификацията на транспорта, замърсяването на вътрешните водни басейни и нови територии с промишлени и битови отпадъци и др. са мощни отрицателни фактори, които влияят на изобилното и самотитно биологично разнообразие в България.

Презастрояването или развитието на туристическа и друга инфраструктура в почувствителните области (в т.ч защитени територии, обекти от Натура 2000, редки и уязвими местообитания и екосистеми като влажни местности, участъци по коритата на реки, гори и др.) става по-сериозен проблем през последните години.

Шосейният транспорт е общ екологичен проблем и отрицателното му влияние върху околната среда конкретно засяга биологичното разнообразие.

Замърсяването на въздуха, особено в големите градове в резултат на интензивното движение на автомобили води до влошаване на средата за живот, оттам до ограничаване на биологичното разнообразие и дори до изчезване на синантропни видове птици и бозайници. Отлагането на замърсители на въздуха е продължаващ проблем за здравното състояние на горите и местата на растителните общности. Той нарушава здравословния баланс на организми или екосистеми пряко или чрез подкисляване на почвите. Взаимодействието на отложените замърсители на въздуха с листната маса променя хранителния статус на дърветата и засилва податливостта им на болестотворни гъбички или насекоми-вредители.

Общият брой на видовете, които са чужди за България, нараства постоянно от 1900 г. насам. Най-уязвимите местообитания предвид навлизането и натурализирането на чужди растителни видове са тези, създадени от човека, последвани от местообитанията в речните долини.

Безконтролното изхвърляне на строителни отпадъци от граждани и фирми на изходите на населените места, около пътните артерии и замърсяването на зелените площи също е значителен проблем. Това пряко влошава местообитанията, унищожава ценни растителни видове и влияе пряко и косвено на разнообразието на фауната.

Горските пожари са голям проблем за флората и фауната, тъй като те променят всички условия на околната среда, в т.ч. унищожават растителни и животински видове, много от които са редки и ценни, частично или изцяло унищожават слоя от чернозем, създават предпоставки за проникване и развитие на гъбични и други вредни организми, което води до нарушаване на стабилността на екосистемите.

7.7 Културно-историческо наследство

Основните проблеми, свързани с опазването на културното и историческото наследство, могат да се обобщят както следва:

- Недостатъчно съответствие с изискванията за защита и опазване на недвижимите културни ценности по Закона за устройство на територията, Закона за културното наследство, Закона за опазване на околната среда и постановленията към тях; с конкретните правила и норми в общите и подробните устройствени планове

относно устройството на териториите с културно и историческо наследство;

- Непредвидени и непредприети превантивни мерки за физическа защита и съхранение;
- Недостатъчност на регулаторните изисквания относно обхвата и съдържанието на устройствените планове и инвестиционните проекти за предвиждане на комплексни мерки за обновяване, възстановяване и опазване на обектите на културното наследство и средата за представянето им от увреждане и унищожаване в резултат на предвидими природни и човешки фактори;
- Работи по съхранение и възстановяване (РСВ), които не са изпълнени качествено или с неподходящи за РСВ материали, засягащи конкретните условия (микроклимат) в средата на представяне;
- Неподходящо избрани материали за РСВ във връзка с устойчивите и конкретните условия (микроклимат) в средата на представяне;
- Некомпетентност и импровизации при извършване на текущите ремонтни работи и РСВ в строителните и възстановителни работи на недвижимите културни ценности в тяхната среда на представяне;
- Липса на институционализиран постоянен контрол на промените в параметрите на различните фактори, влияещи на материалните носители и средата на представяне на обектите на културното наследство;
- Непълно изяснени режими за опазване, съхранение и управление на популяризирането на културните ценности;
- Подреждане по приоритет на дейностите, които са рискови с оглед опазването и съхраняването на недвижимите културни ценности и действия за обновяване както на самите ценности, така и на средата на представянето им.

7.8 Материални активи

Макар и да няма достатъчно общодостъпни данни за сегашното състояние на материалните активи е явно, че обществената и културната инфраструктура се нуждае от основни ремонти (в т.ч. възстановяване на пътната инфраструктура и системи за предотвратяване на бедствия). Предстои още много работа за постигане на европейските стандарти за равнищата на материалните активи.

Културната и образователната инфраструктура се сблъсква с липса на средства за поддръжка и развитие. Същото важи и за дълготрайните материални активи с екологично предназначение, като съоръжения и оборудване, необходими за опазване и възстановяване на околната среда и оборудване за наблюдение и контрол.

Материалните активи имащи пряко отношение към околната среда като наличната ВиК инфраструктура на територията на община Кърджали се нуждаят от реконструкция и модернизация. През лятото някои от водоснабдителните групи не могат да покрият нарасналите нужди от вода (главно за стопански цели) и се налага въвеждане на режим на водоподаване. Основния проблем тук е, че нуждите от вода през лятото надхвърлят възможностите на водоизточника, както и на цялостната система да подсили необходимите водни количества. Друг проблем за нарушаване на редовността на водоподаването са и високите вълни и защитата и повишаването на устойчивостта на съоръжения на “ВиК” ООД Кърджали от поражения от наводнения от реките. Част от водовземните съоръжения са изградени в терасите на реките и са силно зависими от състоянието на коритата им, бреговете им и нивото на водите. Основна

заплаха за всички ВиК съоръжения, земи, пътища и други инженерни съоръжения са разрушените диги на коригираните реки, които няма кой да поддържа.

Огромната част от водовземните съоръжения са изградени твърде отдавна и състоянието им не е по-добро от това на водопроводната мрежа. Основният приоритет на “ВиК” ООД Кърджали е не толкова изграждането на нови водовземни съоръжения, а рехабилитацията на съществуващите.

Експлоатацията на ВиК инфраструктурата в община Кърджали е свързана с чести аварии по мрежата и съоръженията, изразяващи се в неизправност на старите регулиращи напора съоръжения, множество течове, породени от неефективните помпени станции, преливане на пречистена вода през преливната система на повечето напорни резервоари. Всички тези проблеми са вследствие на неефективността на съоръженията по водопроводната мрежа.

Основните проблеми на ВиК инфраструктурата са следните:

- Преобладаващата част от действащите водоснабдителни активи (водовземни съоръжения, водопроводна мрежа, помпи, водомери и др.) са въведени в експлоатация преди 1980 г. и са изградени от материали (преобладаващо етернитови и стоманени тръби), чийто срок на годност е вече изтекъл;
- В голяма част от водопроводната мрежа нивото на корозия или натрупвания на отлагания е значително, което обуславя рисковете за качеството на водата;
- Констатираните загуби на вода са изключително големи и се дължат основно на физически течове - както видими, така и скрити, както от водопреносната мрежа, така и по кранове, връзки и в различните шахти. Големи обеми вода се губят също за изпразване и пълнене на водопреносната мрежа при аварии, поради факта, че тя е недобре конструирана и/или преоразмерена, а граничните кранове между хидравличните зони не работят достатъчно добре.
- Сериозен проблем е наличието на неравномерно хидравлично налягане (високо или ниско) в отделни зони на водопроводната мрежа;
- Санитарно-охранителните зони на източниците за питейно водоснабдяване не са учредени в съответствие с приложимото законодателство.

7.9 Отпадъци

Основните проблеми на община Кърджали по отношение на отпадъците са свързани с възникването на нерегламентирани сметища в покрайнините на отделните села и липсата на достатъчно висока екологична култура на населението.

Освен това има открити въпроси във връзка с управлението на отпадъците на територията на общината. Сред тях са:

- На територията на РИОСВ-Хасково се съхраняват значителни количества негодни за употреба препарати за растителна защита, които няма къде да бъдат обезвредени и представляват потенциален риск за замърсяване на околната среда.
- Няма изградени инсталации за предварителни дейности преди оползотворяване на битовите отпадъци, в т.ч. за компостиране на биоразградимите отпадъци или сепариращи инсталации.

Нерешен остава въпросът за опасните отпадъци от бита, като флуоресцентни лампи, батерии, бутилки съдове, съдържащи опасни вещества и др.

В повечето случаи тези отпадъци попадат в потока от битови отпадъци.

Основната причина за това е, че в общината няма определени места за събиране на такива видове отпадъци.

Идеята за използване на отпадъците като един вид енергиен ресурс още не е възприета в достатъчна степен и това пречи на постигането на икономически изгодни и екологосъобразни резултати в страната.

7.10 Шум

Основните проблеми свързани с шума са високите шумови нива в градските територии и около големите пътни артерии.

7.11 Опасни вещества

Екологични проблеми, свързани с опасните химични вещества, могат да възникнат при:

- Неспазване на условията по отношение на предотвратяване, намаляване и отстраняване на щети от аварии при предприятия и обекти по PPC и SAVESO.
- Неизпълнение на всички мерки в Доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии и Докладите за безопасност (ДБ).

7.12 Население, човешко здраве

Основни проблеми във връзка с населението са свързани преди всичко със социалните условия и придобивки – налице са трудности в осигуряване на достъп до обучение за децата в селата, транспорта до отдалечените населени места, достъпът и до по-високо от училищно образование – професионално, висше, продължаващо професионално и пр.Повечето млади кадри търсят реализация извън региона – в чужбина или в столицата

Налице са проблеми в здравеопазването в община Кърджали, свързани с ограничен достъпът до здравни услуги за част от населението (поради липса на здравно осигуряване и ниски доходи на населението в района); недобро е взаимодействието между извънболничната и болнична помощ; състоянието на майчиното и детското здравеопазване е незадоволително; недостатъчен е обхватът на нуждаещите се от домове за социални услуги; липсва единна информационна система за здравните услуги, координацията между партньорите в системата е слаба. Редукцията на болничните легла дава отражение на здравната осигуреност на населението.

8 Цели на опазване на околната среда

8.1 Цели на опазване на околната среда на международно равнище

Основните цели за опазване на околната среда на международно ниво включват тези, посочени в ключови стратегии, програми и планове на ЕС, като за основен стратегически документ се приема Стратегия "Европа 2020".С изпълнението на тази стратегия Европа се стреми да постигне растеж, който да бъде интелигентен, приобщаващ и устойчив.Интелигентен растеж означава постигане на по-добри резултати в ЕС в областта на:

- образованието (прилагане на стимули за хората да се учат и да подобряват уменията си);
- научни изследвания/иновации (създаване на нови продукти/услуги, които

водят до растеж и работни места и съдействат за решаване на социалните проблеми);

- дигитално общество (използване на информационни и комуникационни технологии);

Приобщаващ растеж означава:

- Подобряване равнищата на заетост в Европа - повече и по-добри работни места, особено за жените, младежта и по-възрастните хора;
- Съдействие на хората от всички възрастови групи да предвидят и да се приспособят към промените чрез инвестиции в умения и обучение;
- Модернизиране на пазарите на труда и социалните системи;
- Осигуряване облагите от растежа да достигнат до всички части на ЕС.

Устойчив растеж означава:

- Развитие на по-конкурентна икономика с ниска въглеродна интензивност, в която ресурсите се използват по ефективен и устойчив начин;
- Опазване на околната среда, намаляване на емисиите и недопускане на загуба на биоразнообразие;
- Използване на водещото положение на Европа в разработването на нови екосъобразни технологии и производствени методи;
- Въвеждане на ефективни интелигентни електроразпределителни мрежи;
- Използване на мрежи в европейски мащаб за осигуряване на нашите предприятия на допълнително конкурентно предимство (особено на дребните производители);
- Подобряване на условията за дейността, особено за малките и средните предприятия;
- Подпомагане на потребителите да правят напълно осведомен избор.

Стратегия „Европа 2020“ има 5 водещи цели за периода до 2020 г., както следва:

- Заетост - работни места за 75% от хората на възраст между 20 и 64 г.;
- Научни изследвания и иновации - инвестиране на 3% от БВП на ЕС (отчитайки и публичния, и частния сектор) в научни изследвания и иновации;
- Изменение на климата и устойчивост на енергетиката - намаляване на емисиите на парникови газове с 20% спрямо 1990 г., добиване на 20% от енергията от възобновяеми енергийни източници (индивидуалната цел за България е 16%); увеличаване на енергийната ефективност с 20%;
- Образование - намаляване на броя деца, отпадащи от училище без да завършат, с 10%; поне 40% от населението на възраст 30-34 г. следва да има висше образование;
- Борба с бедността и социалното изключване - намаляване с най-малко 20 млн. на броя хора, изложени на риск от бедност и социално изключване;

Тези 5 цели на равнище ЕС се адаптират и превръщат в национални цели за всяка държава-членка в съответствие с конкретното състояние и обстоятелствата в нея.

Предвижданията на ОУП на община Кърджали са насочени основно към социално-икономическото развитие, създаване на условия за реализация на инвестиционни инициативи, отговарящи на целите и приоритетите на регионалното

развитие, както и доразвиване на положителните идеи и тенденции, заложиени в предходни устройствени планове за територията на общината.

8.2 Цели на опазване на околната среда на национално равнище

Целите за опазване на околната среда на национално ниво са отразени в основните планове, програми и стратегии за България, като Националната програма за развитие България 2020 г. (НПР БГ 2020) (приета от МС на 19.12.2012 г.), която е водещ стратегически и програмен документ, определящ целите и политиките за развитието на страната до 2020 г. В момента това е най-новият документ, съдържащ целите за опазване на околната среда до 2020 г. на национално ниво. Сред другите основни национални документи са Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г., Национална стратегия за регионално развитие 2012 – 2022 г. и др.

Основната цел на Общия устройствен план на Община Кърджали е да даде цялостна концепция за развитие на територията на общината, отчитаща изискванията за интегриран подход, ресурсна ефективност, опазване на околната среда и адаптация към промените. Решенията на задачите, които произтичат от основната цел съответстват на нормативната уредба за устройство на територията и на съвременните постановки за интегрирано пространствено планиране и устойчиво развитие.

8.3 Цели на опазване на околната среда на поднационално (общинско) равнище

Общинският план за развитие на Община Кърджали за периода 2014-2020 г. определя в средносрочен план общата рамка и насоките за развитие на общината, които съответстват на целите и приоритетите на по-високите нива и които обуславят постигането на устойчивост в развитието на общинската териториална и местна общност.

При определяне на визията и стратегическите цели на община Кърджали за периода 2014 - 2020 година се изхожда от Стратегията на ЕС „Европа 2020“, Националната програма за развитие: България 2020, Националната стратегия за регионално развитие (2012 - 2022), Националната концепция за пространствено развитие на Р. България 2013-2025 г., Областната стратегия за развитие на област Кърджали за периода 2014 – 2020 г., изпълнения План за развитие на община Кърджали 2007 – 2013 г. и други секторни стратегически документи на общинско и регионално ниво.

Визията за развитие на общината, представляваща нейното желано състояние, а именно: „Община Кърджали да се утвърди като регионален икономически и обществен център, задържащ човешкия капитал с подобрена жизнена среда, и възможности за професионална и лична реализация“. Тази визия се разгръща в 3 стратегически цели, втората от които е „Осигуряване на качествена среда на живот на жителите на общината“.

Моделът на ОУП за развитие на общината се характеризира с развитие на селищните системи, съобразявайки се с естествените демографски процеси, природните дадености и потенциала за развитие на туризма. Предвижданията за пространствено развитие са насочени основно към социално-икономическото развитие и създаване на условия за реализация на инвестиционни инициативи. В този смисъл може да се каже, че ОУП не е фокусиран върху така поставената стратегическа цел за осигуряване на качествена среда на живот на жителите на общината, като съответства най-вече на

другите две стратегически цели, а именно насърчаването на инвестиционната активност и създаване на условия за осигуряване на заетост и укрепване и развитие на социалната сфера. При все това ОУП се стреми към устойчиво развитие на пространственото планиране, стараяйки се да избегне в максимална степен ценни характеристики на околната среда при планирането на устройствените територии, което ще предопредели ползването на природните ресурси. Доколко успешно е това планиране, по отношение на околната среда, се оценява в следващите раздели.

9 Въздействия върху околната среда

Въздействията върху околната среда са оценени на ниво индикативни цели и на ниво устройствено планиране.

9.1 Оценка на въздействията на ниво цели

В следващата таблица е направен анализ на потенциалното въздействие върху околната среда на индикативните цели, заложи в Предварителния ОУП на община Кърджали с оглед на екологичните аспекти, които имат отношение към тях.

Оценка на индикативните цели на ОУП

Индикативни цели, заложи в Предварителния ОУП на община Кърджали	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на целите
Определяне на общата структура на територията и преобладаващото предназначение на съставните и структурните ѝ части – местоположението и границите на урбанизираните територии; земеделските територии; горските територии; защитените територии; нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение.	Всички	Определянето на общата структура на територията и преобладаващото предназначение на съставните и структурните ѝ части ще има положително въздействие най-вече върху чувствителни територии и териториите със специално предназначение, каквито са например защитените зони, защитените територии териториите обособени да опазят културно-историческото наследство. Структурирането на територията на община Кърджали ще има и положително въздействие в бъдеще тъй като ще позволи регламентирано използване на земите.	+
Регламентиране на общия режим на устройство по отношение на всяка от териториите, както и на извънселищните територии – изключителна държавна, публична, държавна и публична общинска собственост, който включва най-общи цели, мерки и изисквания за тяхното опазване, използване, изграждане и развитие.	Всички	Регламентирането на общия режим на устройство по отношение на всяка от териториите, както и на извънселищните територии ще има положително въздействие върху компонентите и факторите на околната среда, тъй като ще бъдат определени цели и ще бъдат предприети мерки за опазване, използване, изграждане и развитие на териториите, което ще доведе до предвидимост на очакваните въздействия върху компонентите и факторите на околната среда и тяхното управление.	+
Определяне на насоките и устройствените мерки за усъвършенстване на структурата на селищната мрежа, вкл. селищните елементи без собствен демографски ресурс за развитие.	Население	Усъвършенстването на структурата на селищната мрежа ще доведе до повишаване качеството на живот на хората. От друга страна може да се очаква отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда, свързано с дългосрочно отнемане на земи и нарушаване на почвената покривка, както и с временно генериране на отпадъци (за периода на строителството).	0/-
Обосноваване развитието на комуникационно-транспортната инфраструктура и определяне съответстващото усъвършенстване на транспортните мрежи. Обосноваване развитието на системите на техническата инфраструктура на територията и определяне разположението на мрежите и съоръженията им, вкл. връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение.	Всички	Развитието на техническата инфраструктура се очаква да има положителен социален ефект, вкл. увеличаване на материалните активи, но отрицателно въздействие върху компонентите на околната среда, свързано с дългосрочно отнемане на земи и нарушаване на почвената покривка, както и с временно генериране на отпадъци (за периода на строителството) и възможно влошаване на качеството на водите и въздуха, което ще засегне пряко и косвено биологичното разнообразие. В зависимост от мащаба на развитие на техническата инфраструктура въздействията могат да бъдат локални или с по-широк обхват. Без да се подценява социалния ефект поради тези причини се смята, че въздействията по-скоро клонят към негативни.	0/-

Индикативни цели, заложи в Предварителния ОУП на община Кърджали	Екологични аспекти	Анализ на потенциалното въздействие върху околната среда	Оценка на целите
Регулиране на взаимодействието между устройството на територията и природната ѝ среда и регламентиране на допустимото натоварване на естествените рекреационни и други ресурси, както и дефиниране на необходимите компенсационни мероприятия.	Всички	Изпълнението на тази цел ще има положително въздействие върху всички компоненти и фактори на околната среда, тъй като ще осигури едно регулирано натоварване на околната среда и разумно използване на ресурсите и.	+
Създаване на условия за социализация на обектите на културно-историческото наследство и природните забележителности.	Всички	Социализацията на обектите на културно-историческото наследство и природните забележителности ще има положително въздействие по отношение на населението поради очаквано развитие на туризма в района. От друга страна това ще доведе до увеличаване на натиска върху околната среда и евентуалното и замърсяване с нерегламентирано изхвърляни отпадъци, шумово натоварване и прогонване на животински видове и др.	0/-
Идентифициране на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и регламентиране на необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита.	Всички	Идентифицирането на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия ще доведе до ограничаване, а където е възможно и предотвратяване на въздействията върху компонентите на околната среда и защита на населението.	+
Определяне на териториите за активно прилагане на ландшафтно устройствени мероприятия и естетическо оформяне, в т.ч. териториите за превантивна устройствена защита съгласно чл. 10, ал. 3 ЗУТ. Извеждане на приоритетните устройствени мероприятия и определяне на общата последователност на реализиране на устройствените мероприятия, ангажиращи публични инвестиционни и други ресурси.	Всички	Предвидената цел ще има положително визуално-естетическо въздействие върху населението но ще доведе до промяна на видовете ландшафти и компонентите му.	0/-

9.2 Оценка на въздействията на ниво устройствено планиране

Компонент/ Фактор на околната среда	Устройствени жилищни зони, вкл. смесени и централни	Зони за озеленяване	Рекреационни зони, вкл. за вилен отдих и за курорт	Предимно производствени зони	Земеделски земи с допустима смяна на предназначението	Обща оценка
Въздух и климат	При реализацията на проекти съобразени с микроклиматичните особености на терена включващи подходящо озеленяване и добро разпределение на елементите на урбанизация ще се подобри капацитета на териториите за адаптация към климатичните изменения. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	Очакват се положителни въздействия	При реализацията на проекти съобразени с микроклиматичните особености на терена включващи подходящо озеленяване и добро разпределение на елементите на урбанизация ще се подобри капацитета на териториите за адаптация към климатичните изменения. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	Реализацията на проекти съответстващи на законовите изисквания по отношение на КАВ с отчитане на микроклиматичното въздействие върху преноса на замърсители в атмосферата се очаква да няма значително отрицателно въздействие върху качеството на атмосферния въздух. Не се очаква да има негативно въздействие върху локалните климатични условия.	Очаква се косвено положително въздействие от подобряване на състоянието на прилежащите терени (при подходящо озеленяване и ландшафтоустрояване), което ще подобри капацитета на териториите за адаптация към климатичните изменения. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	0/+
Повърхностни води	Очаква се въздействието върху водите в жилищните зони да бъде отрицателно във връзка със строителните дейности по конкретните обекти и формирането на нови източници на отпадъчни води. Същевременно се очаква положително въздействие от изграждането на ПСОВ и изграждане и реконструкция на	Не се очаква въздействие върху водите в зоните за озеленяване	Очаква се въздействието върху водите в рекреационните зони да бъде отрицателно във връзка със строителните дейности по конкретните обекти и формирането на нови източници на отпадъчни води. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	Очаква се въздействието върху водите в производствените зони да бъде отрицателно във връзка със строителството и експлоатацията на конкретните обекти и формирането на нови източници на отпадъчни води. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на	Очаква се въздействието върху водите в земеделски земи с допустима смяна на предназначението да бъде отрицателно в случай, че в тях се изградят промишлени, жилищни или други обекти. Като цяло, обаче, в ОУП е предвиден минимален процент на такива площи спрямо цялата територия на общината. Въздействието може да се	0/-

Компонент/ Фактор на околната среда	Устройствени жилищни зони, вкл. смесени и централни	Зони за озеленяване	Рекреационни зони, вкл. за вилен отдих и за курорт	Предимно производствени зони	Земеделски земи с допустима смяна на предназначението	Обща оценка
	водопроводната и канализационната мрежа. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.			общината.	кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	
Подземни води	Очаква се отрицателно въздействие, генерирано от строителни дейности и формирането на нови източници на отпадъчни води. В дългосрочен план се очаква положително въздействие от изграждането на ПСОВ и изграждане и реконструкция на водопроводната и канализационната мрежа. Въздействието ще се кумулира с конкретни ИП на територията на общината.	Не се очаква въздействие.	Очаква се въздействието да бъде отрицателно във връзка със строителни дейности по конкретните обекти и формирането на нови източници на отпа- дъчни води. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	Очаква се отрицателно въздействие в производствените зони, произтичащо от строителството и експлоатацията на конкретните обекти и формирането на нови източници на отпадъчни води. Въздействието ще се кумулира с конкретни ИП на територията на общината	Очаква се отрицателно въздействие в земеделски земи с допустима смяна на предназначението в случайна изграждане и разширяване на промишлени, жилищни и други обекти, както и на нови кариери за добив на подземни богатства. В ОУП е предвиден минимален процент на такива площи спрямо цялата територия на общината. Въздействието може да се кумулира с конкретни ИП на територията на общината.	0/-
Земни недра	Очаква се отрицателно въздействие, генерирано от изкопно-насипни дейности и замърсяване на геоложката среда при изграждане на жилищни обекти, ПСОВ и изграждане и реконструкция на канализационната и водопроводната мрежа.	Не се очаква въздействие.	Очаква се въздействието да бъде отрицателно във връзка със строителни дейности по конкретните обекти и формирането на нови източници на отпа- дъчни води. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	Очаква се отрицателно въздействие от механично нарушаване на земните недра при строителството на нови промишлени обекти, както и от формирането на източници на отпадъчни води при експлоатацията им. Въздействието ще се	Очаква се отрицателно въздействието изкопно- насипни дейности в случайна изграждане и разширяване на промишлени, жилищни и други обекти, както и на нови кариери за добив на подземни богатства. Въздействието може да се кумулира с конкретни ИП	0/-

Компонент/ Фактор на околната среда	Устройствени жилищни зони, вкл. смесени и централни	Зони за озеленяване	Рекреационни зони, вкл. за вилен отдих и за курорт	Предимно производствени зони	Земеделски земи с допустима смяна на предназначението	Обща оценка
	Въздействието ще се кумулира с конкретни ИП на територията на общината.			кумулира с конкретни ИП на територията на общината.	на територията на общината.	
Почви	Очакват се отрицателни въздействия от всички дейности свързани със строителство върху почви с ненарушени профил и продуктивни свойства Въздействията се изразяват в нарушаване и/или унищожаване на почвения профил в обхвата на строителната площадка и възможност за замърсяване на околни площи със строителни материали, прах и др.	Очакват се положителни въздействия върху почвите, изразяващи се в ограничаване на ерозионните процеси и опазване на хумусния слой	Очакват се отрицателни въздействия от всички дейности свързани със строителство върху почви с ненарушени профил и продуктивни свойства Въздействията се изразяват в нарушаване и/или унищожаване на почвения профил в обхвата на строителната площадка и възможност за замърсяване на околни площи със строителни материали, прах и др.	Очакват се отрицателни въздействия от всички дейности свързани със строителство върху почви с ненарушени профил и продуктивни свойства Въздействията се изразяват в нарушаване и/или унищожаване на почвения профил в обхвата на строителната площадка и възможност за замърсяване на околни площи със строителни материали, прах и др. При експлоатацията на производствените зони са възможни допълнителни отрицателни въздействия изразяващи се в замърсяване на почвите с различни по вид вещества в следствие от изпускане на замърсени води, емисии във въздуха и производствени аварии.	Очакват се отрицателни въздействия от всички дейности свързани със строителство върху почви с ненарушени профил и продуктивни свойства Въздействията се изразяват в нарушаване и/или унищожаване на почвения профил в обхвата на строителната площадка и възможност за замърсяване на околни площи със строителни материали, прах и др.	-

Компонент/ Фактор на околната среда	Устройствени жилищни зони, вкл. смесени и централни	Зони за озеленяване	Рекреационни зони, вкл. за вилен отдих и за курорт	Предимно производствени зони	Земеделски земи с допустима смяна на предназначението	Обща оценка
Ландшафт	Очакват се краткосрочни, локални (само на строителните площадки), временни и незначителни отрицателни въздействия върху ландшафтните компоненти в жилищните зони в резултат от строителните дейности по обектите и полагането на необходимата инфраструктура, както и допълнителното визуално-естетическо натоварване на териториите. Същевременно се очаква дългосрочно положително въздействие в следствие ландшафтното оформяне и облагородяване на обектите и вписване на терените в околните ландшафти.Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	Очаква се дългосрочно положително визуално-естетическо въздействие в резултат от разширяване на зелените системи. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	Очакват се краткосрочни, локални (само на строителните площадки), временни и незначителни отрицателни въздействия върху ландшафтните компоненти, при извършване на строителни дейности и допълнителното визуално-естетическо натоварване на териториите. Очаква се дългосрочно, положително въздействие върху ландшафтните в рекреационните зони по време на експлоатацията в следствие ландшафтното оформяне и облагородяване на обектите и вписване на терените в околните ландшафти. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	Очакват се краткосрочни, локални (само на строителните площадки), временни и незначителни отрицателни въздействия върху ландшафтните компоненти в производствените зони в резултат от строителните дейности по обектите и полагането на необходимата инфраструктура, както и допълнителното визуално-естетическо натоварване на териториите. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	Няма достатъчно информация за оценка на въздействието, тъй като не се знае какво ще бъде бъдещото предназначение на земите.	0/-
Флора	Очаква се отрицателно пряко и косвено дългосрочно въздействие от трайна загуба на естествени растителни съобщества при	Очаква се положително въздействие от запазването и увеличаването на площта на	Очаква се пряко и косвено отрицателно въздействие от загуба на естествени растителни съобщества при изграждането на	Очаква се пряко и косвено дългосрочно отрицателно въздействие от трайна загуба и влошаване състоянието на растителните	Няма достатъчно информация за оценка на въздействието, тъй като не се знае какво ще бъде бъдещото предназначение на земите.	0/-

Компонент/ Фактор на околната среда	Устройствени жилищни зони, вкл. смесени и централни	Зони за озеленяване	Рекреационни зони, вкл. за вилен отдих и за курорт	Предимно производствени зони	Земеделски земи с допустима смяна на предназначението	Обща оценка
	разширяването на урбанизираните територии.	зелените територии.	елементи на рекреационните зони, както и при тяхното ползване.	съобщества при разширяване и експлоатация на производствените зони.		
Фауна	Очаква се отрицателно пряко и косвено въздействие от трайна загуба на местообитания на видове при разширяването на урбанизираните територии.	Очаква се положително въздействие от запазването и увеличаването на площта на зелените територии.	Очаква се пряко и косвено отрицателно въздействие от загуба на местообитания и обезпокояване/прогонван е на животински видове при изграждането на елементи на рекреационните зони, както и при тяхното ползване.	Очаква се пряко и косвено отрицателно въздействие от загуба, и влошаване и фрагментация на местообитания и от обезпокояване/прогонван е на животински видове при разширяване и експлоатация на производствените зони.	Няма достатъчно информация за оценка на въздействието, тъй като не се знае какво ще бъде бъдещото предназначение на земите.	0/-
Защитени територии	Не се очаква въздействие, доколкото предвижданията на ОУП за разширение на урбанизираните територии и нови строителни граници на населените места не навлизат в границите на ЗТ и съответно не нарушават режимите на тяхното опазване.					
Защитени зони	Единствено в BG0001032 „Родопи Източни“ се предвиждат такива зони на площ от 0,54 ха. Въздействието ще е отрицателно, краткосрочно и дългосрочно, пряко и косвено, кумулативно. В останалите три 33 няма да има въздействие.	Очаква се положително въздействие от запазването на площта на зелените територии	Единствено в BG0001032 „Родопи Източни“ се предвиждат такива зони на площ от 0,18 ха. Въздействието ще е отрицателно, краткосрочно и дългосрочно, пряко и косвено, кумулативно. В останалите три 33 няма да има въздействие.	Такива зони се предвиждат в BG0001032 „Родопи Източни“ на площ от 0,26 ха и BG0002013 „Студен кладенец“ на площ от 0,79 ха. Въздействието ще е отрицателно, краткосрочно и дългосрочно, пряко и косвено, кумулативно. В останалите две 33 няма да има въздействие.	Няма достатъчно информация за оценка на въздействието, тъй като не се знае какво ще бъде бъдещото предназначение на земите.	0/-
Културно- историческо наследство	Предвидените разширения на урбанизирани територии не засягат идентифицирани до момента обекти на културното наследство. Ефектът обаче не може да се предвиди при наличие на случайни находки.					=
Материални активи	Очаква се въздействието върху материалните	Не се очаква въздействие върху	Очаква се въздействието върху	Очаква се въздействието върху материалните	Очаква се въздействието да бъде положително в	+

Компонент/ Фактор на околната среда	Устройствени жилищни зони, вкл. смесени и централни	Зони за озеленяване	Рекреационни зони, вкл. за вилен отдих и за курорт	Предимно производствени зони	Земеделски земи с допустима смяна на предназначението	Обща оценка
	активи в жилищните зони да бъде положително, тъй като с ОУП се регламентират възможности за създаване нови материални активи в тях. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	материалните активи в зоните за озеленяване	материалните активи в рекреационните зони да бъде положително, тъй като с ОУП се регламентират възможности за създаване нови материални активи в тях. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	активи в производствените зони да бъде положително, тъй като с ОУП се регламентират възможности за създаване нови материални активи в тях. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	случай, че в тези земи се изградят промишлени, жилищни или туристически обекти. Като цяло, обаче, в ОУП е предвиден минимален процент на такива площи спрямо цялата територия на общината. Въздействието може да се кумулира с конкретните ИП на територията на общината.	
Отпадъци	При строителни дейности се очакват краткосрочни, временни и незначителни отрицателни въздействия върху околната среда. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината. При експлоатацията на изградените съоръжения/сгради се очаква генериране на отпадъци от ползвателите. Въздействията върху околната среда ще бъдат дългосрочни, постоянни, незначителни и отрицателни. Не се очаква кумулативно въздействие.	Не се очаква въздействие.	При строителни дейности се очакват краткосрочни, временни и незначителни отрицателни въздействия върху околната среда. Въздействието ще се кумулира с конкретните ИП на територията на общината. При експлоатацията на изградените съоръжения/сгради се очаква генериране на отпадъци от ползвателите. Въздействията върху околната среда ще бъдат дългосрочни, постоянни,	При предвиждани строителни дейности се очакват краткосрочни, временни и незначителни отрицателни въздействия върху околната среда. Възможно е кумулативно въздействие при изпълнение на няколко инвестиционни предложения. При експлоатацията на изградените съоръжения/сгради се очаква генериране на отпадъци от ползвателите и извършваната производствена дейност. Въздействията върху околната среда ще бъдат дългосрочни, постоянни,	Възможни са краткосрочни, временни и отрицателни въздействия при предвиждане на строителни и експлоатационни дейности.	/

Компонент/ Фактор на околната среда	Устройствени жилищни зони, вкл. смесени и централни	Зони за озеленяване	Рекреационни зони, вкл. за вилен отдих и за курорт	Предимно производствени зони	Земеделски земи с допустима смяна на предназначението	Обща оценка
			незначителни и отрицателни. Не се очаква кумулативно въздействие.	незначителни/значителн и, в зависимост от предвижданата производствена дейност и отрицателни. Възможно е кумулативно въздействие при експлоатация на няколко инвестиционни предложения.		
Шум	Очаква се въздействието да бъде положително, с намаляване на шумовите нива в централните градски части, тъй като с ОУП се предвиждат мерки за подобряване на акустичната обстановка.	Озеленяването е с положителен ефект върху нивата на шума – зелените площи и дървета са естествен шумозаглушител,о собено ефективни в урбанизирани територии. Въздействието върху шума в зоните за озеленяване ще бъде дългосрочно положително.	Очаква се въздействието върху шума в рекреационните зони да бъде положително, тъй като с ОУП се предвиждат възможности за създаване на зони за спорт и рекреация без шумово натоварване. Положителното въздействие може да се кумулира с озеленяването.	При предвиждани строителни дейности се очакват краткосрочни (в процеса на строител- ството), временни и незначителни отрицателни въздействия върху околната среда. Възможно е кумулативно въздействие при изпълнение на няколко ИП. При експлоатацията на изградените съоръжения/сгради се очаква генериране на шум от ползвателите и извършваната производствена дейност. Въздействията върху околната среда ще бъдат дългосрочни, постоянни, незначителни/значителн и и отрицателни. Възможно е кумулативно въздействие при	Възможни са краткосрочни, временни и отрицателни въздействия при предвиждане на строителни и експлоатационни дейности, по-специално при смяна на предназначението.	0/+

Компонент/ Фактор на околната среда	Устройствени жилищни зони, вкл. смесени и централни	Зони за озеленяване	Рекреационни зони, вкл. за вилен отдих и за курорт	Предимно производствени зони	Земеделски земи с допустима смяна на предназначението	Обща оценка
				експлоатация на няколко ИП.		
Опасни вещества	Не се очаква въздействие, нито риск за човешкото здраве	Не се очаква въздействие, нито риск за човешкото здраве	Не се очаква въздействие, нито риск за човешкото здраве	Не се очаква въздействие, нито риск за човешкото здраве	Не се очаква въздействие, нито риск за човешкото здраве	/
Население, човешко здраве	Предвижданията на ОУП са съобразени с местоположението на обектите, подлежащи на здравна защита и не се очаква да повишат здравния риск за населението и да повлияят отрицателно на човешкото здраве	Очакват се дългосрочни положителни въздействия вследствие осигуряване на здравословна среда	При изграждането на елементите на рекреационните зони се очакват временни локални отрицателни въздействия, но като цяло ефектът от осигуряване на възможности за рекреация ще е дългосрочен и положителен.	В зависимост от типа на ИП, които ще се осъществяват в тези зони може да се повиши здравния риск. При спазване на нормите за опазване на околната среда и човешкото здраве въздействията не би следвало да имат трайни негативни последиви.	Въздействията не могат да бъдат оценени поради липса на информация за бъдещото предназначение на земите.	0/+

9.3 Трансгранично въздействие

Естеството и мащабът на ОУП на община Кърджали няма да окажат трансгранично въздействие. Въпреки, че територията на общината е разположена сравнително близо до границата с Гърция, ОУП не предвижда развитие и дейности, които да окажат въздействие в съседната държава. Следва също така да се отбележи, че водите формирани и протичащи през територията на общината се оттичат към вътрешността на България, а не към Гърция. Следователно не може да се получи трансгранично въздействие и по този път за потенциално въздействие.

10 Сметчаващи мерки

10.1 Мерки за отразяване в окончателния вариант на ОУП

Компоненти	Мерки за отразяване в окончателния вариант на ОУП
Въздух и климат	Не са необходими допълнителни мерки.
Повърхностни води	Към ОУП да се представи карта в подходящ мащаб с всички водоизточници за питейно-битово водоснабдяване на Община Кърджали
Подземни води	На опорния план да се нанесат проектните граници на пояси I, II и III на предстоящи за учредяване санитарно-охранителни зони на водоизточниците от подземни води за питейно-битово водоснабдяване, ако Възложителя представи данни за тях.
Земни недра	В баланса на територията да се отразят площите на предстоящи за учредяване санитарно-охранителни зони на водоизточниците от подземни води за питейно-битово водоснабдяване, както засегнатите от свлачища терени при наличие на информация, предоставена от Възложителя.
Почви	Не са необходими допълнителни мерки.
Ландшафт	Не са необходими допълнителни мерки.
Флора	Да се заложат режими за превантивна устройствена защита на идентифицираните клъстерни територии от природни местообитания и растителни видове, които са защитени по ЗБР, но не попадат в границите на защитени зони и територии. Да се увеличи площта на зелените територии, вкл. чрез възстановяване на нарушени терени.
Фауна	Да се заложат режими за превантивна устройствена защита на идентифицираните ключови местообитания на животински видове.
Защитени територии	Да се отразят всички защитени територии в границата на общината.
Защитени зони	Да се въведе режим на превантивна устройствена защита за земите с висока природна стойност в границите на защитените зони.
Културно-историческо наследство	Съгласно индикативните цели, заложиени в ОУП на община Кърджали, следва да се представи цялостна стратегия за опазване на културното наследство, която да бъде неразделна част от политиката за развитие на селищните и извънселищни територии на общината.
Материални активи	Не са необходими допълнителни мерки.
Отпадъци	Не са необходими допълнителни мерки.
Шум	Не са необходими допълнителни мерки.
Опасни вещества	Не са необходими допълнителни мерки.
Население, човешко здраве	Да се осигури стриктен контрол на вида производствена дейност, предвидена в ОУП, да не замърсява околната среда и да се запази чистотата на района – по време на строителството и експлоатацията на обектите.

10.2 Мерки за изпълнение при прилагане на ОУП

В настоящия раздел са представени допълнителни мерки във връзка с наблюдението по прилагането на ОУП на община Кърджали.

Компоненти	Мерки за изпълнение при прилагане на ОУП
Въздух и климат	В случаите когато се извършват строителни дейности без да е било изготвяна оценка за въздействието върху околната среда да се прилагат мерки за ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества в атмосферата (оросяване и почистване на строителни площадки, да се взимат мерки за намаляване на евентуално разсипване на инертни материали притоваренето, разтоварването, превозването и съхранението им. Да се спазват изискванията на Наредба № 1 за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от неподвижни източници на емисии).
Повърхностни води	При проектирането и изграждането на конкретни обекти, следва да се включат подходящи мерки за опазване от замърсяване на повърхностните води, както и източниците на водоснабдяване. Примери за такива мерки са: ■ изграждане на локални пречиствателни станции за отпадъчни води; ■ заустване на отпадъчните води в канализация; ■ използване на изгребни ями (задържателни резервоари) вместо попивни септични ями; ■ съгласуване на инвестиционните предложения с Басейнова Дирекция Източнореломорски Район и „ВиК“ ЕООД – Кърджали с цел опазване на вододайните зони и съоръженията на В и К инфраструктурата;
Подземни води	Да се осъществят процедури за получаване на разрешителни за водовземане и за учредяване и изграждане на санитарно-охранителни зони около всички водоизточници за питейно-битово водоснабдяване в съответствие с изискванията в Закона за водите и наредбите към него(Наредба № 1/2007 г за проучване, ползване е опазване на подземните води, Наредба № 3/16.10.2000 г за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване, и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди). Мярката е предвидена и в Приложение №7-5 в ПУРБ 2010-2015 г. Проектирането и строителството на нови обекти и съоръжения, произтичащи от устройствените мерки в ОУП, да се съобразява с регламентираните в чл. 118а на Закона за водите забрани за прякото отвеждане на замърсители в подземните води, обезвреждането, включително депонирането на приоритетни вещества, които могат да доведат до непряко отвеждане на замърсители в подземните води, други дейности върху повърхността и в подземния воден обект, които могат да доведат до непряко отвеждане на приоритетни вещества в подземните води, използването на материали, съдържащи приоритетни вещества, при изграждане на конструкции, инженерно-строителни съоръжения и други, при които се осъществява или е възможен контакт с подземни води; Да се опазват водоизточниците и съоръженията в учредените и предстоящи за учредяване санитарно-охранителните зони около водоизточниците за питейно битово водоснабдяване от подземни води; Титулярите на разрешителните за водовземане да извършват мониторинг на подземните води за питейно-битово водоснабдяване съгласно изготвен в съответствие с чл. 70 от Наредба № 1/11 04 2011 г за мониторинг на водите План за собствен мониторинг и съгласуван

Компоненти	Мерки за изпълнение при прилагане на ОУП
	с Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“
	Мерки описани в Приложение 7-5 към Раздел 7 на ПУРБ: ■ контрол от разлив на нефтопродукти от „Петролна база Кърджали“; ■ наблюдение за резултатите от мониторинговата мрежа на хвостохранилищата; ■ контрол за спазване на забраните, ограниченията и ограниченията при доказана необходимост в санитарно-охранителните зони по Приложение № 2 към чл. 10 от Наредба № 3/16.10.2000 г (Приложение № 7-12 към ПУРБ);
Земни недра	Качествено изпълнение на строителните работи и рекултивация на нарушени терени след приключване на строителните работи и привеждането им в естетичен вид; Възстановяване на нарушените терени в горски територии, ново залесяване и ограничаване до минимум изсичането на горски площ; Активизиране на борбата с свлачищните и ерозионните процеси, почистване и укрепване на речни корита; Стриктно спазване на техническите изисквания на Норми за проектиране на плоско фундиране и Наредба № 12/03.07.2001 г за проектиране на геозащитни строежи, сгради и съоръжения в свлачищни райони; Евентуално изграждане на нови кариери за добив на подземни богатства да осъществява в съответствие с изискванията в Закона за подземните богатства и Закона за концесиите; При извънредни ситуации (земетресения, наводнения, замърсяване при аварийно разливане на нефтопродукти и други опасни вещества и материали) да се предприемат действия за намаляване и ликвидиране на отрицателните последици, регламентирани в действащите законови и нормативни документи и да се сигнализират незабавно службите, пряко ангажирани в борбата с бедствия и аварии.
Почви	Не са необходими допълнителни мерки.
Ландшафт	Ефективно изпълнение на мерките и условията от издадените Решения и/или Становища по ОВОС и ОС за етапа на строителство по конкретното ИП. Ограничаване на строителните дейности само в обхвата на строителните площадки. Използване на съществуващите пътища за достъп. Съхраняване на строителни материали и изхвърляне на отпадъци само на предназначени за целта места. Спазване на нормите за рекреационно натоварване на територията; Приоритетно развитие на екотуризма и други алтернативни форми на туризъм и най - вече туризъм, свързан с опознаване и опазване на културното и природно наследство; При разработването на туристически пакети да се има предвид, че дейности като „сафари“ разходки, „offroad“ маршрути, наблюдение на редки и застрашени видове животни са недопустими и водят да значително увреждане на околните ландшафти и биологичното разнообразие на териториите; При разработване на подробни устройствени планове за определени територии и устройствени зони извън обхвата на въведения с ОУП режим на превантивна устройствена защита в защитените зони по ЗБР и защитените територии по ЗЗТ в териториалния обхват на общината: ■ Да се въведат режими на превантивна устройствена защита така, че да не се допуска застрояване на обекти, чиито функции са несъвместими с предназначението и начина на трайно ползване на имоти, представляващи следните видове територии. ■ Да се извърши проверка на поземления и горски фонд и идентификацията и актуване на имотите, за да се установи начина на

Компоненти	Мерки за изпълнение при прилагане на ОУП
	трайно използване на имотите на територията на общината.
Флора	Да не се допуска внасяне на чужди (инвазивни) растителни видове.
	При строителството да не се засягат територии извън строителните граници на одобрените обекти, като по възможност се използват само съществуващи пътища до обектите.
	Да се вземат мерки за превенция на пожари.
	При възстановяването на нарушени терени да се използват местни растителни видове.
Фауна	При извършване на строителство в близост до местообитания на консервационни животински видове да се избягват размножителните периоди на съответните видове.
	Да не се допуска изхвърляне на отпадъци извън определените за целта места.
Защитени територии	Не са необходими допълнителни мерки.
Защитени зони	Инвестиционни предложения/планове, програми или проекти, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на глава шеста на ЗООС) и оценка на степента на въздействие с предмета и целите на опазване на защитени зони (по реда на ЗБР) да се одобряват по реда на съответния специален закон само след произнасяне с акт за съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване с препоръките от извършените оценки, както и с условията в съответния акт.
Културно-историческо наследство	За изпълнението на ОУП на община Кърджали за социализацията на обектите на културно-историческото наследство е необходимо да бъдат извършени съгласувателни процедури, съгласно чл. 83 и по реда на чл. 84 от ЗКН, а при доказване на наличие на археологически недвижими културни ценности и на антропогенни седименти, да се извършат спасителни археологически разкопки при условията на чл. 148, ал. 2 и ал. 5 от ЗКН.
Материални активи	Не са необходими допълнителни мерки.
Отпадъци	Не са необходими допълнителни мерки.
Шум	Спазване на изискванията за осигуряване на благоприятна акустична среда в община Кърджали – шумови прегради от подходящи материали по време на строителство или експлоатация на обекти, източници на шум.
	Да се осигурява правилно планиране на строителството на нови сгради, съобразено с акустичните особености в съответния район и ориентиране на жилищните помещения противоположно на източниците на шум.
Опасни вещества	При бъдещи инвестиционни предложения, след одобряването на ОУП на Община Кърджали, да се стартира нова процедура по реда на глава VI на ЗООС.
Население, човешко здраве	При осъществяване на инвестиционни предложения в обхвата на устройствените територии по ОУП да се изготвя оценка на здравния риск за населението, да не се допускат производствени дейности, замърсяващи околната среда и застрашаващи комфорта и здравето на населението.
	Да се спазва националното и международното законодателство за здраве и безопасност при работа.

11 Алтернативни решения

Нулевата опция, която се дефинира като “съществуващо състояние”, представлява алтернатива в съответствие с Директива 2001/42/ЕО и е разгледана в раздел 5 от настоящия документ (Евентуално развитие на аспектите на околната среда без прилагане на ОУП).

Като цяло, ОУП се предвижда да бъде изготвен в една алтернатива, която

отразява насоките за развитие на Община Кърджали и с която следва да бъдат определени:

- Общата структура на територията - предмет на плана, и преобладаващото предназначение на съставните и структурните ѝ части, местоположението и границите на урбанизираните територии, земеделските територии; горските територии, защитените територии, нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение;
- Общият режим на устройство на всяка от териториите по предходната точка, който включва най-общи цели, мерки и изисквания за тяхното опазване, използване, изграждане и развитие;
- Извън урбанизираните територии - изключителна държавна, публична, държавна и публична общинска собственост, и режимите на тяхното устройство;
- Разположението на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение;
- Териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита;
- Териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо оформяне, в т.ч. териториите за превантивна устройствена защита, съгласно чл. 10, ал. 3 от Закона за устройство на територията.

В раздел 10.1. са предложени мерки за отразяване в окончателния вариант на ОУП. Това стратегическо консултиране следва да осигури интегрирането на съображенията по отношение на околната среда в подготовката и приемането на ОУП на община Кърджали с оглед на устойчивото развитие. Окончателният проект на ОУП ще представлява изискваната от Директива 2001/42/ЕО алтернативна опция.

12 Трудности

Основните трудности при изготвянето на настоящия доклад за ЕО са свързани с късното представяне на проектните предвиждания на ОУП.

13 Мерки за мониторинг и контрол

Настоящият раздел разглежда мерките, изисквани за мониторинга и контрола при изпълнението на ОУП на Община Кърджали.

Съгласно чл. 10 от Директивата за СЕО „Държавите-членки извършват мониторинг на съществени екологични последици от изпълнението на планове и програми с оглед, *inter alia*, да идентифицират на ранен етап непредвидени неблагоприятни последици и да могат да предприемат подходящи оздравителни действия.“

Предложената система за мониторинг е разработена въз основа на съответните цели по околната среда. Въпросните цели представляват тези области и теми, които могат да бъдат съществено повлияни от изпълнението на ОУП.

Поради това въздействието върху околната среда, породено от изпълнението на ОУП, ще бъде оценено в зависимост от степента, в която ОУП ще повлияе на постигането на тези цели.

Предлаганите мерки и индикатори за мониторинг и контрол са представени в следващата таблица.

Таблица 13-1Мерки и индикатори за мониторинг на въздействията върху околната среда

Мерки за мониторинг на въздействията върху околната среда	Индикатори за мониторинг на въздействията върху околната среда	Отговорен орган за изпълнението
Изграждане на общинска информационна система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух. Това ще спомогне да се следи и контролира състояние на КАВ и при необходимост да се предприемат релевантни мерки.	SO ₂ , NO ₂ , NH ₃ , O ₃ , ФПЧ ₁₀ Реализирани модули на системата за мониторинг и изграждане на информационни табла	Община Кърджали
Контрол за качеството на заустваните пречистени отпадъчни води след ПСОВ. Брой изградени нови ПСОВ. Дължина на новоизградената водоснабдителна мрежа. Дължина на реконструираната водоснабдителна мрежа. Дължина на новоизградената канализационна мрежа. Дължина на реконструираната канализационна мрежа.	Параметри заложи в разрешителните за заустване. Брой изградени нови ПСОВ. Дължина на новоизградената водоснабдителна мрежа в m. Дължина на реконструираната водоснабдителна мрежа в m. Дължина на новоизградената канализационна мрежа в m. Дължина на реконструираната канализационна мрежа в m.	ВиК Кърджали ООД
Контрол за качеството на подземните води за питейно-битово водоснабдяване	Физико-химични показатели по разрешителни за водовземане и Наредба № 9/16.3.001 г за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели	ВиК Кърджали ООД
Контрол за качествено изпълнение на строителните работи	Съответствие с проектите	Община Кърджали
Контрол на състоянието на зелените територии.	Площ новосъздадени/ възстановени зелени територии (на годишна база)	Община Кърджали
Контрол върху графика на строителство, осъществявано в близост до местообитания на консервационни животински видове	Периоди на строителство – извън периодите на размножаване на видовете (на текуща база за всяко ИП)	Община Кърджали
Мониторинг на състоянието на земите с висока природна стойност в защитените зони.	Площ на земите с висока природна стойност в защитените зони (на годишна база)	Отдел „Управление на общинска собственост и приватизация, Община Кърджали”
Опазване на културно-историческото наследство	Брой разрушени, нарушени и повредени културни ценности.	Община Кърджали
Проследяване на икономическото развитие на района – фирми, инвестиционни проекти	Брой разкрити работни места	Община Кърджали

14 Заключение

С извършения в Доклада за Екологична оценка на ОУП на община Кърджали анализ и оценка на потенциалните въздействия на целите и предвижданията на Плана за разширяване на урбанизираните територии в общината и съответните промени в устройството на територията, заключението на екипа от независими експерти е, че предвидените в ОУП на община Кърджали цели са допустими за осъществяване, предвид изискванията за опазване на околната среда. Цялостното въздействие на ОУП се очаква да бъде положително, поради произтичащите от осъществяването на Плана комплексни и дългосрочни положителни резултати по отношение на развитието на

общината, при спазване на предложените мерки за отразяване в окончателния вариант на ОУП и за изпълнение при неговото прилагане. Това в голяма степен обуславя и огромното значение, което пълното, ефективно и екологосъобразно прилагане на ОУП ще има за подобряването на екологичното състояние в община Кърджали.

От направеният анализ в Екологичната Оценка на ОУП на община Кърджали могат да бъдат направени следните изводи:

- ОУП е в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие;
- ОУП създава планова основа за дългосрочно устойчиво териториално развитие на община Кърджали на база характерните за общината природни, културно-исторически и антропогенни дадености, ресурси и характеристики и не води до създаване на екологични проблеми, а способства за ограничаване на отрицателното въздействие;
- ОУП не влиза в противоречие, като способства и за постигане на цели по опазване на околната среда, включени в стратегически, планови и програмни документи на национално и европейско ниво. Предвижданията на ОУП за пространствено развитие са насочени основно към устойчиво териториално развитие, създаване на условия за подобряване на жизнената среда и за стимулиране на икономическото развитие на Общината и са съобразени с трите взаимно подкрепящи се приоритета в Стратегия Европа 2020 – интелигентен и устойчив растеж, и растеж, предразполагащ към социално включване, както и с Националната програма за развитие: България: 2020 г. и Националната стратегия за регионално развитие за периода 2012 – 2022 г.

В доклада за ЕО също са описани мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последствия от осъществяването на ОУП върху околната среда.

Не се очаква трансгранично въздействие върху околната среда и здравето на хората в други държави.

За установяване на непредвидени въздействия и измерване на въздействието върху околната среда и човешкото здраве при прилагането на ОУП са предложени мерки по наблюдение и контрол.

В заключение, екипът от независими експерти, разработил доклада за ЕО, препоръчва да съгласува ОУП с отразените предложени мерки в окончателния проект на ОУП, който ще представлява изискваната от Директива 2001/42/ЕО алтернативна опция в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие и на база характерните за общината природни, културно-исторически и антропогенни дадености, ресурси и характеристики. При изпълнение на препоръчаните мерки в доклада за ЕО ОУП няма да окаже значително отрицателно въздействие върху околната среда и човешкото здраве и ще допринесе за дългосрочно устойчиво териториално развитие на община Кърджали в съответствие с действащите в страната норми за качество на околната среда и предотвратяване на риска за човешкото здраве.

15 Приложения

Приложение 1 Районна ситуация на територията на община Кърджали и предвижданията в ОУП

Приложение 2 ОУП на община Кърджали във фаза Предварителен проект – графична част

Приложение 3 Използвана литература и източници на информация относно методите за оценка и прогноза на въздействието върху околната среда

Приложение 4 Справка за проведените консултации, получените становища и начина на тяхното отразяване в Доклада за Екологична оценка

Приложение 5 Списък с имената и подписите на ръководителя и експертите, изготвили Доклада за Екологична оценка

Приложение 6 Декларации по Член 16(1) от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми
